

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Letnik 64

17. maj 2021

Vsebina

I Zakonodajni akti

UREDBE

- ★ Uredba (EU) 2021/782 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu ⁽¹⁾ 1
- ★ Uredba (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013 ⁽¹⁾ 53
- ★ Uredba (EU) 2021/784 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o obravnavanju razširjanja terorističnih spletnih vsebin ⁽¹⁾ 79
- ★ Uredba (EU) 2021/785 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Unije Boj proti goljufijam in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 250/2014 110

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP.

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2021/782 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 29. aprila 2021

o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu

(prenovitev)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 91(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Potrebni je več sprememb Uredbe (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾, da se ob ustreznem upoštevanju zlasti členov 11, 12 in 14 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) zagotovi boljša zaščita potnikov in spodbudi povečanje deleža potovanja po železnici. Glede na te spremembe in zaradi jasnosti bi bilo treba Uredbo (ES) št. 1371/2007 prenoviti.

⁽¹⁾ UL C 197, 8.6.2018, str. 66.

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 15. novembra 2018 (UL C 363, 28.10.2020, str. 296) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 25. januarja 2021 (UL C 68, 26.2.2021, str. 1). Stališče Evropskega parlamenta z dne 29. aprila 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽³⁾ Uredba (ES) št. 1371/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (UL L 315, 3.12.2007, str. 14).

- (2) V okviru skupne prometne politike je pomembno zagotoviti uporabniške pravice potnikov v železniškem prometu ter izboljšati kakovost in učinkovitost storitev železniškega prevoza potnikov, saj to lahko pripomore k povečanju deleža železniškega prevoza v primerjavi z drugimi načini prevoza.
- (3) Kljub znatnemu napredku na področju varstva potrošnikov v Uniji je treba varstvo pravic potnikov v železniškem prometu še izboljšati.
- (4) Ker je potnik v železniškem prometu šibkejša stran pogodbe o prevozu, bi bilo treba zaščititi zlasti njegove pravice.
- (5) S priznanjem enakih pravic potnikom v mednarodnem in notranjem železniškem prometu naj bi se povišala raven varstva potrošnikov v Uniji ter zagotovili enaki konkurenčni pogoji za prevoznike v železniškem prometu in enotna raven pravic za potnike. Potniki bi morali prejeti čim bolj točne informacije o svojih pravicah. Ker nekatere sodobne oblike vozovnic ne omogočajo fizičnega tiskanja informacij na njih, bi morale biti mogoče informacije, zahtevane s to uredbo, zagotoviti na druge načine.
- (6) Železniške storitve, ki se ponujajo izključno v zgodovinske ali turistične namene, navadno ne služijo običajnim potrebam po prevozu. Takšne storitve so normalno izolirane od preostalega železniškega sistema Unije in uporabljajo tehnologijo, ki bi lahko omejila njihovo dostopnost. Državam članicam bi morale biti dovoljeno odobriti izjeme od uporabe določb te uredbe glede železniških storitev, ki se ponujajo izključno v zgodovinske ali turistične namene, z izjemo nekaterih določb, ki bi morale veljati za vse storitve železniškega prevoza potnikov v vsej Uniji.
- (7) Mestne, primestne in regionalne storitve železniškega prevoza potnikov se po svoji naravi razlikujejo od storitev železniškega prevoza potnikov na dolge razdalje. Države članice bi zato morale imeti možnost, da te storitve izvzamejo iz nekaterih določb te uredbe o pravicah potnikov. Take izjeme pa se ne bi smele uporabljati za bistvena pravila, zlasti ne za določbe v zvezi z nediskriminatornimi pogoji pogodb o prevozu, s pravico do nakupa vozovnic za vlak brez nepotrebnih težav, z odgovornostjo prevoznikov v železniškem prometu glede potnikov in njihove prtljage ter z zahtevama, da so prevozniki v železniškem prometu ustrezno zavarovani ter da se sprejmejo ustrezni ukrepi za zagotovitev osebne varnosti potnikov na železniških postajah in vlakih. Regionalne storitve so bolj celotno povezane s preostalim železniškim sistemom Unije, zadevna potovanja pa so daljša. Za regionalne storitve železniškega prevoza potnikov bi bilo možne izjeme zato treba še bolj omejiti. Kar zadeva regionalne storitve železniškega prevoza potnikov bi bilo treba izjeme od določb te uredbe, ki invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo olajšujejo uporabo železniških storitev v celoti odpraviti, izjeme pa ne bi smele veljati za določbe te uredbe, ki spodbujajo uporabo koles. Poleg tega bi morala biti možnost, da se regionalne storitve izvzamejo iz nekaterih obveznosti v zvezi s ponujanjem vozovnic, ki veljajo za vse proge in preusmeritve, časovno omejena.
- (8) Cilj te uredbe je izboljšati storitve železniškega prevoza potnikov v Uniji. Zato bi morale države članice imeti možnost, da začasno odobrijo izjeme za storitve v regijah, pri katerih se znaten del storitve izvaja zunaj Unije.
- (9) Da bi omogočili nemoten prehod z okvira, vzpostavljenega na podlagi Uredbe (ES) št. 1371/2007, na okvir iz te uredbe, bi bilo poleg tega treba predhodne nacionalne izjeme opustiti postopoma ter tako zagotoviti potrebno pravno varnost in kontinuiteto. Državam članicam, ki trenutno uporabljajo izjeme na podlagi člena 2(4) Uredbe (ES) št. 1371/2007, bi morale biti dovoljeno, da izvzamejo iz določb te uredbe le tiste storitve železniškega prevoza potnikov v notranjem prometu, za katere je potrebna znatna prilagoditev, in v vsakem primeru le za omejeno časovno obdobje. Državam članicam bi morale biti dovoljeno tudi, da v prehodnem obdobju odobrijo

izjeme od obveznosti posredovanja prometnih in potovalnih informacij med prevozniki le, če upravljavec infrastrukture tehnično ne more posredovati teh podatkov v realnem času nobenemu prevozniku v železniškem prometu, prodajalcu vozovnic, organizatorju potovanj ali upravljavcu postaj. Oceno tehnične izvedljivosti bi bilo treba opraviti vsaj vsaki dve leti.

- (10) Kadar države članice izvzamejo storitve železniškega prevoza potnikov iz uporabe nekaterih določb te uredbe, bi morale o tem obvestiti Komisijo. Pri posredovanju teh informacij bi morale pojasniti razloge za odobritev takih izjem in ukrepe, ki so jih sprejele ali so predvideni za izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe, potem ko zadevne izjeme prenehajo veljati.
- (11) kadar je za eno postajo odgovornih več upravljavcev postaj, bi morale države članice imeti možnost, da določijo organ, ki bo pristojen za odgovornosti iz te uredbe.
- (12) Zaradi dostopa do potovalnih informacij v realnem času, tudi informacij o tarifah, je potovanje po železnici za nove stranke dostopnejše, hkrati pa jim zagotavlja večjo izbiro med možnostmi potovanja in tarifami. Da se olajša potovanje po železnici, bi morali prevozniki v železniškem prometu drugim prevoznikom v železniškem prometu, prodajalcem vozovnic in organizatorjem potovanj, ki prodajajo njihove storitve, zagotoviti dostop do tovrstnih potovalnih informacij ter možnost rezervacije in preklica rezervacije. Da se olajša potovanje po železnici, bi morali upravljavci infrastrukture podatke v realnem času o prihodu in odhodu vlakov posredovati prevozniku v železniškem prometu in upravljavcem postaj ter prodajalcem vozovnic in organizatorjem potovanj.
- (13) Podrobnejše zahteve glede zagotavljanja potovalnih informacij so določene v tehničnih specifikacijah za interoperabilnost iz Uredbe Komisije (EU) št. 454/2011 ⁽⁴⁾.
- (14) Krepitev pravic potnikov v železniškem prometu bi morala temeljiti na obstoječem mednarodnem pravu iz Dodatka A – Enotna pravila za pogodbo o mednarodnem železniškem prevozu potnikov in prtljage (CIV) h Konvenciji o mednarodnem železniškem prometu (COTIF) z dne 9. maja 1980, kakor je spremenjena s Protokolom o spremembi Konvencije o mednarodnem železniškem prometu z dne 3. junija 1999 (Protokol iz leta 1999). Vendar je področje uporabe te uredbe zaželeno razširiti in zaščititi ne le potnike v mednarodnem železniškem prometu, temveč tudi potnike v notranjem železniškem prometu. Unija je h Konvenciji COTIF pristopila 23. februarja 2013.
- (15) Države članice bi morale prepovedati diskriminacijo na podlagi državljanstva potnika ali sedeža v Uniji za prevoznika v železniškem prometu, prodajalca vozovnic ali organizatorja potovanj. Vendar socialne tarife in spodbujanje širše uporabe javnega prevoza ne bi smeli biti prepovedani, če so ti ukrepi sorazmerni in neodvisni od državljanstva zadevnega potnika. Prevozniki v železniškem prometu, prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj lahko prosto določajo svoje poslovne prakse, vključno z uporabo posebnih ponudb in promocijo nekaterih prodajnih kanalov. Glede na razvoj spletnih platform za prodajo potniških vozovnic bi morale države članice posebno pozornost nameniti temu, da do diskriminacije ne prihaja med dostopanjem do spletnih vmesnikov ali nakupom vozovnic. Poleg tega bi morala biti raven zaščite potnika ne glede na način nakupa določene vrste vozovnice enaka.
- (16) Vse večja priljubljenost kolesarjenja v celotni Uniji vpliva tudi širše na sektorja mobilnosti in turizma. S povečevanjem deleža uporabe železnic in kolesarjenja v razdelitvi načinov prevoza se zmanjšuje tudi vpliv prometa na okolje. Zato bi morali prevozniki v železniškem prometu kar najbolj olajšati združevanje potovanj s kolesom in vlakom. Zlasti bi morali pri nakupu novih tirnih vozil ali pri večji nadgradnji obstoječih tirnih vozil zagotoviti zadostno število mest za kolesa, razen če se nakup ali nadgradnja nanaša na jedilne vagonne, spalne vagonne ali vagonne ležalnike. Da bi se izognili negativnim vplivom na varnostno uspešnost obstoječih tirnih vozil, bi morala navedena obveznost veljati le v primerih večje nadgradnje, za katero je potrebno novo dovoljenje za dajanje vozila na trg.

⁽⁴⁾ Uredba Komisije (EU) št. 454/2011 z dne 5. maja 2011 o tehnični specifikaciji za interoperabilnost v zvezi s podsistemom „telematske aplikacije za potniški promet“ vseevropskega železniškega sistema (UL L 123, 12.5.2011, str. 11).

- (17) Pri določitvi zadostnega števila mest za kolesa za vlakovno kompozicijo je treba upoštevati velikost vlakovne kompozicije, vrsto storitve in povpraševanje po prevozu koles. Prevozniki v železniškem prometu bi morali imeti možnost, da po posvetovanju z javnostjo pripravijo načrte, v katerih opredelijo konkretna števila mest za kolesa za svoje storitve. Kadar se prevozniki v železniškem prometu odločijo, da načrtov ne pripravijo, pa bi morale obveljati zakonsko določeno število. Slednje bi morale prevoznikom v železniškem prometu služiti tudi kot vodilo pri pripravi njihovih načrtov. Število, ki je nižje od zakonsko določenega, bi se moralo šteti za zadostno le, če to upravičujejo posebne okoliščine, kot je opravljanje železniških storitev v zimskem času, ko očitno ni povpraševanja po prevozu koles ali pa je to povpraševanje majhno. Poleg tega je v nekaterih državah članicah, kar zadeva nekatere vrste storitev, povpraševanje po prevozu koles še posebej veliko. Zato bi morale imeti države članice možnost, da za nekatere vrste storitev določijo najmanjše zadostno število mest za kolesa. To število bi moralo prevladati nad konkretnim številom iz vseh načrtov prevoznikov v železniškem prometu. To ne bi smelo ovirati prostega pretoka železniških tirnih vozil znotraj Unije. Potniki bi morali biti obveščeni o prostoru, ki je na voljo za kolesa.
- (18) Pravice in obveznosti glede prevoza koles na vlakih bi morale veljati za kolesa, s katerimi se je mogoče voziti pred potovanjem z vlakom in po njem. Prevoz koles v paketih in vrečah po potrebi urejajo določbe te uredbe, ki se nanašajo na prtljago.
- (19) Med pravice potnikov železniških storitev spada prejemanje informacij o storitvi pred in med potovanjem. Prevozniki v železniškem prometu, prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj bi morali splošne informacije o železniški storitvi zagotoviti že pred potovanjem. To bi morali storiti v obliki, dostopni invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo. Prevozniki v železniškem prometu, po možnosti pa tudi prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj, bi morali potnikom med potovanjem zagotoviti dodatne informacije, zahtevane s to uredbo. Kadar ima te informacije upravljavec postaje, bi jih prav tako moral zagotoviti potnikom.
- (20) Prodajalci vozovnic se po velikosti med seboj zelo razlikujejo, saj njihov razpon sega od mikro do velikih podjetij; nekateri od njih ponujajo storitve samo zunaj spleta, nekateri pa samo na spletu. Obveznost zagotavljanja potovalnih informacij potnikom bi zato morala biti sorazmerna različnim velikostim in s tem tudi različnim zmogljivostim prodajalcev vozovnic.
- (21) Ta uredba prevoznikom v železniškem prometu, organizatorjem potovanj ali prodajalcem vozovnic ne bi smela preprečevati, da potnikom ponudijo ugodnejše pogoje od tistih, ki so določeni v tej uredbi. Vendar ta uredba prevoznika v železniškem prometu ne bi smela zavezovati z ugodnejšimi pogodbenimi pogoji, ki jih ponuja organizator potovanj ali prodajalec vozovnic, razen če tako določa dogovor med prevoznikom v železniškem prometu in organizatorjem potovanj ali prodajalcem vozovnic.
- (22) Vozovnice, ki veljajo za vse proge, potnikom omogočajo nemotena potovanja, zato bi si bilo treba ustrezno prizadevati, da bi bile take vozovnice na voljo za storitve na dolge razdalje, mestne, primestne in regionalne storitve železniškega prevoza potnikov, ne glede na to ali so te storitve mednarodne ali notranje, vključno s storitvami železniškega prevoza potnikov, ki so po tej uredbi izvzete. Omogočiti bi bilo treba, da se za namene izračunavanja celotne zamude za katero je na voljo nadomestilo, izključijo zamude, do katerih pride na delih potovanja, ki se nanašajo na železniške storitve, ki so po tej uredbi izvzete.
- (23) Pri storitvah, ki jih izvaja isti prevoznik v železniškem prometu, bi bilo treba potnikom v železniškem prometu olajšati prehod z ene storitve na drugo z uvedbo obveznosti ponujanja vozovnic, ki veljajo za vse proge, saj v ta namen ni treba skleniti trgovskega sporazuma med prevozniki v železniškem prometu. Zahteva po ponujanju vozovnic, ki veljajo za vse proge, bi morala veljati tudi za storitve, ki jih izvajajo prevozniki v železniškem prometu, ki pripadajo istemu lastniku ali so hčerinske družbe v popolni lasti enega od prevoznikov v železniškem prometu, ki opravljajo železniške storitve na potovanju. Prevoznik v železniškem prometu bi moral imeti možnost, da na vozovnici, ki velja za vse proge, določi čas odhoda vsake železniške storitve, za katero velja vozovnica, ki velja za vse proge, vključno z regionalnimi storitvami.

- (24) Potniki bi morali biti jasno obveščeni o tem, ali vozovnice, ki jih proda prevoznik v železniškem prometu v enkratni komercialni transakciji, predstavljajo vozovnico, ki velja za vse proge. Kadar potniki niso pravilno obveščeni, bi moral biti prevoznik v železniškem prometu odgovoren, kot da bi te vozovnice bile vozovnice, ki veljajo za vse proge.
- (25) Ponudbo vozovnic, ki veljajo za vse proge, bi bilo treba promovirati. Vendar so pravilne informacije o železniških storitvah nujne tudi, kadar potniki kupijo vozovnice od prodajalca vozovnic ali organizatorja potovanj. Kadar prodajalci vozovnic ali organizatorji potovanj prodajajo ločene vozovnice v paketu, bi morali potnika jasno obvestiti, da te vozovnice ne zagotavljajo enake ravni zaščite kot vozovnice, ki veljajo za vse proge, in da prevoznik ali prevozniki v železniškem prometu, ki zagotavljajo storitev, teh vozovnic niso izdali kot vozovnice, ki veljajo za vse proge. Kadar prodajalci vozovnic ali organizatorji potovanj ne izpolnjujejo te zahteve, bi morala njihova odgovornost preseirati povračilo cene vozovnic.
- (26) Pri ponudbi vozovnic, ki veljajo za vse proge, je pomembno, da prevozniki v železniškem prometu pri prvotni rezervaciji upoštevajo realistične in veljavne minimalne čase povezave ter vse relevantne dejavnike, kot sta velikost in lokacija zadevnih postaj in peronov.
- (27) Z vidika Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov ter z namenom, da se invalidnim osebam in osebam z zmanjšano mobilnostjo zagotovijo možnosti potovanja po železnici, primerljive z možnostmi drugih državljanov, bi bilo treba določiti pravila o nediskriminaciji in pomoči med potovanjem. Invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo imajo, tako kot vsi drugi državljani, pravici do prostega gibanja in nediskriminacije. Med drugim bi bilo treba posvetiti posebno pozornost zagotavljanju informacij invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo o dostopnosti do železniških storitev, pogojih dostopa do tirnega vozila in njegovi opremi. Da bi bili potniki z omejeno mobilnostjo zaznavanja kar najbolj obveščeni o zamudah, bi bilo treba uporabljati optične in akustične sisteme, kot je ustrezno. Invalidne osebe bi morale imeti možnost nakupa vozovnice na vlaku brez dodatnih stroškov, če pred vstopom na vlak ni dostopnega načina za nakup vozovnice. Obstajati pa bi morala tudi možnost omejitve te pravice iz varnostnih razlogov ali zaradi obvezne rezervacije. Osebe bi morale biti ustrezno usposobljene, da se odzove na potrebe invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo, zlasti pri nudenju pomoči. Za zagotovitev enakih pogojev potovanja bi morala biti takim osebam na postajah in na vlaku na voljo pomoč, če pa na vlaku in na postaji ni usposobljenega spremljevalnega osebja, bi si bilo treba po najboljših močeh prizadevati, da se jim omogoči potovanje po železnici.
- (28) Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj bi morali dejavno sodelovati z organizacijami, ki zastopajo invalidne osebe, da se izboljša kakovost dostopnosti prevoznih storitev.
- (29) Da bi invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo olajšali dostop do storitev železniškega prevoza potnikov, bi morale države članice imeti možnost, da od prevoznikov v železniškem prometu in upravljavcev postaj zahtevajo vzpostavitev nacionalnih enotnih kontaktnih točk za usklajevanje informacij in pomoči.
- (30) Da se zagotovi pomoč invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo, je treba iz praktičnih razlogov prevoznika v železniškem prometu, upravljavca postaj, prodajalca vozovnic ali organizatorja potovanj vnaprej obvestiti o potrebi po pomoči. Čeprav je v tej uredbi določeno najdaljše skupno obdobje za taka predhodna obvestila, so prostovoljni dogovori, ki ponujajo krajša obdobja, koristni za izboljšanje mobilnosti invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo. Da bi zagotovili čim širše posredovanje informacij o tako skrajšanih obdobjih, je pomembno, da Komisija v svoje poročilo o izvajanju in rezultatih te uredbe vključi informacije o razvoju dogovorov o skrajšanem predhodnem obveščanju in s tem povezanim razširjanjem informacij.

- (31) Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj bi morali upoštevati potrebe invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo z izpolnjevanjem Direktive (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ in Uredbe Komisije (EU) št. 1300/2014 ⁽⁶⁾. Kadar se ta uredba nanaša na določbe Direktive (EU) 2019/882, bi morale države članice navedene določbe uporabljati od 28. junija 2025 dalje v skladu s prehodnimi ukrepi iz člena 32 navedene direktive. Kar zadeva storitve železniškega prevoza potnikov, je področje uporabe navedenih določb določeno v točki (c) člena 2(2) navedene direktive.
- (32) Nekatere živali so usposobljene za pomoč invalidnim osebam, da se jim omogoči samostojna mobilnost. Za tako mobilnost je bistveno, da se te živali lahko vkrcajo na vlak. Ta uredba določa skupne pravice in obveznosti v zvezi s psi pomočniki. Države članice pa bi morale imeti možnost, da izvedejo preskuse z uporabo drugih živali za pomoč pri mobilnosti in jim dovolijo vstopiti na vlak v železniških storitvah v notranjem prometu. Pomembno je, da Komisija glede tega spremlja razvoj, zaradi prihodnjega dela v zvezi z živalmi za pomoč pri mobilnosti.
- (33) Zaželeno je, da bi ta uredba uvedla sistem nadomestil za potnike v primeru zamude, tudi kadar do zamude pride zaradi odpovedi storitve ali zamujene povezave. V primeru zamude pri storitvi železniškega prevoza potnikov bi morali prevozniki v železniškem prometu potnikom zagotoviti nadomestilo kot odstotni delež cene vozovnice.
- (34) Prevozniki v železniškem prometu bi obvezno morali biti zavarovani ali imeti zadostna jamstva za odgovornost do potnikov v železniškem prometu v primeru nesreč.
- (35) Krepitev pravic do nadomestila in pomoči v primeru zamude, zamujene povezave ali odpovedi storitve bi morala spodbuditi delovanje trga storitev železniškega potniškega prometa v korist potnikov.
- (36) V primeru zamude bi potniki morali imeti možnost za nadaljevanje ali preusmeritev potovanja pod primerljivimi pogoji prevoza. V takem primeru bi bilo treba upoštevati potrebe invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo.
- (37) Vendar prevoznik v železniškem prometu ne bi smel biti obvezan plačati nadomestila, če lahko dokaže, da je do zamude prišlo zaradi izrednih okoliščin, kot so skrajne vremenske razmere ali večje naravne nesreče, ki so ogrozile varno izvajanje storitve. Vsak tak dogodek bi moral imeti značilnosti izredne naravne nesreče in ne običajnih vremenskih razmer v zadevnem letnem času, kot so jesenske nevihte ali redno pojavljajoče se poplave v mestih, ki jih povzročijo plimovanje ali taljenje snega. Prevoznik v železniškem prometu prav tako ne bi smel biti obvezan plačati nadomestila, če lahko dokaže, da je zamuda posledica večje javnozdravstvene krize, kot je pandemija. Tudi kadar je zamudo zakrivil potnik ali je posledica dejanj tretjih oseb prevoznik v železniškem prometu ne bi smel biti obvezan plačati nadomestila. Prevoznik v železniškem prometu bi moral dokazati, da ni mogel predvideti teh dogodkov ali se jim izogniti niti ni mogel preprečiti zamude, čeprav je za to sprejel vse razumne ukrepe, vključno z ustreznim preventivnim vzdrževanjem tirnih vozil. Stavke zaposlenih pri prevozniku v železniškem prometu ter

⁽⁵⁾ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

⁽⁶⁾ Uredba Komisije (EU) št. 1300/2014 z dne 18. novembra 2014 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi z dostopnostjo železniškega sistema Unije za invalide in funkcionalno ovirane osebe (UL L 356, 12.12.2014, str. 110).

sprejetje oziroma nesprejetje ukrepov drugih prevoznikov v železniškem prometu, ki se poslužujejo iste infrastrukture, upravljavcev infrastrukture in upravljavca postaj ne bi smeli vplivati na oprostitve odgovornosti zaradi zamud. Okoliščine, v katerih prevoznikom v železniškem prometu ni treba plačati nadomestila, bi morale biti objektivno utemeljene. Kadar je prevoznikom v železniškem prometu na voljo sporočilo ali dokument od njih neodvisnega upravljavca železniške infrastrukture, javnega organa ali drugega telesa, v katerem so navedene okoliščine, na podlagi katerih prevoznik v železniškem prometu trdi, da je izvzet iz obveznosti plačila nadomestila, bi morali o takih sporočilih ali dokumentih obvestiti potnike in po potrebi zadevne organe.

- (38) Prevoznike v železniškem prometu bi bilo treba spodbujati, da poenostavijo postopek, po katerem potniki zaprosijo za nadomestilo ali povračilo stroškov. Države članice bi morale zlasti imeti možnost, da od prevoznikov v železniškem prometu zahtevajo, da zaprosila sprejemajo prek določenih komunikacijskih sredstev, na primer spletnih mest ali z uporabo mobilnih aplikacij, če take zahteve niso diskriminatorne.
- (39) Da bi potnikom olajšali vlaganje zahtevkov za povračilo ali nadomestilo v skladu s to uredbo, bi bilo treba določiti obrazce za take zahtevke, ki so veljavni po vsej Uniji. Potniki bi morali imeti možnost, da zahtevke vložijo ob uporabi takega obrazca.
- (40) Prevozniki v železniškem prometu bi morali v sodelovanju z upravljavci infrastrukture in upravljavci postaj pripraviti načrte dela v izrednih razmerah, da bi kar najbolj zmanjšali učinke večjih prekinitev storitev ter običalim potnikom zagotovili ustrezne informacije in oskrbo.
- (41) Zaželeno je tudi, da se žrtve nesreč in vzdrževane družinske člane razbremeni kratkotrajnih finančnih skrbi neposredno po nesreči.
- (42) V interesu potnikov v železniškem prometu je, da se v dogovoru z javnimi organi sprejmejo ustrezni ukrepi za zagotovitev osebne varnosti potnikov na postajah in vlakih.
- (43) Potniki v železniškem prometu bi morali imeti možnost, da kateremu koli zadevnemu prevozniku v železniškem prometu, upravljavcem določenih postaj ali po potrebi prodajalcem vozovnic in organizatorjem potovanj predložijo pritožbo v zvezi z njihovimi področji odgovornosti glede pravic in obveznosti, ki izhajajo iz te uredbe. Potniki v železniškem prometu bi morali imeti pravico do odgovora v razumnem roku.
- (44) Zaradi učinkovitega reševanja pritožb bi morali prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj imeti pravico, da vzpostavijo skupne službe za stranke in mehanizme za reševanje pritožb. Informacije o postopkih reševanja pritožb bi morale biti na voljo javnosti in lahko dostopne vsem potnikom.
- (45) Ta uredba ne bi smela vplivati na pravice potnikov, da vložijo pritožbo pri nacionalnem organu ali da uporabijo pravna sredstva v skladu z nacionalnimi postopki.
- (46) Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj bi morali določiti, upravljati in spremljati standarde kakovosti storitev železniškega prevoza potnikov. Poleg tega bi morali objaviti informacije o kakovostni uspešnosti svojih storitev.

- (47) Za ohranitev visoke ravni varstva potrošnikov v železniškem prometu bi bilo treba od držav članic zahtevati, da določijo nacionalne izvršilne organe, ki bodo podrobno spremljali uporabo te uredbe in jo izvrševali na nacionalni ravni. Ti organi bi morali imeti možnost, da sprejmejo različne izvršilne ukrepe. Potniki bi morali imeti možnost, da se tem organom pritožijo glede domnevnih kršitev uredbe. Da bi zagotovili zadovoljivo reševanje teh pritožb, bi morali organi sodelovati tudi z nacionalnimi izvršilnimi organi drugih držav članic.
- (48) Države članice, ki nimajo železniškega sistema in neposredne možnosti zanj, bi bile nesorazmerno in nepotrebno obremenjene, če bi za njih veljale s to uredbo določene obveznosti izvrševanja, kar zadeva upravljavce postaj in upravljavce infrastrukture. Enako velja za obveznosti izvrševanja, kar zadeva prevoznike v železniškem prometu, dokler država članica ne izda licence nobenemu prevozniku v železniškem prometu. Zaradi tega bi bilo treba take države članice iz teh obveznosti izvzeti.
- (49) Obdelavo osebnih podatkov bi bilo treba izvajati v skladu s pravom Unije o varstvu osebnih podatkov, zlasti z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾.
- (50) Države članice bi morale določiti kazni za kršitve te uredbe in zagotoviti njihovo izvajanje. Kazni, med katerimi bi lahko bilo tudi plačilo nadomestila zadevni osebi, bi morale biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- (51) Ker ciljev te uredbe, in sicer razvoja železnic Unije in okrepitve pravic potnikov v železniškem prometu, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (52) Da se zagotovi visoka raven zaščite potnikov, bi bilo treba v skladu s členom 290 PDEU na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje aktov za spreminjanje Priloge I v zvezi z Enotnimi pravili CIV ter za prilagajanje minimalnega zneska predplačila za primer smrti potnika, da bi upoštevali spremembe v harmoniziranem indeksu cen življenjskih potrebščin EU. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se to posvetovanje izvede v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽⁸⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (53) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁽⁸⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (54) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela iz Listine o temeljnih pravicah Evropske unije, zlasti iz členov 21, 26, 38 in 47, ki določajo prepoved vsakršne diskriminacije, vključenost invalidnih oseb, zagotovitev visoke ravni varstva potrošnikov ter pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča. Sodišča držav članic morajo to uredbo uporabljati ob upoštevanju navedenih pravic in načel –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja in cilji

Za zagotovitev učinkovite zaščite potnikov in spodbujanje potovanja po železnici ta uredba določa pravila za železniški prevoz v zvezi z:

- (a) nediskriminacijo med potniki glede pogojev prevoza in ponujanja vozovnic;
- (b) odgovornostjo prevoznikov v železniškem prometu in njihovimi obveznostmi glede zavarovanja potnikov in njihove prtljage;
- (c) pravicami potnikov v primeru nesreče s smrtnim izidom ali osebno poškodbo oziroma izgubo ali poškodbo prtljage, ki se zgodi pri uporabi storitev železniškega prevoza;
- (d) pravicami potnikov v primeru motenj, kot sta odpoved ali zamuda, vključno s pravico do nadomestila;
- (e) minimalnimi in točnimi informacijami, vključno o izdajanju vozovnic, ki jih je treba potnikom zagotoviti v dostopni obliki in pravočasno;
- (f) nediskriminacijo invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo ter njim namenjeno pomočjo;
- (g) določanjem in spremljanjem standardov kakovosti storitev in obvladovanjem tveganj v zvezi z osebno varnostjo potnikov;
- (h) reševanjem pritožb;
- (i) splošnimi predpisi o izvrševanju.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta uredba se uporablja v vsej Uniji za potovanja in storitve železniškega prevoza v mednarodnem in notranjem prometu, ki jih zagotavlja en ali več prevoznikov v železniškem prometu, ki je imetnik licence v skladu z Direktivo 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾.
2. Države članice lahko iz uporabe te uredbe izvzamejo storitve, ki se ponujajo izključno v zgodovinske ali turistične namene. Ta izjema ne velja v zvezi s členoma 13 in 14.

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o vzpostavitvi enotnega evropskega železniškega območja (UL L 343, 14.12.2012, str. 32).

3. Izjeme, ki se odobrijo v skladu s členom 2(4) in (6) Uredbe (ES) št. 1371/2007 pred 6. junijem 2021, ostanejo v veljavi do datuma izteka veljavnosti teh izjem. Izjeme, ki se odobrijo v skladu s členom 2(5) Uredbe (ES) št. 1371/2007 pred 6. junijem 2021, ostanejo v veljavi do 7. junija 2023.

4. Države članice lahko pred iztekom veljavnosti izjeme za storitve železniškega prevoza potnikov v notranjem prometu, odobrene na podlagi člena 2(4) Uredbe (ES) št. 1371/2007, slednje izvzamejo iz uporabe členov 15, 17 in 19, točk (a) in (b) člena 20(2) ter člena 30(2) te uredbe za nadaljnje obdobje, ki ni daljše od petih let.

5. Država članica lahko do 7. junija 2030 določi, da se člen 10 ne uporablja, kadar upravljavec infrastrukture tehnično ne more posredovati podatkov v realnem času v smislu člena 10(1) nobenemu prevozniku v železniškem prometu, prodajalcu vozovnic, organizatorju potovanj ali upravljavcu postaj. Država članica najmanj vsaki dve leti ponovno oceni, v kolikšni meri je posredovanje takih podatkov tehnično izvedljivo.

6. Države članice lahko ob upoštevanju odstavka 8 iz uporabe te uredbe izvzamejo naslednje storitve:

(a) mestne, primestne in regionalne storitve železniškega prevoza potnikov;

(b) storitve železniškega prevoza potnikov v mednarodnem prometu, katerih znaten del, vključno z vsaj enim v voznem redu predvidenim postajnim postankom, se izvaja zunaj Unije.

7. Države članice obvestijo Komisijo o izjemah, odobrenih na podlagi odstavkov 2, 4, 5 in 6, in predstavijo razloge za navedene izjeme.

8. Izjeme, odobrene v skladu s točko (a) odstavka 6, se ne uporabljajo v zvezi s členi 5, 11, 13, 14, 21, 22, 27 in 28.

Kadar se navedene izjeme nanašajo na regionalne storitve železniškega prevoza potnikov, se poleg tega ne uporabljajo v zvezi s členoma 6 in 12, členom 18(3) in poglavjem V.

Ne glede na drugi pododstavek tega odstavka se lahko izjeme glede regionalnih storitev železniškega prevoza potnikov od uporabe členov 12(1) in 18(3) uporabljajo največ do 7. junija 2028.

Člen 3

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve:

- (1) „prevoznik v železniškem prometu“ pomeni prevoznika v železniškem prometu, kot je opredeljen v točki 1 člena 3 Direktive 2012/34/EU;
- (2) „upravljavec infrastrukture“ pomeni upravljavca infrastrukture, kot je opredeljen v točki 2 člena 3 Direktive 2012/34/EU;
- (3) „upravljavec postaj“ pomeni organizacijski subjekt v državi članici, na katerega je bila prenesena odgovornost za upravljanje ene ali več železniških postaj in ki je lahko upravljavec infrastrukture;

- (4) „organizator potovanj“ pomeni organizatorja ali turističnega agenta, kakor je opredeljen v točkah 8 oziroma 9 člena 3 Direktive (EU) 2015/2302 ⁽¹⁾ Evropskega parlamenta in Sveta, ki ni prevoznik v železniškem prometu;
- (5) „prodajalec vozovnic“ pomeni vsakega posrednika prevoznih storitev v železniškem prometu, ki prodaja vozovnice, vključno z vozovnicami, ki veljajo za vse proge, na podlagi pogodbe ali drugega dogovora med posrednikom in enim ali več prevozniki v železniškem prometu;
- (6) „pogodba o prevozu“ pomeni pogodbo o železniškem prevozu, za katero se zahteva plačilo ali pa je brezplačna, med prevoznikom v železniškem prometu in potnikom o zagotovitvi ene ali več prevoznih storitev;
- (7) „vozovnica“ pomeni veljavno dokazilo, ne glede na njegovo obliko, o sklenitvi pogodbe o prevozu;
- (8) „rezervacija“ pomeni dovoljenje, pisno ali elektronsko, ki daje pravico do prevoza na podlagi predhodno potrjenih prilagojenih ureditev prevoza;
- (9) „vozovnica, ki velja za vse proge“ pomeni vozovnico, ki velja za vse proge, kakor je opredeljena v točki 35 člena 3 Direktive 2012/34/EU;
- (10) „storitev“ pomeni storitev železniškega prevoza potnikov, ki deluje med železniškimi postajami po voznem redu, vključno s prevoznimi storitvami za preusmeritev potovanja;
- (11) „potovanje“ pomeni prevoz potnika med postajo odhoda in postajo prihoda;
- (12) „storitev železniškega prevoza potnikov v notranjem prometu“ pomeni storitev železniškega prevoza potnikov, pri kateri ne pride do prečkanja meje države članice;
- (13) „mestna in primestna storitev železniškega prevoza potnikov“ pomeni storitev železniškega prevoza potnikov v smislu točke (6) člena 3 Direktive 2012/34/EU;
- (14) „regionalna storitev železniškega prevoza potnikov“ pomeni storitev železniškega prevoza potnikov v smislu točke (7) člena 3 Direktive 2012/34/EU;
- (15) „storitev železniškega prevoza potnikov na dolge razdalje“ pomeni storitev železniškega prevoza potnikov, ki ni mestna, primestna ali regionalna storitev železniškega prevoza potnikov;
- (16) „storitev železniškega prevoza potnikov v mednarodnem prometu“ pomeni storitev železniškega prevoza potnikov, pri kateri se prečka najmanj eno mejo države članice in glavni namen katere je prevoz potnikov med postajami, ki se nahajajo v različnih državah članicah ali v državi članici in tretji državi;
- (17) „zamuda“ pomeni časovno razliko med časom prihoda potnika, načrtovanega v skladu z objavljenim voznim redom, in časom njegovega dejanskega ali pričakovanega prihoda na končno namembno postajo;
- (18) „prijod“ pomeni trenutek, ko se na namembnem peronu odprejo vrata vlaka in je dovoljen izstop;

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL L 326, 11.12.2015, str. 1).

- (19) „večkratna vozovnica“ ali „sezonska vozovnica“ pomeni vozovnico za neomejeno število voženj, ki v določenem obdobju veljavnemu imetniku omogoča potovanje z vlakom na določeni progi ali omrežju;
- (20) „zamujena povezava“ pomeni okoliščino, ko potnik zamudi eno ali več storitev na potovanju z vlakom, ki se proda kot vozovnica, ki velja za vse proge, bodisi zaradi zamude ali odpovedi ene ali več predhodnih storitev bodisi zato, ker je bila storitev opravljena pred načrtovanim časom odhoda;
- (21) „invalidna oseba“ in „oseba z omejeno mobilnostjo“ pomeni katero koli osebo s trajnimi ali začasnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jo lahko v povezavi z različnimi ovirami omejujejo, da ne more tako kot drugi potniki polno in učinkovito uporabljati prevoza, ali osebo, katere mobilnost pri uporabi prevoza je zmanjšana zaradi njene starosti;
- (22) „postaja“ pomeni lokacijo na železnici, kjer se storitev železniškega prevoza potnikov lahko začne, ustavi ali konča.

POGLAVJE II

POGODBA O PREVOZU, INFORMACIJE IN VOZOVNICE

Člen 4

Pogodba o prevozu

Ob upoštevanju določb tega poglavja so sklepanje in izvajanje pogodbe o prevozu, zagotavljanje informacij in ponujanje vozovnic urejeni z določbami iz II. in III. dela Priloge I.

Člen 5

Nediskriminacijski pogodbeni pogoji in tarife

Prevozniki v železniškem prometu, prodajalci vozovnic ali organizatorji potovanj morajo brez poseganja v socialne tarife splošni javnosti ponujati pogodbene pogoje in tarife, ki ne povzročajo neposredne ali posredne diskriminacije na podlagi državljanstva potnika ali na podlagi sedeža prevoznika v železniškem prometu, prodajalca vozovnic ali organizatorja potovanj v Uniji.

Prvi odstavek tega člena se uporablja tudi za prevoznike v železniškem prometu in prodajalce vozovnic, kadar sprejemajo rezervacije od potnikov v skladu s členom 11.

Člen 6

Kolesa

1. Ob upoštevanju omejitev iz odstavka 3, in če je to potrebno, ob plačilu razumne pristojbine, imajo potniki pravico, da na vlak prinesejo kolesa.

Pri vlakih, za katere se zahteva rezervacija, se omogoči tudi rezervacija za prevoz kolesa.

Kadar ima potnik rezervacijo za kolo in se prevoz tega kolesa zavrne brez ustrezno utemeljenega razloga, ima potnik pravico do preusmeritve potovanja ali povračila v skladu s členom 18, nadomestila v skladu s členom 19 in pomoči v skladu s členom 20(2).

2. Kadar so na vlaku na voljo posebna mesta za kolesa, jih potniki spravijo tja. Če takih mest ni na voljo, potniki svoja kolesa nadzorujejo in si čim bolj prizadevajo zagotoviti, da njihova kolesa ne poškodujejo drugih potnikov ali povzročijo škodo na opremi za mobilnost, prtljagi ali pri opravljanju železniških storitev.

3. Prevozniki v železniškem prometu lahko omejijo pravico potnikov do prevoza koles na vlaku iz varnostnih ali operativnih razlogov, zlasti zaradi omejenih zmogljivosti med konicami ali če tega ne dopušča tirno vozilo. Prevozniki v železniškem prometu lahko prevoz koles omejijo tudi na podlagi njihove teže in mer. Z uporabo telematskih aplikacij iz Uredbe (EU) št. 454/2011 na svojih uradnih spletnih mestih objavijo pogoje za prevoz koles, vključno z najnovejšimi informacijami o razpoložljivih zmogljivostih.

4. Prevozniki v železniškem prometu na začetku postopkov za oddajo javnih naročil za nova tirna vozila ali pri večji nadgradnji obstoječih tirnih vozil, zaradi katere je potrebno novo dovoljenje za dajanje vozil na trg na podlagi člena 21(12) Direktive(EU) 2016/797 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾, zagotovijo, da so vlakovne kompozicije, v katerih se to tirno vozilo uporablja, opremljene z zadostnim številom mest za kolesa. Ta pododstavek se ne uporablja za jedilne vagona, spalne vagona ali vagona ležalnike.

Prevozniki v železniškem prometu določijo zadostno število mest za kolesa ob upoštevanju velikosti vlakovne kompozicije, vrste storitve in povpraševanja po prevozu koles. Zadostno število mest za kolesa se opredeli v načrtih iz odstavka 5. Kadar takih načrtov ni ali v njih tako število ni opredeljeno, ima vsaka vlakovna kompozicija vsaj štiri mesta za kolesa.

Države članice lahko kot najmanjše zadostno število za nekatere vrste storitev določijo število, ki je večje od štiri in se to število v tem primeru uporablja namesto števila, določenega v skladu z drugim pododstavkom.

5. Prevozniki v železniškem prometu lahko pripravijo in posodobljajo načrte načinov povečanja in izboljšanja prevoza koles ter drugih rešitev za spodbujanje kombinirane uporabe železnice in koles.

Pristojni organi, kot so opredeljeni v točki (b) člena 2 Uredbe (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾, lahko take načrte pripravijo za opravljanje storitev po javnem naročilu. Države članice lahko zahtevajo, da take načrte pripravijo navedeni pristojni organi ali prevozniki v železniškem prometu, ki delujejo na njihovem ozemlju.

6. Načrti iz odstavka 5 se pripravijo po posvetovanju z javnostjo in ustreznimi predstavniškimi organizacijami. Objavijo se na spletnem mestu prevoznika v železniškem prometu ali pristojnega organa, kot je ustrezno.

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2016/797 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o interoperabilnosti železniškega sistema v Evropski uniji (UL L 138, 26.5.2016, str. 44).

⁽¹³⁾ Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 (UL L 315, 3.12.2007, str. 1).

*Člen 7***Izključitev odstopanja od obveznosti in omejevalnih določb**

1. Obveznosti do potnikov na podlagi te uredbe ni mogoče omejevati ali od njih odstopati, še zlasti ne s klavzulami o odstopanju ali omejevalnimi klavzulami v pogodbi o prevozu. Pogodbeni pogoji, katerih neposreden ali posreden namen je odpoved pravicam, ki izhajajo iz te uredbe, odstopanje od njih ali njihova omejitev, za potnika niso zavezujoči.
2. Prevozniki v železniškem prometu, organizatorji potovanj ali prodajalci vozovnic lahko ponudijo pogodbene pogoje, ki so za potnika ugodnejši od pogojev, določenih v tej uredbi.

*Člen 8***Obveznost zagotoviti informacije o ukinitvi storitev**

Prevozniki v železniškem prometu ali po potrebi pristojni organi, odgovorni za pogodbe o opravljanju železniških storitev po javnem naročilu, sklepe o stalni ali začasni ukinitvi storitev pred začetkom njihovega izvajanja objavijo na primeren način, tudi v dostopnih oblikah v skladu z določbami Direktive (EU) 2019/882 ter uredb (EU) št. 454/2011 in (EU) št. 1300/2014.

*Člen 9***Potovalne informacije**

1. Prevozniki v železniškem prometu, organizatorji potovanj in prodajalci vozovnic, ki ponujajo pogodbe o prevozu v imenu enega ali več prevoznikov v železniškem prometu, potniku na zahtevo zagotovijo vsaj informacije, določene v delu I Priloge II v zvezi s potovanji, za katera zadevni prevoznik v železniškem prometu ponuja pogodbo o prevozu.
2. Prevozniki v železniškem prometu, po možnosti pa tudi prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj, potniku med potovanjem zagotovijo vsaj informacije, določene v delu II Priloge II. Kadar ima te informacije upravljavec postaje, jih prav tako zagotovi potniku.
3. Informacije iz odstavkov 1 in 2 se zagotovijo v najprimernejši obliki, po možnosti na podlagi potovalnih informacij v realnem času, tudi ob uporabi ustreznih komunikacijskih tehnologij. Zlasti je treba zagotoviti, da so te informacije dostopne v skladu z določbami Direktive (EU) 2019/882 ter uredbama (EU) št. 454/2011 in (EU) št. 1300/2014.

*Člen 10***Dostop do prometnih in potovalnih informacij**

1. Upravljalci infrastrukture prevoznikom v železniškem prometu, prodajalcem vozovnic, organizatorjem potovanj in upravljavcem postaj posredujejo podatke v realnem času o prihodu in odhodu vlakov.
2. Prevozniki v železniškem prometu drugim prevoznikom v železniškem prometu, prodajalcem vozovnic in organizatorjem potovanj, ki prodajajo njihove storitve, zagotovijo dostop do minimalnih potovalnih informacij iz I. in II. dela Priloge II ter do postopkov v sistemih rezervacij iz III. dela Priloge II.

3. Informacije se posredujejo in dostop se odobri na nediskriminatoren način in brez nepotrebnega odlašanja. Enkratni zahtevek zadostuje za stalen dostop do informacij. Upravljavec infrastrukture in prevoznik v železniškem prometu, ki sta obvezana dati na voljo informacije v skladu z odstavkoma 1 in 2, lahko zahtevata sklenitev pogodbe ali drugega dogovora, na podlagi katerega se posredujejo informacije ali odobri dostop.

Pogoji morebitne pogodbe ali dogovora o uporabi informacij ne smejo po nepotrebem omejevati možnosti za njihovo ponovno uporabo ali se uporabljati za omejevanje konkurence.

Prevozniki v železniškem prometu lahko od drugih prevoznikov v železniškem prometu, organizatorjev potovanj in prodajalcev vozovnic zahtevajo pošteno, razumno in sorazmerno finančno nadomestilo za stroške, ki nastanejo pri zagotavljanju dostopa, upravljavci infrastrukture pa lahko zahtevajo nadomestilo v skladu z veljavnimi pravili.

4. Informacije se posredujejo in dostop zagotovi z ustreznimi tehničnimi sredstvi, kot so vmesniki za aplikacijsko programiranje.

5. Kolikor so informacije iz odstavka 1 ali 2 zagotovljene v skladu z drugimi pravnimi akti Unije, zlasti Delegirano uredbo Komisije (EU) 2017/1926 ⁽¹⁴⁾, se šteje, da so ustrezne obveznosti iz tega člena izpolnjene.

Člen 11

Razpoložljivost vozovnic in rezervacij

1. Prevozniki v železniškem prometu, prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj ponujajo vozovnice, pa tudi, če so na voljo, vozovnice, ki veljajo za vse proge, in rezervacije.

2. Prevozniki v železniškem prometu brez poseganja v odstavka 3 in 4 neposredno ali prek prodajalcev vozovnic ali organizatorjev potovanj potnikom prodajajo vozovnice na vsaj enega od naslednjih načinov:

(a) na prodajnih mestih za vozovnice, na drugih prodajnih mestih ali prek avtomatov za vozovnice;

(b) po telefonu ali internetu ali prek druge široko dostopne informacijske tehnologije;

(c) na vlakih.

Pristojni organi, kot so opredeljeni v točki (b) člena 2 Uredbe (ES) št. 1370/2007, lahko od prevoznikov v železniškem prometu zahtevajo, da vozovnice za storitve, ki jih opravljajo na podlagi pogodb za opravljanje storitev po javnem naročilu, ponujajo na več kot en način prodaje.

3. Če na postaji odhoda ni prodajnega mesta ali avtomata za vozovnice, morajo biti potniki na postaji obveščeni o:

(a) možnosti, da vozovnico kupijo po telefonu ali internetu ali na vlaku, ter o postopku takega nakupa;

(b) najbližji železniški postaji ali kraju, kjer so na voljo prodajna mesta ali avtomati za vozovnice.

⁽¹⁴⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/1926 z dne 31. maja 2017 o dopolnitvi Direktive 2010/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z opravljanjem storitev zagotavljanja večmodalnih potovalnih informacij po vsej EU (UL L 272, 21.10.2017, str. 1).

4. Če na postaji odhoda ni prodajnega mesta ali dostopnega avtomata za vozovnice in če ni na voljo nobenega drugega dostopnega načina za vnaprejšnji nakup vozovnice, je invalidnim osebam dovoljeno, da vozovnice brez dodatnih stroškov kupijo na vlaku. Prevozniki v železniškem prometu lahko to pravico omejijo ali zavrnejo na podlagi upravičenih varnostnih razlogov ali zaradi obvezne rezervacije.

Če na vlaku ni osebja, prevoznik v železniškem prometu svetuje invalidnim osebam o tem ali lahko kupijo vozovnico in jih obvesti o tem kako kupiti vozovnico.

Države članice lahko prevoznikom v železniškem prometu dovolijo, da zahtevajo, da se invalidne osebe priznajo kot take v skladu z ustreznim nacionalnim pravom in praksami države njihovega prebivališča.

Države članice lahko pravico iz prvega pododstavka razširijo na vse potnike. Kadar uporabijo to možnost, o tem obvestijo Komisijo. Agencija Evropske unije za železnice na svojem spletnem mestu objavi informacije v zvezi z izvajanjem uredb (EU) št. 454/2011 in (EU) št. 1300/2014.

Člen 12

Vozovnice, ki veljajo za vse proge

1. Kadar storitve železniškega prevoza potnikov na dolge razdalje ali regionalne storitve železniškega prevoza potnikov izvaja en sam prevoznik v železniškem prometu, zanje ponudi vozovnico, ki velja za vse proge. Za druge storitve železniškega prevoza potnikov si prevozniki v železniškem prometu po najboljših močeh prizadevajo ponuditi vozovnice, ki veljajo za vse proge, in v ta namen med seboj sodelujejo.

Za namene prvega pododstavka izraz „en sam prevoznik v železniškem prometu“ vključuje tudi vse prevoznike v železniškem prometu, ki so bodisi v popolni lasti istega lastnika bodisi hčerinske družbe v popolni lasti enega od zadevnih prevoznikov v železniškem prometu.

2. Pri potovanjih, ki vključujejo eno ali več povezav, mora biti potnik pred nakupom vozovnice ali vozovnic obveščen o tem, ali ta vozovnica oziroma vozovnice predstavljajo vozovnico, ki velja za vse proge.

3. Pri potovanjih, ki vključujejo eno ali več povezav, vozovnica ali vozovnice, kupljene pri prevozniku v železniškem prometu v enkratni komercialni transakciji, predstavljajo vozovnico, ki velja za vse proge, prevoznik v železniškem prometu pa je v skladu s členi 18, 19 in 20 odgovoren, če potnik zamudi eno ali več povezav.

4. Če so vozovnica ali vozovnice kupljene v enkratni komercialni transakciji in je prodajalec vozovnic ali organizator potovanj vozovnice združil na lastno pobudo, je prodajalec vozovnic oziroma organizator potovanj, ki je vozovnico oziroma vozovnice prodal, odgovoren za povračilo celotnega zneska, ki je bil v navedeni transakciji plačan za vozovnico oziroma vozovnice, pa tudi za plačilo nadomestila v višini 75 % navedenega zneska, če potnik zamudi eno ali več povezav.

Pravica do povračila ali nadomestila iz prvega pododstavka ne posega v veljavno nacionalno pravo, ki potnikom podeljuje dodatno nadomestilo za škodo.

5. Odgovornosti, določene v odstavkih 3 in 4, ne veljajo, če je na vozovnicah ali na kakšnem drugem dokumentu ali na elektronski način, ki potniku omogoča, da informacije reproducira za poznejšo uporabo, navedeno, da vozovnice predstavljajo ločene pogodbe o prevozu, in je bil potnik o tem obveščen pred nakupom.

6. Dokazno breme glede tega, da so bile informacije iz tega člena zagotovljene potniku, nosi prevoznik v železniškem prometu, organizator potovanj ali prodajalec vozovnic, ki je vozovnico ali vozovnice prodal.

7. Prodajalci vozovnic ali organizatorji potovanj so odgovorni za obravnavo zahtevkov in morebitnih pritožb potnika na podlagi odstavka 4. Povračilo in nadomestilo iz odstavka 4 se izplačata v 30 dneh po prejemu zahtevka.

POGLAVJE III

ODGOVORNOST PREVOZNIKOV V ŽELEZNIŠKEM PROMETU ZA POTNIKE IN NJIHOVO PRTLJAGO

Člen 13

Odgovornost glede potnikov in prtljage

Ob upoštevanju določb tega poglavja in brez poseganja v veljavno nacionalno pravo, ki potnikom podeljuje dodatno nadomestilo za škodo, odgovornost prevoznikov v železniškem prometu glede potnikov in njihove prtljage urejajo I., III. in IV. poglavje iz IV. dela, VI. del in VII. del iz Priloge I.

Člen 14

Zavarovanje in kritje odgovornosti

Prevoznik v železniškem prometu se ustrezno zavaruje ali ima ustrezna jamstva pod tržnimi pogoji za kritje njegove odgovornosti v skladu s členom 22 Direktive 2012/34/EU.

Člen 15

Predplačilo

1. V primeru smrti ali poškodbe potnika prevoznik v železniškem prometu iz člena 26(5) Priloge I brez odlašanja, najpozneje pa v 15 dneh po ugotovitvi identitete fizične osebe, ki je upravičena zaradi nadomestila, izplača predplačilo v višini, ustrezni trenutnim ekonomskim potrebam ter sorazmerno z utrpjeno škodo.

2. Brez poseganja v odstavek 1 predplačilo ni nižje od 21 000 EUR na osebo v primeru smrti.

3. Predplačilo ne pomeni priznavanja odgovornosti in se lahko izravna pri pozneje izplačanih zneskih na podlagi te uredbe, vendar ni vračljivo, razen v primerih, ko je bila škoda povzročena zaradi malomarnosti ali po krivdi potnika ali ko oseba, ki je prejela predplačilo, ni bila oseba, upravičena do nadomestila.

Člen 16

Izpodbijanje odgovornosti

Četudi prevoznik v železniškem prometu izpodbija svojo odgovornost za telesne poškodbe potniku, ki ga prevažata, stori vse razumno, da pomaga potniku, ki zahteva nadomestilo za škodo od tretjih oseb.

POGLAVJE IV

ZAMUDE, ZAMUJENE POVEZAVE IN ODPOVEDI POTOVANJ

Člen 17

Odgovornost glede zamud, zamujenih povezav in odpovedi

Ob upoštevanju določb tega poglavja odgovornost prevoznikov v železniškem prometu glede zamud, zamujenih povezav in odpovedi ureja II. poglavje iz IV. dela iz Priloge I.

Člen 18

Povračilo in preusmeritev

1. Če se pri odhodu ali v primeru zamujene povezave ali odpovedi z razlogom pričakuje, da bo zamuda pri prihodu v namembni kraj po pogodbi o prevozu 60 minut ali več, prevoznik v železniškem prometu, ki izvaja zamujeno ali odpovedano storitev, potniku takoj da na voljo, da izbere eno od naslednjih možnosti, in v ta namen sprejme vse potrebne ukrepe:

- (a) povračilo cene celotne vozovnice pod pogoji, po katerih je bila plačana, za del ali dele potovanja, ki niso bili opravljeni, in za del ali za dele potovanja, ki so bili že opravljeni, če potovanje glede na potnikov prvotni potovalni načrt ne služi več svojemu namenu, in ob prvi priložnosti, kadar je primerno, tudi povratno prevozno storitvijo do prvega izhodišča;
- (b) nadaljevanje ali preusmeritev potovanja pod primerljivimi pogoji prevoza do namembnega kraja ob prvi priložnosti;
- (c) nadaljevanje ali preusmeritev potovanja pod primerljivimi pogoji prevoza do namembnega kraja s poznejšim datumom po izbiri potnika.

2. Kadar za namene točk (b) in (c) odstavka 1 primerljivo preusmeritev izvede isti prevoznik v železniškem prometu ali se za izvedbo te preusmeritve pooblasti drug prevoznik, to potniku ne povzroči dodatnih stroškov. Ta zahteva velja tudi, kadar preusmeritev vključuje uporabo prevoza višjega razreda in druge načine prevoza. Prevozniki v železniškem prometu si po najboljših močeh prizadevajo, da bi se izognili dodatnim povezavam in da zagotovijo, da je zamuda v skupnem času potovanja kar najmanjša. Potniki se ne prerazporedijo v vozila nižjega razreda, razen če so ta vozila edino sredstvo, ki je na voljo za preusmeritev.

3. Brez poseganja v odstavek 2 lahko prevoznik v železniškem prometu na zahtevo potnika dovoli, da potnik sklene pogodbo z drugimi ponudniki prevoznih storitev, ki potniku omogočijo, da dospe v namembni kraj pod primerljivimi pogoji, in v tem primeru prevoznik v železniškem prometu povrne potniku nastale stroške.

Kadar potnik v 100 minutah po načrtovanem času odhoda zamujene ali odpovedane storitve ali zamujene povezave ni obveščen o razpoložljivih možnostih za preusmeritev, ima pravico skleniti tako pogodbo z drugimi izvajalci storitev javnega železniškega ali avtobusnega prevoza. Prevoznik v železniškem prometu povrne potniku potrebne, ustrezne in razumne nastale stroške.

Ta odstavek ne vpliva na nacionalno pravo in druge predpise, ki potnikom zagotavljajo ugodnejše pogoje za preusmeritev.

4. Ponudniki storitev preusmeritvenega prevoza invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo pri storitvi nadomestnega prevoza zagotovijo primerljivo raven pomoči in dostopnosti. Ponudniki storitev preusmeritvenega prevoza lahko invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo zagotovijo alternativne storitve, ki ustrezajo njihovim potrebam in ki so drugačne od storitev, ponujenih drugim potnikom.

5. Povračila iz točke (a) odstavka 1 in odstavka 3 se izplačajo v 30 dneh po prejemu zahtevka. Države članice lahko od prevoznikov v železniškem prometu zahtevajo, da te zahtevke sprejmejo z uporabo posebnih sredstev komunikacije, pod pogojem da zahtevek nima diskriminatornih posledic. Povračilo se lahko izplača v obliki bonov in/ali zagotavljanja drugih storitev, če so pogoji teh bonov in/ali storitev dovolj prilagodljivi, zlasti glede trajanja veljavnosti in namembnega kraja, in če potnik te bone in/ali storitve sprejme. Povračilo cene vozovnice se ne zniža za stroške finančnih transakcij, kot so pristojbine, telefonski stroški ali poštnina.

6. Komisija najpozneje do 7. junija 2023 sprejme izvedbeni akt, v katerem določi enotni obrazec za zahtevek za povračilo na podlagi te uredbe. Ta enotni obrazec je v obliki, dostopni invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo. Navedeni izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 38(2).

7. Potniki imajo pravico, da zahtevke vložijo z uporabo enotnega obrazca iz odstavka 6. Prevozniki v železniškem prometu ne smejo zavrniti zahtevka za povračilo samo zato, ker potnik ni uporabil tega obrazca. Če zahtevek ni dovolj natančen, prevoznik v železniškem prometu zaprosi potnika, naj zahtevek pojasni, in mu pri tem pomaga.

Člen 19

Nadomestilo

1. Ne da bi izgubil pravico do prevoza, je potnik v primeru zamude upravičen, da od prevoznika v železniškem prometu zahteva nadomestilo za zamude med krajem odhoda in namembnim krajem, navedenima na vozovnici ali vozovnici, ki velja za vse proge, za katero stroški niso bili povrnjeni v skladu s členom 18. Najmanjša nadomestila za zamude so:

(a) 25 % cene vozovnice v primeru zamude od 60 do 119 minut;

(b) 50 % cene vozovnice v primeru zamude 120 minut ali več.

2. Odstavek 1 se uporablja tudi za potnike, ki imajo večkratno vozovnico ali sezonsko vozovnico za železniški prevoz. Če se ti potniki v času veljavnosti večkratne ali sezonske vozovnice soočajo s ponavljajočimi se zamudami in odpovedmi, so upravičeni do primernega nadomestila v skladu z ureditvijo glede nadomestil prevoznikov v železniškem prometu. Ta ureditev navede merila za določanje zamud in za izračun nadomestila. Če med obdobjem veljavnosti večkratne vozovnice ali sezonske vozovnice večkrat pride do zamud, krajših od 60 minut, se zamude lahko seštevajo in se potnikom lahko zagotovi nadomestilo v skladu z ureditvijo glede nadomestil prevoznikov v železniškem prometu.

3. Brez poseganja v odstavku 2 se nadomestilo za zamudo izračuna na podlagi polne cene, ki jo je potnik dejansko plačal za storitev z zamudo. Kadar pogodba o prevozu velja za povratno potovanje, se nadomestilo za zamudo na poti tja ali nazaj izračuna na podlagi cene, ki je na vozovnici navedena za zadevni del potovanja. Kadar na vozovnici ni navedene cene za posamezne dele potovanja, se nadomestilo izračuna na podlagi polovične cene vozovnice. Na enak način se cena za prevozno storitev z zamudo v okviru katere koli druge pogodbe o prevozu, ki potniku omogoča potovanje z dvema ali več zaporednimi etapami, izračuna v razmerju do polne cene.

4. Pri izračunu zamude se ne upošteva zamuda, za katero lahko prevoznik v železniškem prometu dokaže, da je do nje prišlo zunaj Unije.

5. Komisija do 7. junija 2023 sprejme izvedbeni akt, v katerem določi enotni obrazec za zahtevek za nadomestilo na podlagi te uredbe. Ta enotni obrazec je v obliki, dostopni invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo. Navedeni izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 38(2).

6. Države članice lahko od prevoznikov v železniškem prometu zahtevajo, da zahtevke za nadomestilo sprejmejo z uporabo posebnih sredstev komunikacije, pod pogojem da zahtevek nima diskriminatornih posledic. Potniki imajo pravico, da zahtevke vložijo z uporabo enotnega obrazca iz odstavka 5. Prevozniki v železniškem prometu ne smejo zavrniti zahtevka za nadomestilo samo zato, ker potnik ni uporabil tega obrazca. Če zahtevek ni dovolj natančen, prevoznik v železniškem prometu zaprosi potnika, naj zahtevek pojasni, in mu pri tem pomaga.

7. Nadomestilo cene vozovnice se izplača v enem mesecu od predložitve zahtevka za nadomestilo. Nadomestilo se lahko izplača v obliki bonov in/ali drugih storitev, če so pogoji prilagodljivi, zlasti glede trajanja veljavnosti in namembnega kraja. Nadomestilo se na zahtevo potnika izplača v gotovini.

8. Nadomestilo cene vozovnice se ne zniža za stroške finančnih transakcij, kot so pristojbine, telefonski stroški ali poština. Prevozniki v železniškem prometu lahko določijo najnižji znesek, pod katerim se nadomestilo ne izplača. Ta najnižji znesek ne presega 4 EUR na vozovnico.

9. Potniki niso upravičeni do nadomestila, če so o zamudi obveščeni pred nakupom vozovnice ali če pri prihodu z namenom nadaljevanja potovanja z uporabo druge storitve ali preusmeritve potovanja zamuda ostaja pod 60 minutami.

10. Prevozniku v železniškem prometu ni treba plačati nadomestila, če lahko dokaže, da je neposredni vzrok za zamudo, zamujeno povezavo ali odpoved ena od naslednjih okoliščin ali da je s katero od naslednjih okoliščin neločljivo povezan:

(a) izjemne okoliščine, ki niso povezane z železniškim prometom, na primer skrajne vremenske razmere, večje naravne nesreče ali večje javnozdravstvene krize, in se jim prevoznik v železniškem prometu kljub sprejetju varnostnih ukrepov, ki so bili potrebni v teh posebnih okoliščinah, ni mogel izogniti in ni mogel preprečiti njihovih posledic;

(b) krivda potnika; ali

(c) ravnanje tretje osebe, ki se mu prevoznik v železniškem prometu kljub sprejetju varnostnih ukrepov, ki so bili potrebni v teh posebnih okoliščinah, ni mogel izogniti in ni mogel preprečiti njihovih posledic, na primer osebe na progi, kraja žic, nujni primeri na vlaku, dejavnosti kazenskega pregona, sabotaža ali terorizem.

Izjeme iz točke (c) prvega pododstavka ne zajemajo stavk zaposlenih pri prevozniku v železniškem prometu, dejavnosti ali opustitve dejanj drugih prevoznikov, ki uporabljajo isto železniško infrastrukturo, in dejavnosti ali opustitve dejanj upravljavcev infrastrukture in postaj.

Člen 20**Pomoč**

1. Prevoznik v železniškem prometu ali upravljavec postaj v primeru zamude pri prihodu ali odhodu ali odpovedi storitve obvesti potnike o stanju in o predvidenem času odhoda in prihoda za storitev ali nadomestno storitev prevoznika v železniškem prometu takoj, ko so te informacije na voljo. Kadar imajo te informacije prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj, jih prav tako posredujejo potniku.

2. Kadar je zamuda iz odstavka 1 60 minut ali več, ali storitev odpovedana, prevoznik v železniškem prometu, ki izvaja zamujeno ali odpovedano storitev, potnikom brezplačno ponudi:

(a) obrok in osvežilno pijačo, primerno glede na čakalno dobo, če sta na voljo na vlaku ali na postaji ali ju je možno razumno nabaviti ob upoštevanju meril, kot so razdalja od dobavitelja, čas za dostavo in stroški;

(b) hotel ali drugo vrsto namestitve in prevoz od železniške postaje do mesta namestitve, kadar je potrebna ena ali več nočitev ali kadar je potrebna dodatna nočitev, kjer in kadar je to fizično mogoče. Kadar je taka nočitev potrebna zaradi okoliščin iz člena 19(10), lahko prevoznik v železniškem prometu trajanje nočitve omeji na največ tri noči. Kadar koli je to mogoče, se upoštevajo posebne zahteve za dostop invalidnih oseb ali oseb z omejeno mobilnostjo ter potrebe psov pomočnikov;

(c) če vlak obtiči na progi, prevoz od vlaka do železniške postaje, nadomestnega izhodišča ali namembnega kraja pri zadevni prevozni storitvi, kjer in kadar je to fizično mogoče.

3. Če je železniška prevozna storitev prekinjena in je ni več mogoče nadaljevati oziroma je ni mogoče nadaljevati v razumnem roku, prevozniki v železniškem prometu potnikom čim prej ponudijo nadomestni prevoz in uredijo vse potrebno.

4. Prevozniki v železniškem prometu potnike, ki jih to zadeva, seznanijo s tem, kako lahko zahtevajo potrdilo, da je pri železniški storitvi nastala zamuda, da je bila zaradi nje zamujena povezava ali da je bila storitev odpovedana. To potrdilo se uporablja tudi v povezavi z določbami iz člena 19.

5. Prevoznik v železniškem prometu, ki opravlja storitev, je pri uporabi odstavkov 1 do 4 zlasti pozoren na potrebe invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo kot tudi morebitnih spremljevalcev in psov pomočnikov.

6. Kadar so pripravljene načrte dela v izrednih razmerah na podlagi člena 13a(3) Direktive 2012/34/EU, se prevozniki v železniškem prometu usklajujejo z upravljavcem postaj in upravljavcem infrastrukture, da bi bili slednji pripravljene na možnost večjih prekinitev in daljših zamud, zaradi katerih bi veliko število potnikov obtičalo na postaji. V take načrte dela v izrednih razmerah se vključijo tudi zahteve glede dostopnosti sistemov opozarjanja in informacijskih sistemov.

POGLAVJE V

INVALIDNE OSEBE IN OSEBE Z OMEJENO MOBILNOSTJO

Člen 21

Pravica do prevoza

1. Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj, ob aktivni udeležbi predstavniških organizacij in, kadar je ustrezno, predstavnikov invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo, uvedejo ali imajo v veljavi nediskriminatorna pravila o dostopu za prevoz invalidnih oseb, vključno z njihovimi osebnimi pomočniki, priznanimi v skladu z nacionalnimi praksami, in oseb z omejeno mobilnostjo. Ta pravila upoštevajo dogovore iz točke 4.4.3 Priloge k Uredbi (EU) št. 1300/2014, zlasti glede subjekta, odgovornega za zagotavljanje pomoči invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo.

2. Za rezervacije in vozovnice se invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo ne zaračunavajo dodatni stroški. Prevoznik v železniškem prometu, prodajalec vozovnic ali organizator potovanj ne sme zavrniti rezervacije ali izdaje vozovnice invalidni osebi ali osebi z omejeno mobilnostjo oziroma ne sme zahtevati, da tako osebo spremlja druga oseba, razen če je to nujno potrebno, da se upoštevajo predpisi o dostopu iz odstavka 1.

Člen 22

Informacije za invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo

1. Upravljavec postaj, prevoznik v železniškem prometu, prodajalec vozovnic ali organizator potovanj invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo v skladu s pravili o dostopu iz člena 21(1) na zahtevo zagotovi informacije, tudi v dostopni obliki v skladu z določbami uredb (EU) št. 454/2011 in (EU) št. 1300/2014 ter Direktive (EU) 2019/882, o dostopnosti postaje in pripadajočih objektov ter o železniških storitvah in o pogojih dostopa do tirnih vozil, hkrati pa invalidne osebe in osebe z omejeno obilnostjo obvesti tudi o opremi na vlaku.

2. Kadar prevoznik v železniškem prometu, prodajalec vozovnic ali organizator potovanj uporabi odstopanje iz člena 21(2), invalidno osebo ali osebo z omejeno mobilnostjo na njeno zahtevo pisno seznaniti s svojimi razlogi za tako ukrepanje v petih delovnih dneh po tem, ko ji je odrekel rezervacijo ali izdajo vozovnice ali je za to osebo zahteval spremstvo. Prevoznik v železniškem prometu, prodajalec vozovnic ali organizator potovanj si po najboljših močeh prizadeva zadevni osebi predlagati sprejemljivo možnost nadomestnega prevoza ob upoštevanju njenih potreb za dostop.

3. Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj zagotovijo, da so na postajah brez osebja na voljo informacije v lahko dostopnih oblikah, tudi v dostopnih oblikah v skladu z določbami uredb (EU) št. 454/2011 in (EU) št. 1300/2014 ter Direktive (EU) 2019/882, in zlasti, da so v skladu s pravili o dostopu iz člena 21(1) objavljene informacije glede najbližjih postaj z osebjem in glede neposredno dostopne pomoči za invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo.

Člen 23

Pomoč na železniških postajah in na vlaku

1. Invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo se zagotovi pomoč:

(a) osebni pomočnik, ki je kot tak priznan v skladu z nacionalnimi praksami, lahko potuje po posebni ceni in po potrebi brezplačno, in po možnosti sedi poleg invalidne osebe;

(b) kadar prevoznik v železniškem prometu v skladu s členom 21(2) zahteva, da mora potnik na vlaku imeti spremstvo, je spremljevalec upravičen do brezplačnega potovanja in po možnosti do sedeža poleg invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo;

- (c) dovoljeno je, da jih spremlja pes pomočnik v skladu z zadevnim nacionalnim pravom;
- (d) kadar na vlakih ni osebja in je na postaji na dolžnosti usposobljeno osebje, upravljavci postaj ali prevozniki v železniškem prometu v skladu s pravili o dostopu iz člena 21(1) zagotovijo brezplačno pomoč pri vstopu na vlak in izstopu z njega;
- (e) ob odhodu, prestopanju ali prihodu na železniško postajo z osebjem zagotovi upravljavec postaj ali prevoznik v železniškem prometu brezplačno pomoč, da lahko ta oseba vstopi na vlak, prestopi na železniško storitev za povezavo, za katero ima vozovnico, ali izstopi z vlaka, če je na postaji na dolžnosti usposobljeno osebje. Kadar je bila potreba po pomoči vnaprej sporočena v skladu s točko (a) člena 24, upravljavec postaj ali prevoznik v železniškem prometu zagotovi, da se pomoč zagotovi v skladu z zahtevo;
- (f) na železniških postajah brez osebja prevozniki v železniškem prometu zagotovijo brezplačno pomoč na vlaku ter pri vstopu na vlak in izstopu z njega, če je na vlaku usposobljeno osebje;
- (g) če na vlaku in postaji ni usposobljenega spremljevalnega osebja, si upravljavci postaj ali prevozniki v železniškem prometu po najboljših močeh prizadevajo, da invalidnim osebam ali osebam z omejeno mobilnostjo omogočijo potovanje z vlakom;
- (h) prevozniki v železniškem prometu si po najboljših močeh prizadevajo, da invalidnim osebam ali osebam z omejeno mobilnostjo zagotovijo dostop do istih storitev na vlaku kot drugim potnikom, če do zadevnih storitev ne morejo samostojno in varno dostopati.
2. Pravila iz člena 21(1) določajo ureditve za uveljavljanje pravic iz odstavka 1 tega člena.

Člen 24

Pogoji, pod katerimi se zagotovi pomoč

Prevozniki v železniškem prometu, upravljavci postaj, prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj sodelujejo, da bi zagotovili brezplačno pomoč invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo, kot je določeno v členih 21 in 23, z vzpostavitev mehanizma z enkratnim obvestilom ter v skladu z naslednjimi točkami:

- (a) pomoč se zagotovi pod pogojem, da so bili prevoznik v železniškem prometu, upravljavec postaj, prodajalec vozovnic ali organizator potovanj, pri katerem je bila kupljena vozovnica, ali, če je ustrezno, enotna kontaktna točka iz točke (f) obveščeni o tem, da bo potnik potreboval tovrstno pomoč, vsaj 24 ur preden bo pomoč potrebna. Za eno potovanje zadostuje eno obvestilo. Taka obvestila se posredujejo vsem prevoznikom v železniškem prometu in upravljavcem postaj, ki so vključeni pri zadevnem potovanju.

Taka obvestila se ne glede na uporabljena komunikacijska sredstva sprejmejo brez dodatnih stroškov.

Kadar vozovnica ali sezonska vozovnica dovoljuje več potovanj, zadostuje eno obvestilo, pod pogojem, da se zagotovijo ustrezne informacije o času naslednjih potovanj, in v vsakem primeru vsaj 24 ur, preden je pomoč prvič potrebna. Potnik ali njegov predstavnik si po najboljših močeh prizadeva, da vsaj 12 ur vnaprej pošlje obvestilo o kakršni koli odpovedi takih naslednjih potovanj.

Države članice lahko dovolijo, da se 24-urni rok za obvestila iz prvega, drugega in tretjega pododstavka podaljša na največ 36 ur, vendar ne po 30. juniju 2026. V teh primerih Komisijo uradno obvestijo o tem dovoljenju in ji sporočijo informacije o sprejetih ali predvidenih ukrepih za skrajšanje tega obdobja;

- (b) prevozniki v železniškem prometu, upravljavci postaj, prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj storijo vse potrebno za prejemanje obvestil. Kadar prodajalci vozovnic teh obvestil ne morejo obdelati, navedejo druga prodajna mesta ali druge načine za vročitev obvestila;
- (c) če obvestila v skladu s točko (a) ni, si prevoznik v železniškem prometu in upravljavec postaje po najboljših močeh prizadevata zagotoviti pomoč, tako da bi invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo lahko potovala;
- (d) brez poseganja v točko (f) tega člena upravljavec postaj ali katera koli druga pooblaščen oseba določi točke, na katerih lahko invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo naznanijo svoj prihod na železniško postajo in zahtevajo pomoč. Odgovornosti glede določitve takih točk in zagotavljanja informacij o njih se določijo v pravilih o dostopu iz člena 21(1);
- (e) pomoč se zagotovi pod pogojem, da se invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo zgloši na določenem mestu ob uri, ki jo določi prevoznik v železniškem prometu ali upravljavec postaj, ki tako pomoč zagotovi. Določeni čas ne sme biti več kot 60 minut pred objavljenim časom odhoda ali pred časom, ko so vsi potniki naprošeni, naj se prijavijo. Če ura, do katere se mora invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo zglošiti, ni določena, se mora oseba zglošiti na določenem mestu vsaj 30 minut pred objavljenim časom odhoda ali pred časom, ko so vsi potniki naprošeni, naj se prijavijo;
- (f) države članice lahko od upravljavcev postaj in prevoznikov v železniškem prometu na njihovem ozemlju zahtevajo, da sodelujejo pri vzpostavitvi in delovanju enotnih kontaktnih točk za invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo. Pogoji za delovanje enotnih kontaktnih točk se določijo v pravilih o dostopu iz člena 21(1). Te enotne kontaktne točke so odgovorne za:
 - (i) sprejemanje zahtevkov za pomoč na postajah;
 - (ii) sporočanje posameznih zahtevkov za pomoč upravljavcem postaj in prevoznikom v železniškem prometu ter
 - (iii) zagotavljanje informacij o dostopnosti.

Člen 25

Nadomestilo za opremo za gibanje, pripomočke in pse pomočnike

1. Kadar prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj povzročijo izgubo ali poškodbo opreme za gibanje, vključno z invalidskimi vozički in pripomočki ali izgubijo ali poškodujejo pse pomočnike, ki jih uporabljajo invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo, so za tako izgubo ali poškodbo odgovorni in morajo brez nepotrebne odlašanja zagotoviti nadomestilo. To nadomestilo krije:

- (a) stroške nadomestitve ali popravila izgubljene ali poškodovane opreme za gibanje ali pripomočkov;
- (b) stroške nadomestitve ali zdravljenja poškodbe psa pomočnika, ki je bil izgubljen ali poškodovan;

(c) razumne stroške začasne nadomestitve opreme za gibanje, pripomočkov ali psov pomočnikov, kadar take nadomestitve ne zagotovi prevoznik v železniškem prometu ali upravljavec postaj v skladu z odstavkom 2.

2. Kadar se uporablja odstavek 1, si prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj čim hitreje in čim bolj prizadevajo, da priskrbijo takoj potrebno začasno nadomestno opremo za gibanje ali pripomočke. Invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo smejo to začasno nadomestno opremo ali pripomoček obdržati, dokler jim ni izplačano nadomestilo iz odstavka 1.

Člen 26

Usposabljanje osebja

1. Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj zagotovijo, da vse osebje, ki v okviru svojih rednih nalog zagotavlja neposredno pomoč invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo, vključno z na novo zaposlenim osebjem, opravi usposabljanje v zvezi z invalidnostjo, da zna izpolniti potrebe invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo.

Vsemu postajnemu osebju ali osebju na vlaku, ki dela neposredno s potniki, zagotovijo tudi usposabljanje in redne osvežitvene tečaje za ozaveščanje o potrebah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo.

2. Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj lahkoodobrijo prošnjo invalidnih zaposlenih za udeležbo na usposabljanjih iz odstavka 1 ter lahko pretehtajo udeležbo invalidnih potnikov in potnikov z omejeno mobilnostjo in/ali organizacij, ki jih zastopajo.

POGLAVJE VI

VARNOST, PRITOŽBE IN KAKOVOST STORITVE

Člen 27

Osebna varnost potnikov

Prevozniki v železniškem prometu, upravljavci infrastrukture in upravljavci postaj v dogovoru z javnimi organi sprejmejo ustrezne ukrepe na področjih, za katere so odgovorni, in jih prilagodijo stopnji varnosti, ki jo določijo javni organi, da bi zagotovili osebno varnost potnikov na železniških postajah in vlakih ter da bi obvladali tveganja. Sodelujejo in izmenjujejo informacije o najboljših praksah pri preprečevanju ravnanja, ki lahko poslabša raven varnosti.

Člen 28

Pritožbe

1. Vsak prevoznik v železniškem prometu in upravljavec postaje, ki jo na letni ravni v povprečju uporabi vsaj 10 000 potnikov na dan, vzpostavi mehanizem reševanja pritožb glede pravic in obveznosti iz te uredbe, ki spadajo v njuno področje odgovornosti. Potnike na splošno seznanijo s svojimi kontaktnimi podatki in delovnimi jezikom ali jeziki. Ta mehanizem se ne uporablja za namene poglavja III.

2. Potniki lahko predložijo pritožbo kateremu koli prevozniku v železniškem prometu ali upravljavcu postaj v zvezi z njihovimi ustreznimi področji odgovornosti v okviru mehanizmov iz odstavka 1. Tako pritožbo je treba vložiti v treh mesecih od incidenta, ki je predmet pritožbe. Naslovnik pritožbe v enem mesecu od prejema pritožbe bodisi poda obrazložen odgovor bodisi – v upravičenih primerih – obvesti potnika, da bo odgovor prejel v času, krajšem od treh

mesecev od datuma prejema pritožbe. Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj hranijo podatke, potrebne za preučitev pritožbe, med celotnim trajanjem postopka za reševanje pritožbe, vključno s postopki za reševanje pritožb iz členov 33 in 34, ter dajo te podatke na zahtevo na voljo nacionalnim izvršilnim organom.

3. Podrobnosti o postopku reševanja pritožb so javno dostopne, tudi invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo. Ta informacija je na zahtevo na voljo vsaj v uradnem jeziku ali jezikih države članice, v kateri deluje prevoznik v železniškem prometu.

4. Prevoznik v železniškem prometu v poročilu iz člena 29(2) navede število in vrsto prejetih pritožb ter obravnavanih pritožb, odzivni čas in morebitne ukrepe za izboljšanje stanja.

Člen 29

Standardi kakovosti storitev

1. Prevozniki v železniškem prometu določijo standarde kakovosti za storitve in izvajajo sistem vodenja kakovosti, da bi zagotovili kakovost storitev. Standardi kakovosti storitve morajo zajemati vsaj področja, naštetá v Prilogi III.

2. Prevozniki v železniškem prometu spremljajo svojo učinkovitost na podlagi standardov kakovosti storitev. Do 30. junija 2023 in nato vsaki dve leti objavijo poročila o doseženi kakovosti storitev na svojem spletnem mestu. Ta poročila se objavijo tudi na spletnem mestu Agencije Evropske unije za železnice.

3. Upravljavci postaj določijo standarde kakovosti za storitve na podlagi ustreznih področij iz Priloge III. Svojo učinkovitost spremljajo na podlagi teh standardov in nacionalnim javnim organom na zahtevo dajo dostop do informacij o svoji učinkovitosti.

POGLAVJE VII

OBVEŠČANJE IN IZVRŠEVANJE

Člen 30

Obveščanje potnikov o njihovih pravicah

1. Prevozniki v železniškem prometu, upravljavci postaj, prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj ob prodaji vozovnic za potovanja z vlakom obveščajo potnike o njihovih pravicah in obveznostih na podlagi te uredbe. Da ugodijo tej zahtevi po informacijah, lahko uporabijo povzetek določb te uredbe, ki ga pripravi Komisija v vseh uradnih jezikih Unije in jim ga da na voljo. Te informacije zagotovijo v papirni ali elektronski obliki ali na kakršen koli drug način, tudi v dostopnih oblikah v skladu z določbami Direktive (EU) 2019/882 in Uredbe (EU) št. 1300/2014. Pri tem navedejo, kje je mogoče pridobiti take informacije v primeru odpovedi, zamujene povezave ali velike zamude.

2. Prevozniki v železniškem prometu in upravljavci postaj ustrezno, tudi v dostopnih oblikah v skladu z določbami Direktive (EU) 2019/882 in Uredbe (EU) št. 1300/2014, obvestijo potnike na postaji, vlaku in svojih spletnih mestih o njihovih pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz te uredbe, ter o kontaktnih podatkih organa ali organov, ki so jih določile države članice na podlagi člena 31.

Člen 31

Določitev nacionalnih izvršilnih organov

1. Vsaka država članica določi organ ali organe, odgovorne za izvajanje te uredbe. Vsak organ sprejme ukrepe, potrebne za zagotovitev spoštovanja pravic potnikov.
2. Vsak organ je glede svoje organizacije, odločitev o financiranju, pravne strukture in sprejemanja odločitev neodvisen od upravljavca infrastrukture, organa za zaračunavanje uporabnine, organa za dodeljevanje in prevoznika v železniškem prometu.
3. Države članice obvestijo Komisijo o organu ali organih, določenih v skladu s tem členom, in o njihovih odgovornostih. Komisija in določeni organi te informacije objavijo na svojih spletnih mestih.
4. Kar zadeva upravljavce postaj in upravljavce infrastrukture iz tega poglavja, se obveznost izvrševanja za Ciper in Malto ne uporablja, dokler se na njunih ozemljih ne vzpostavi železniški sistem, kar zadeva prevoznike v železniškem prometu, pa, dokler licenčni organ, ki ga v skladu s členom 2(1) določita Ciper ali Malta, ne izda licence prevozniku v železniškem prometu.

Člen 32

Naloge izvrševanja

1. Nacionalni izvršilni organi pozorno spremljajo skladnost s to uredbo, pa tudi z uredbama (EU) št. 454/2011 in (EU) št. 1300/2014, kolikor se na ti uredbi sklicuje v tej uredbi, in sprejmejo ukrepe, potrebne za uveljavitev pravic potnikov.
2. Za namene odstavka 1, prevozniki v železniškem prometu, upravljavci postaj, upravljavci infrastrukture, prodajalci vozovnic in organizatorji potovanj brez nepotrebnega odlašanja, najpozneje pa v enem mesecu od prejema zahteve, v ta namen nacionalnim izvršilnim organom na njihovo zahtevo predložijo zadevne dokumente in informacije. V zapletenih primerih lahko nacionalni izvršilni organ to obdobje podaljša za največ tri mesece od prejema zahteve. Nacionalni izvršilni organi pri opravljanju svojih nalog upoštevajo informacije, ki jim jih je predložil organ za reševanje pritožb, določen v skladu s členom 33, če je to drug organ. Lahko se tudi odločijo za izvršilne ukrepe na podlagi posamezne pritožbe, ki jim jo je predložil tak organ.
3. Nacionalni izvršilni organi vsaki dve leti do 30. junija naslednjega koledarskega leta objavijo poročila s statističnimi podatki o svoji dejavnosti, tudi o naloženih kaznih. Ta poročila se dajo na voljo na spletnem mestu Agencije Evropske unije za železnice.
4. Prevozniki v železniškem prometu sporočijo svoje kontaktne podatke nacionalnim izvršilnim organom v državah članicah, v katerih opravljajo svoje dejavnosti.

Člen 33

Reševanje pritožb s strani nacionalnih izvršilnih organov in drugih organov

1. Brez poseganja v pravice potrošnikov do uporabe alternativnih pravnih sredstev na podlagi Direktive 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁵⁾, se lahko potnik, potem ko se je neuspešno pritožil prevozniku v železniškem prometu ali upravljavcu postaj, na podlagi člena 28 pritoži nacionalnemu izvršilnemu organu ali kateremu koli drugemu organu, določenemu v odstavku 2 tega člena v treh mesecih po prejetju informacij o zavrnitvi prvotne pritožbe. Kadar v treh mesecih po vložitvi prvotne pritožbe ne prejme odgovora, ima potnik pravico do vložitve pritožbe pri nacionalnem izvršilnem organu ali kateremu koli drugemu organu, določenemu v odstavku 2. Po potrebi ta organ pritožnika obvesti o njegovi pravici do vložitve pritožbe pri organih za alternativno reševanje sporov, če želi uveljavljati individualna pravna sredstva.

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (UL L 165, 18.6.2013, str. 63).

2. Vsak potnik se lahko glede domnevne kršitve te uredbe pritoži nacionalnemu izvršilnemu organu ali kateremu koli drugemu organu, ki ga je v ta namen določila država članica.

3. Nacionalni izvršilni organ ali kateri koli drug organ, imenovan na podlagi odstavka 2, potrdi prejem pritožbe v dveh tednih po njenem prejemu. Postopek reševanja pritožbe traja največ tri mesece od datuma odprtja spisa o pritožbi. V zapletenih primerih lahko navedeni organ to obdobje podaljša na šest mesecev. V takem primeru potnika obvesti o razlogih za podaljšanje in o času, ki bo predvidoma potreben za zaključek postopka. To obdobje lahko traja več kot šest mesecev samo v primerih, ki vključujejo sodne postopke. Kadar je navedeni organ tudi organ za alternativno reševanje sporov v smislu Direktive 2013/11/EU, se prednostno upoštevajo roki, določeni v navedeni direktivi.

Postopek reševanja pritožbe je dostopen invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo.

4. Pritožbe potnikov o incidentih, ki vključujejo prevoznika v železniškem prometu, obravnava nacionalni izvršilni organ ali kateri koli drug organ, imenovan na podlagi odstavka 2, države članice, ki je navedenemu prevozniku podelila licenco.

5. Kadar se pritožba navezuje na morebitne kršitve upravljavcev postaj ali upravljavcev infrastrukture, pritožbo rešuje nacionalni izvršilni organ ali kateri koli drug organ, imenovan na podlagi odstavka 2, države članice, na ozemlju katere je prišlo do incidenta.

6. V okviru sodelovanja na podlagi člena 34 lahko nacionalni izvršilni organi odstopajo od odstavka 4 ali 5 tega člena ali od obeh odstavkov, kadar je to iz upravičenih razlogov, zlasti zaradi jezika ali prebivališča, v interesu potnika.

Člen 34

Izmenjava informacij in čezmejno sodelovanje med nacionalnimi izvršilnimi organi

1. Kadar so v skladu s členoma 31 in 33 določeni različni organi, se vzpostavijo mehanizmi za poročanje, da se zagotovi izmenjava informacij med njima v skladu z Uredbo (EU) 2016/679, kar nacionalnemu izvršilnemu organu pomaga pri opravljanju nadzora in izvrševanja ter organu za reševanje pritožb, določenemu na podlagi člena 33, omogoči, da zbere vse potrebne podatke za preučitev posameznih pritožb.

2. Nacionalni izvršilni organi zaradi usklajevanja izmenjujejo informacije o svojem delu in načelih sprejemanja odločitev ter praksah. Pri teh nalogah jih podpira Komisija.

3. V zapletenih primerih, na primer takih, ki vključujejo več pritožb ali prevoznikov, čezmejna potovanja ali nesreče na ozemlju države članice, ki ni država, ki je prevozniku izdala licenco, in zlasti kadar ni jasno, kateri nacionalni izvršilni organ je pristojen, ali kadar bi to olajšalo ali pospešilo reševanje pritožbe, nacionalni izvršilni organi v medsebojnem sodelovanju določijo „vodilni“ organ, ki opravlja vlogo enotne kontaktne točke za potnike. Vsi zadevni nacionalni izvršilni organi medsebojno sodelujejo, da bi olajšali reševanje pritožbe, vključno z izmenjavo informacij, pomočjo pri prevajanju dokumentov in posredovanjem informacij o okoliščinah incidentov. Potniki so obveščeni o tem, kateri organ je „vodilni“.

POGLAVJE VIII

KONČNE DOLOČBE

Člen 35

Kazni

1. Države članice predpišejo kazni, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za njihovo izvajanje. Predpisane kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o teh pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.

2. V okviru sodelovanja iz člena 34 nacionalni izvršilni organ, pristojen za naloge iz člena 33(4) ali (5), na zahtevo nacionalnega izvršilnega organa, ki rešuje pritožbo, izvede preiskavo kršitve te uredbe, ki jo je ugotovil navedeni organ, in po potrebi naloži kazni.

Člen 36

Delegirani akti

Komisija je pooblaščenca za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 37 o spremembi te uredbe, s katerimi se:

- (a) prilagodi finančni znesek iz člena 15(2), da bi upoštevali spremembe v harmoniziranem indeksu cen življenjskih potrebščin EU, razen energije in nepredelanih živil, kot ga objavi Komisija (Eurostat);
- (b) spremeni Priloga I, da bi upoštevali spremembe Enotnih pravil za pogodbo o mednarodnem železniškem prevozu potnikov in prtljage (CIV), kot so določena v Dodatku A h Konvenciji o mednarodnem železniškem prometu (COTIF).

Člen 37

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 36 se na Komisijo prenese za obdobje petih let od 6. junija 2021. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz člena 36 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne veljati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši datum, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 36, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta se ta rok lahko podaljša za dva meseca.

Člen 38

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 39

Poročilo

Do 7. junija 2026 Komisija poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju in o doseženih rezultatih te uredbe.

Poročilo bo temeljilo na informacijah, ki se zagotovijo na podlagi te uredbe. Poročilu se po potrebi priložijo ustrezni predlogi.

Člen 40

Razveljavitev

Uredba (ES) št. 1371/2007 se razveljavi z učinkom od 7. junija 2023.

Sklicevanja na razveljavljeno uredbo se štejejo za sklicevanja na to uredbo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge IV.

Člen 41

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 7. junija 2023.

Člen 6(4) pa se uporablja od 7. junija 2025.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. aprila 2021

Za Evropski parlament
predsednik
D.M. SASSOLI

Za Svet
predsednik
A.P. ZACARIAS

PRILOGA I

IZVLEČEK IZ ENOTNIH PRAVIL ZA POGODBO O MEDNARODNEM ŽELEZNIŠKEM PREVOZU
POTNIKOV IN PRTLJAGE (CIV)

Dodatek A h Konvenciji o mednarodnem železniškem prometu (COTIF) z dne 9. maja 1980, kakor je bila spremenjena s Protokolom o spremembi Konvencije o mednarodnem železniškem prometu z dne 3. junija 1999

I. DEL

SPLOŠNE DOLOČBE

3. člen

Opredelitev pojmov

V teh enotnih pravilih izraz:

- (a) „prevoznik“ pomeni pogodbenega prevoznika, s katerim je potnik sklenil prevozno pogodbo v skladu s temi enotnimi pravili, ali pa zaporednega prevoznika, ki je odgovoren na podlagi te pogodbe;
- (b) „nadomestni prevoznik“ pomeni prevoznika, ki ni sklenil prevozne pogodbe s potnikom, vendar ga je prevoznik iz točke a) v celoti ali delno pooblastil za izvedbo železniškega prevoza;
- (c) „splošni prevozni pogoji“ pomeni pogoje prevoznikov, ki so kot splošni pogoji poslovanja ali tarife zakonito veljavni v vsaki državi članici in s sklenitvijo prevozne pogodbe postanejo njen sestavni del;
- (d) „vozilo“ pomeni motorno vozilo ali priklopnik, ki se prevaža skupaj s potnikom.

II. DEL

SKLENITEV IN IZVAJANJE PREVOZNE POGODBE

6. člen

Prevozna pogodba

1. S prevozno pogodbo se prevoznik zaveže, da bo potnike in po potrebi tudi prtljago in vozila prepeljal do namembne postaje, kjer bo izročil prtljago in vozila.
2. Prevozna pogodba mora biti potrjena z eno ali več vozovnicami, ki se izdajo potniku. Ne glede na 9. člen pa to, da je potnik nima, da je nepravilno izdana ali da jo je izgubil, ne vpliva niti na obstoj niti na veljavnost pogodbe, za katero ostanejo veljavna ta enotna pravila.
3. Dokler se ne dokaže nasprotno, se vozovnica uporablja kot dokazilo o sklenitvi in vsebini prevozne pogodbe.

7. člen

Vozovnica

1. Splošni prevozni pogoji določajo obliko, vsebino vozovnic, jezik in pisavo, ki ju je treba uporabiti pri tiskanju in izpolnjevanju vozovnic.
2. Na vozovnico je treba vnesti vsaj:
 - (a) ime prevoznika ali prevoznikov;
 - (b) izjavo, da tudi pri drugačnem dogovoru prevoz urejajo ta enotna pravila; v ta namen se lahko uporabi kratica CIV;
 - (c) kakršno koli drugo izjavo, potrebno kot dokazilo o sklenitvi in vsebini prevozne pogodbe, ki omogoča potniku uveljavljati pravice iz te pogodbe.
3. Ob prevzemu vozovnice se mora potnik prepričati, ali je bila izdana v skladu z njegovimi navodili.

4. Vozovnica je prenosljiva, če se ne glasi na določeno ime in se potovanje še ni začelo.
5. Vozovnica se lahko izda tudi v obliki elektronskega podatkovnega zapisa, ki ga je mogoče spremeniti v obliko čitljivega zapisa. Postopki, ki se uporabljajo za zapisovanje in obdelavo podatkov, morajo biti funkcionalno enakovredni, zlasti glede dokazne vrednosti vozovnice.

8. člen

Plačilo in vračilo prevoznine

1. Če se potnik in prevoznik ne dogovorita drugače, se prevoznina plača vnaprej.
2. Splošni prevozni pogoji določajo, pod katerimi pogoji se prevoznina vrne.

9. člen

Pravica do prevoza. Izključitev iz prevoza

1. Vse od začetka potovanja mora imeti potnik pri sebi veljavno vozovnico, ki jo mora ob kontroli vozovnic tudi pokazati. Splošni prevozni pogoji lahko določajo:
 - (a) da mora potnik, ki ne pokaže veljavne vozovnice, poleg prevoznine plačati še dodatek;
 - (b) da je mogoče od potnika, ki odkloni takojšnje plačilo prevoznine ali dodatka, zahtevati, da prekine potovanje;
 - (c) ali in pod katerimi pogoji se potniku vrne plačani dodatek.
2. Splošni prevozni pogoji lahko določajo, da je mogoče potnike, ki:
 - (a) ogrožajo varnost in red med vožnjo oziroma ogrožajo varnost drugih potnikov;
 - (b) na nedopusten način nadlegujejo druge potnike;

pred začetkom potovanja ali med samim potovanjem izključiti iz potovanja in da take osebe niso upravičene do vračila prevoznine in prevoznine za prtljago.

10. člen

Upoštevanje predpisov upravnih organov

Potnik mora upoštevati carinske predpise in druge predpise upravnih organov.

11. člen

Odpoved in zamujanje vlaka. Zamujena zveza

Če je bil vlak odpovedan ali če mu ni uspelo ujeti zveze za nadaljevanje potovanja, mora prevoznik to vpisati na vozovnico.

III. DEL

PREVOZ ROČNE PRTLJAGE, ŽIVALI, PRTLJAGE IN VOZIL

I. POGLAVJE

Skupne določbe

12. člen

Dovoljeni predmeti in živali

1. V skladu s splošnimi prevoznimi pogoji lahko potnik vzame s seboj na potovanje ročno prtljago in žive živali. Poleg tega lahko potnik vzame s seboj tudi nerodne kose prtljage v skladu s posebnimi določbami splošnih prevoznih pogojev. Predmetov in živali, ki bi lahko motili ali vznemirjali druge potnike ali povzročili škodo, potnik ne sme vzeti s seboj.
2. Potnik lahko predmete in živali v skladu s splošnimi prevoznimi pogoji odda kot prtljago.

3. Prevoznik lahko dovoli prevoz vozil skupaj s potniki v skladu s posebnimi določbami splošnih prevoznih pogojev.
4. Prevoz nevarnega blaga kot ročne prtljage in prtljage ter v vozilih, ki se v skladu s tem delom prevažajo po železnici, ali na njih, je dovoljen samo v skladu s Pravilnikom o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga (RID).

13. člen

Preverjanje

1. Če prevoznik utemeljeno domneva, da se prevozni pogoji ne upoštevajo, ima pravico pregledati, ali predmeti (ročna prtljaga, prtljaga, vozila in nanje naložen tovor) in živali, ki se prevažajo, izpolnjujejo prevozne pogoje, razen če tega preverjanja ne prepovedujejo zakoni in predpisi države, v kateri naj bi bilo opravljeno. Potnika je treba povabiti, naj bo navzoč pri preverjanju. Če potnika pri tem preverjanju ni ali ni mogoče stopiti v stik z njim, mora prevoznik poskrbeti, da sta navzoči dve neodvisni priči.
2. Če se ugotovi, da prevozni pogoji niso bili upoštevani, lahko prevoznik zahteva od potnika, da plača stroške preverjanja.

14. člen

Upoštevanje predpisov upravnih organov

Potnik mora upoštevati carinske predpise in predpise drugih upravnih organov, če s seboj prevažata predmete (ročna prtljaga, prtljaga, vozila skupaj s tovorom) ali živali. Potnik mora biti navzoč pri pregledu teh predmetov, razen če zakonodaja in predpisi posamezne države ne določajo drugače.

II. POGLAVJE

Ročna prtljaga in živali

15. člen

Nadzor ročne prtljage in živali

Potnik mora sam nadzorovati ročno prtljago in živali, ki jih ima s seboj.

III. POGLAVJE

Prtljaga

16. člen

Oddaja prtljage

1. Pogodbene obveznosti v zvezi s prevozom prtljage je treba potrditi s prtljažnico, ki jo je treba izročiti potniku.
2. Če prtljažnice ni, je nepravilno izdana ali jo je potnik izgubil, ne glede na 22. člen to ne vpliva niti na obstoj niti veljavnost dogovorov o prevozu prtljage, za katere še vedno veljajo ta enotna pravila.
3. Dokler se ne dokaže nasprotno, se prtljažnica uporablja kot dokazilo o oddaji prtljage in pogojih njenega prevoza.
4. Dokler se ne dokaže nasprotno, se predpostavlja, da je bila prtljaga, ko jo je prevoznik prevzel, po zunanjem videzu v dobrem stanju in da sta število in masa kosov prtljage ustrezala podatkom na prtljažnici.

17. člen

Prtljažnica

1. Splošni prevozni pogoji določajo obliko in vsebino prtljažnice ter tudi jezik in pisavo, ki ju je treba uporabiti pri njenem tiskanju in izpolnjevanju. Pri tem smiselno velja peti odstavek 7. člena.

2. Na prtljažnici je treba navesti vsaj:
 - (a) ime prevoznika ali prevoznikov;
 - (b) izjavo, da tudi pri drugačnem dogovoru prevoz urejajo ta enotna pravila; v ta namen se lahko uporabi kratica CIV;
 - (c) kakršno koli drugo izjavo, ki se lahko uporablja kot dokazilo pogodbenih obveznosti pri prevozu prtljage in potniku omogoča uveljavljati pravice iz prevozne pogodbe.
3. Ob prevzemu prtljažnice se mora potnik prepričati, da je bila izdana v skladu z njegovimi navodili.

18. člen

Odprava in prevoz

1. Če splošni prevozni pogoji določajo izjemo, se prtljaga odpravi samo ob predložitvi vozovnice, veljavne vsaj do namembne postaje. Sicer se prtljaga odpravi v skladu s predpisi, veljavnimi v kraju oddaje prtljage.
2. Če splošni prevozni pogoji dopuščajo, da se lahko prtljaga, namenjena prevozu, sprejme brez predložitve vozovnice, veljajo za prtljago določila teh enotnih pravil o pravicah in obveznostih potnikov smiselno tudi za pošiljatelja prtljage.
3. Prevoznik lahko prevaža prtljago z drugim vlakom, drugim prevoznim sredstvom ali po drugi prevozni poti, kot jo uporablja potnik.

19. člen

Plačilo prevoznine

Če se potnik in prevoznik ne dogovorita drugače, se prevoznina za prtljago plača pri oddaji.

20. člen

Označevanje prtljage

Potnik mora na vsak kos prtljage na vidno mesto čitljivo in dovolj trajno napisati:

- (a) svoje ime in naslov;
- (b) namembni kraj.

21. člen

Pravica do razpolaganja s prtljago

1. Če okoliščine dopuščajo in to ne nasprotuje carinskim predpisom ali drugim predpisom upravnih organov, lahko potnik zahteva, da se mu ročna prtljaga vrne na kraju oddaje prtljage v zameno za vrnitev prtljažnice, in če tako zahtevajo splošni prevozni pogoji, tudi ob predložitvi vozovnice.
2. Splošni prevozni pogoji lahko vsebujejo tudi druge določbe o pravici do razpolaganja s prtljago, še posebej spremembo namembnega kraja in s tem povezanih stroškov, ki jih krije potnik.

22. člen

Izročitev

1. Prtljaga se izroči v zameno za vrnjeno prtljažnico in plačilo morebitnih stroškov, povezanih s pošiljko.

Prevoznik ima pravico, ne pa tudi dolžnost, da preveri, ali je imetnik prtljažnice upravičen do prejema prtljage.

2. Enakovredno izročitvi prtljage imetniku prtljažnice je, če se v skladu s predpisi, veljavnimi v namembnem kraju:
 - (a) preda prtljaga carinski ali davčni upravi v njenih skladiščnih ali delovnih prostorih, če ti prostori niso pod nadzorom prevoznika;
 - (b) predajo žive živali kaki tretji osebi v varstvo.
3. Imetnik prtljažnice lahko v namembnem kraju zahteva izročitev prtljage, ko potečeta dogovorjeni čas in čas, ki je morda potreben za izvedbo nalog carine ali drugih upravnih organov.
4. Če se prtljažnica ne vrne, mora prevoznik izročiti prtljago samo osebi, ki dokaže, da je upravičena do nje; če je predloženi dokaz nezadosten, lahko prevoznik zahteva plačilo ustreznega jamstva.
5. Prtljaga se izroči v namembnem kraju, v katerega je bila poslana.
6. Imetnik prtljažnice, ki mu prtljaga ni bila izročena, lahko zahteva, da se na prtljažnico vpišeta datum in ura, ko je zahteval izročitev prtljage v skladu s tretjim odstavkom.
7. Oseba, ki je upravičena do prtljage, lahko zavrne prevzem prtljage, če prevoznik ne izpolni zahteve, naj v njeni prisotnosti pregleda prtljago, da bi ugotovil škodo, ki jo poskuša oseba, upravičena do prtljage, dokazati.
8. Izročitev prtljage sicer poteka v skladu s predpisi, ki veljajo v namembnem kraju.

IV. POGLAVJE

Vozila

23. člen

Prevozni pogoji

Posebne določbe o prevozu vozil, vsebovane v splošnih prevoznih pogojih, določajo zlasti pogoje za sprejem za prevoz, odpravo, nakladanje in prevoz, razkladanje in izročitev ter obveznosti potnika.

24. člen

Prevoznica

1. Pogodbene obveznosti pri prevozu vozil morajo biti potrjene s prevoznico, ki se izroči potniku. Ta prevoznica je lahko sestavni del potnikove vozovnice.
2. Posebne določbe o prevozu vozil, vsebovane v splošnih prevoznih pogojih, določajo obliko in vsebino prevoznice ter tudi jezik in pisavo, ki naj se uporabljata pri tiskanju in izpolnjevanju. Pri tem smiselno velja peti odstavek 7. člena.
3. V prevoznico je treba vnesti vsaj:
 - (a) ime prevoznika ali prevoznikov;
 - (b) izjavo, da tudi pri drugačnem dogovoru prevoz urejajo ta enotna pravila; v ta namen se lahko uporabi kratica CIV;
 - (c) kakršno koli drugo izjavo, potrebno kot dokazilo pogodbenih obveznosti pri prevozu vozil, ki omogoča potniku uveljavljati pravice iz prevozne pogodbe.
4. Ob prevzemu prevoznice se mora potnik prepričati, da je bila izdana v skladu z njegovimi navodili.

25. člen

Druge veljavne določbe

Ob upoštevanju določb tega poglavja za vozila veljajo določbe III. poglavja o prevozu prtljage.

IV. DEL

ODGOVORNOST PREVOZNIKA

I. POGLAVJE

Odgovornost za smrt ali poškodbo potnikov

26. člen

Podlaga za odgovornost

1. Prevoznik je odgovoren za škodo, nastalo zaradi smrti, telesne poškodbe ali druge telesne ali duševne okvare zdravja potnika, ki jo je povzročila nesreča v železniškem prometu med potnikovim zadrževanjem v železniških vagonih ali pri vstopanju vanje ali izstopanju iz njih, ne glede na to, katera železniška infrastruktura se pri tem uporablja.
2. Prevoznik je te odgovornosti oproščen:
 - (a) če so nesrečo povzročile okoliščine, ki niso povezane z železniškim prometom, in se jim prevoznik kljub varnostnim ukrepom, ki jih zahtevajo posebne okoliščine tega primera, ni mogel izogniti, njihovih posledic pa ne preprečiti;
 - (b) če je za nesrečo kriv potnik sam;
 - (c) če se je nesreča zgodila zaradi ravnanja tretje osebe, ki se mu prevoznik kljub okoliščinam, ustreznim varnostnim ukrepom ni mogel izogniti, njegovih posledic pa ni mogel preprečiti; kot tretjo osebo ne štejemo kakega drugega podjetja, ki uporablja isto železniško infrastrukturo; ta določba ne vpliva na pravico do povrnitve stroškov.
3. Če se je nesreča zgodila zaradi ravnanja tretje osebe, prevoznik pa v skladu s točko (c) drugega odstavka kljub temu ni popolnoma oproščen svoje odgovornosti, je polno odgovoren v okviru omejitev, določenih s temi enotnimi pravili, kar pa ne vpliva na njegovo pravico do povrnitve stroškov v odnosu do tretje osebe.
4. Ta enotna pravila ne vplivajo na morebitno odgovornost prevoznika v primerih, ki niso predvideni v prvem odstavku.
5. Če prevoz, ki ga ureja ena sama prevozna pogodba, drug za drugim opravlja več prevoznikov, je pri smrti ali poškodbi potnikov odgovoren tisti prevoznik, ki ga prevozna pogodba določa za izvedbo tiste prevozne storitve, pri kateri se je zgodila nesreča. Če te prevozne storitve ni opravljal sam prevoznik, ampak drug nadomestni prevoznik, sta oba solidarno odgovorna v skladu s temi enotnimi pravili.

27. člen

Odškodnina pri smrti

1. Pri smrti potnika odškodnina vključuje:
 - (a) vse nujne stroške, ki nastanejo zaradi smrti, še posebej stroške prevoza posmrtnih ostankov in stroške pogreba;
 - (b) če smrt ne nastopi takoj, tudi odškodnino, določeno v 28. členu.
2. Če so zaradi smrti potnika osebe, ki jih je po zakonu imel dolžnost vzdrževati ali pa bi jih v prihodnosti moral začeti vzdrževati, izgubile skrbnika, je treba tudi za to izgubo plačati odškodnino. Pravico do odškodnine za osebe, ki jih je potnik vzdrževal, ne da bi bila to njegova zakonska dolžnost, določa notranja zakonodaja.

28. člen

Odškodnina pri telesni poškodbi

Pri telesni poškodbi ali drugi telesni ali duševni okvari zdravja potnika odškodnina vključuje:

- (a) vse nujne stroške, še posebej stroške zdravljenja in nege ter prevoza;
- (b) nadomestilo za popolno ali delno nesposobnost za delo ali zaradi povečanja potreb.

29. člen

Odškodnina za drugo osebno škodo

Ali in v kolikšnem obsegu mora prevoznik plačati odškodnino tudi za tisto osebno škodo, ki ni navedena v 27. in 28. členu, določa notranja zakonodaja.

30. člen

Oblika in znesek odškodnine pri smrti ali poškodbi

1. Odškodnina iz drugega odstavka 27. člena in iz točke (b) 28. člena se dodeli v enkratnem znesku. Če notranja zakonodaja dopušča dodelitev rente, se odškodnina plačuje kot renta, če to zahteva poškodovani potnik ali upravičenci iz drugega odstavka 27. člena.
2. Višina odškodnine, ki se dodeli po prvem odstavku, se določa v skladu z notranjo zakonodajo. Pri izvajanju teh notnih pravil za vsakega potnika velja zgornja meja, ki znaša 175 000 obračunskih enot kot enkratni znesek ali temu znesku ustrezna letna renta, če notranja zakonodaja določa zgornjo mejo, ki je nižja od te.

31. člen

Drugi načini prevoza

1. Ob upoštevanju drugega odstavka se določbe o odgovornosti prevoznika pri smrti in poškodbi potnikov ne nanašajo na škodo, ki nastane med prevozom, ki v skladu s prevozno pogodbo ne poteka po železnici.
2. Toda če se železniški vagoni prevažajo na trajektu, je treba določbe o odgovornosti pri smrti in poškodbi potnikov uporabljati za škodo, omenjeno v prvem odstavku 26. člena in prvem odstavku 33. člena, ki jo ima potnik pri nesreči v železniškem prometu med svojim zadrževanjem v teh vagonih, vstopanjem vanje ali izstopanjem iz njih.
3. Kadar se zaradi izjemnih okoliščin železniški promet začasno prekine in se potniki prevažajo z drugim prevoznim sredstvom, je prevoznik odgovoren v skladu s temi notnimi pravili.

II. POGLAVJE

Odgovornost pri kršenju voznega reda

32. člen

Odgovornost pri odpovedi, zamudi vlakov in zamujenih zvezah

1. Prevoznik je potniku odgovoren za škodo, ki nastane, če zaradi odpovedi vlaka, njegove zamude ali zamujene zveze ne more nadaljevati vožnje istega dne oziroma zaradi nastalih okoliščin nadaljevanja vožnje istega dne od njega ni mogoče pričakovati. Odškodnina pokriva razumno visoke stroške, ki jih ima potnik s prenočitvijo in obvestitvijo oseb, ki ga čakajo.
2. Prevoznik je oproščen te odgovornosti, kadar je mogoče odpoved, zamudo vlaka ali zamujeno zvezo pripisati enemu od teh razlogov:
 - (a) okoliščinam, ki niso povezane z železniškim prometom in se jim prevoznik kljub ustreznim varnostnim ukrepom ni mogel izogniti, njihovih posledic pa ne preprečiti;

- (b) krivdo potnika ali
- (c) ravnanju tretje osebe, ki se mu prevoznik kljub ustreznim varnostnim ukrepom ni mogel izogniti in posledic katerega ni mogel preprečiti; pri tem drugega podjetja, ki uporablja isto železniško infrastrukturo, ne štejemo za tretjo osebo; ta določba ne vpliva na pravico do povrnitve stroškov.
3. Notranje pravo določa, ali in v kateri višini mora prevoznik plačati odškodnino za tiste vrste škode, ki niso določene v prvem odstavku. Ta določba ne vpliva na veljavnost 44. člena.

III. POGLAVJE

Odgovornost za ročno prtljago, živali, prtljago in vozila

1. oddelek

Ročna prtljaga in živali

33. člen

Odgovornost

1. Pri smrti ali poškodbi potnika je prevoznik odgovoren tudi za škodo, ki je posledica popolne ali delne izgube ali poškodovanja predmetov, ki jih potnik nosi na sebi ali kot ročno prtljago s seboj; to velja tudi za živali, ki jih ima potnik s seboj. Pri tem smiselno velja 26. člen.
2. Sicer pa je za škodo, nastalo zaradi popolne ali delne izgube ali poškodovanja predmetov, ročne prtljage ali živali, katerih nadzor je v skladu s 15. členom naloga samega potnika, prevoznik odgovoren samo, če ta škoda nastane po prevoznikovi krivdi. V tem primeru ne veljajo drugi členi IV. dela, razen 51. člena, in VI. dela.

34. člen

Omejitev odškodnine pri izgubi ali poškodovanju predmetov

Če je prevoznik odgovoren po prvem odstavku 33. člena, mora plačati odškodnino v znesku največ 1 400 obračunskih enot za vsakega potnika.

35. člen

Izključitev odgovornosti

Prevoznik ni odgovoren za škodo, ki nastane zato, ker potnik ne izpolnjuje svojih obveznosti v skladu s carinskimi predpisi ali predpisi drugih upravnih organov.

2. oddelek

Prtljaga

36. člen

Podlaga za odgovornost

1. Prevoznik je odgovoren za škodo, ki nastane zaradi popolne ali delne izgube ali poškodovanja prtljage od trenutka, ko jo prevoznik prevzame, in do trenutka, ko jo izroči, kot tudi zaradi prepozne izročitve.
2. Prevoznik je te odgovornosti oproščen, če je izguba, poškodba ali zamuda pri izročitvi nastala po krivdi potnika ali potnikovem naročilu, za katero pa prevoznik ni kriv, ali zaradi posebnih pomanjkljivosti same prtljage ali zaradi okoliščin, ki se jim prevoznik ni mogel izogniti, njihovih posledic pa ne preprečiti.
3. Prevoznik je te odgovornosti oproščen, če je izguba ali poškodba nastala zaradi posebnih tveganj, povezanih z enim ali več naštetih dejstev:
- (a) odsotnost ali neustreznost embalaže;
 - (b) posebne lastnosti prtljage;
 - (c) kot prtljaga so bili oddani predmeti, ki se ne smejo prevažati.

*37. člen***Dokazno breme**

1. Prevoznik je tisti, ki mora dokazati, da je izguba, poškodba ali prepozna izročitev posledica enega od dejstev, navedenih v drugem odstavku 36. člena.
2. Če prevoznik ugotovi, da bi lahko glede na konkretne okoliščine izguba ali poškodba nastala zaradi posebnih tveganj iz tretjega odstavka 36. člena, se domneva, da je škoda nastala prav zaradi njih. Upravičenec pa ima pravico dokazati, da škoda ni v celoti ali delno nastala zaradi enega od teh tveganj.

*38. člen***Zaporedni prevozniki**

Če prevoz, ki ga ureja ena sama pogodba, opravlja več zaporednih prevoznikov, potem vsak od teh prevoznikov s tem, da prevzame prtljago s prtljažnico ali vozilo s prevoznico, glede prevoza prtljage ali vozil postane pogodbeni stranka prevozne pogodbe v skladu z določili prtljažnice ali prevoznice in prevzame obveznosti, ki iz tega izhajajo. V tem primeru je vsak prevoznik odgovoren za izvedbo prevoza na celotni poti do izročitve.

*39. člen***Nadomestni prevoznik**

1. Če prevoznik v celoti ali delno zaupa izvedbo prevoza nadomestnemu prevozniku, ne glede na to, ali ima na podlagi prevozne pogodbe do tega pravico ali ne, ostane prevoznik kljub temu odgovoren za celoten prevoz.
2. Vse določbe teh enotnih pravil, ki urejajo odgovornost prevoznika, veljajo tudi za odgovornost nadomestnega prevoznika za prevoz, ki ga ta opravi. 48. in 52. člen se uporabljata, če je vložena tožba proti uslužbencem in drugim osebam, katerih storitve uporablja nadomestni prevoznik za opravljanje prevoza.
3. Kateri koli poseben dogovor, s katerim prevoznik prevzema obveznosti, ki mu jih ne nalagajo ta enotna pravila, ali se odpove pravicam, ki jih ima po njih, se nanaša na nadomestnega prevoznika samo, če na to izrecno pristane v pisni obliki. Ne glede na to, ali nadomestni prevoznik tako strinjanje izrazi ali ne, za prevoznika še naprej veljajo iz takega posebnega dogovora izhajajoče obveznosti ali odpovedi pravicam.
4. Če sta prevoznik in njegov nadomestni prevoznik odgovorna in v obsegu, v katerem sta odgovorna, sta odgovorna solidarno.
5. Skupen znesek odškodnine, ki jo morajo plačati prevoznik, nadomestni prevoznik in njuni uslužbenci ter druge osebe, katerih storitve uporablja za opravljanje prevoza, ne presega najvišjih dopustnih zneskov, določenih v teh enotnih pravilih.
6. Ta člen ne vpliva na pravice do povrnitve stroškov med prevoznikom in nadomestnim prevoznikom.

*40. člen***Domneva o izgubi**

1. Upravičenec lahko sklepa, da je določen kos prtljage izgubljen, ne da bi mu bilo treba to še dodatno dokazovati, če mu ni bil izročen ali dan na razpolago v 14 dneh po tem, ko je bila zahtevana njegova izročitev v skladu s tretjim odstavkom 22. člena.
2. Če se kos prtljage, ki je že veljal za izgubljenega, najde v enem letu po vložitvi zahteve za izročitev, mora prevoznik o tem obvestiti upravičenca, če pozna njegov naslov ali ga lahko ugotovi.

3. V 30 dneh po prejemu obvestila, omenjenega v drugem odstavku, lahko upravičenec zahteva, da mu izročijo ta kos prtljage. V tem primeru mora sam plačati stroške prevoza zanj od kraja oddaje do kraja izročitve in vrniti odškodnino, ki jo je prejel, morda z odbitkom zneska stroškov, vsebovanega v odškodnini. Vseeno pa obdrži pravico do odškodnine za zamudo pri izročitvi prtljage, ki jo določa 43. člen.

4. Če najdenega kosa prtljage potnik ne zahteva v roku, določenem v tretjem odstavku, ali če se najde več kot eno leto po vložitvi zahteve po njegovi izročitvi, prevoznik z njim razpolaga v skladu z zakoni in predpisi, ki veljajo v kraju, v katerem je ta kos prtljage.

41. člen

Odškodnina pri izgubi prtljage

1. Pri popolni ali delni izgubi prtljage je dolžnost prevoznika plačati samo te zneske:
 - (a) če je višina škode ugotovljena, plača odškodnino v tej višini, ki pa ne sme presegati 80 obračunskih enot za vsak manjkajoči kilogram bruto mase ali 1 200 obračunskih enot za vsak kos prtljage;
 - (b) če višina škode ni ugotovljena, plača povprečno odškodnino 20 obračunskih enot za vsak manjkajoči kilogram bruto mase ali 300 obračunskih enot za vsak kos prtljage.

Vrsta odškodnine (glede na maso ali število kosov prtljage) je določena v splošnih prevoznih pogojih.

2. Poleg tega mora prevoznik vrniti prevoznino za prtljago in druge zneske, plačane v zvezi s prevozom izgubljenega kosa prtljage, in tudi že plačane carine in trošarine.

42. člen

Odškodnina pri poškodbi prtljage

1. Če se prtljaga poškoduje, prevoznik plača samo odškodnino, ki ustreza zmanjšanju vrednosti prtljage.
2. Odškodnina ne presega:
 - (a) zneska, ki bi ga bilo treba plačati pri popolni izgubi, če je bila zaradi poškodbe vsa prtljaga razvrednotena;
 - (b) zneska, ki bi ga bilo treba plačati pri popolni izgubi razvrednotenega dela prtljage, če je bil zaradi poškodbe samo del prtljage razvrednoten.

43. člen

Odškodnina zaradi zamude pri izročitvi

1. Zaradi zamude pri izročitvi prtljage mora prevoznik, potem ko je bila vložena zahteva za izročitev, za vsako začeto obdobje 24 ur, vendar pa največ za 14 dni, plačati:
 - (a) če upravičenec dokaže, da je kot posledica nastala škoda, lahko tudi poškodba, plača odškodnino, enakovredno znesku nastale škode, vendar največ 0,80 obračunske enote za vsak kilogram bruto mase prtljage ali 14 obračunskih enot za vsak kos z zamudo izročene prtljage;
 - (b) če upravičenec ne dokaže, da je kot posledica nastala škoda, plača povprečno odškodnino 0,14 obračunske enote za vsak kilogram bruto mase ali 2,80 obračunske enote za vsak kos z zamudo izročene prtljage.

Načini nadomestila za kilogram ali kos prtljage se določijo s splošnimi prevoznimi pogoji.

2. Pri popolni izgubi prtljage ni treba poleg odškodnine, določene v 41. členu, plačati še odškodnine iz prvega odstavka.

3. Pri delni izgubi prtljage se odškodnina, določena v prvem odstavku, plača za tisti del prtljage, ki ni izgubljen.
4. Pri poškodbi prtljage, ki ni posledica zamude pri izročitvi, se odškodnina, določena v prvem odstavku, če je to smiselno, plača poleg odškodnine, določene v 42. členu.
5. V nobenem primeru pa ne sme vsota odškodnine iz prvega odstavka in odškodnine iz 41. in 42. člena presežati odškodnine, ki bi jo bilo treba plačati pri popolni izgubi prtljage.

3. oddelek

Vozila

44. člen

Odškodnina za zamudo

1. Če pri nakladanju vozila nastane zamuda zaradi okoliščin, za katere je odgovoren prevoznik, ali če nastane zamuda pri izročitvi vozila, mora prevoznik, če upravičenec dokaže, da je zaradi tega nastala škoda, plačati odškodnino, katere višina ne presega prevoznine.
2. Če pri nakladanju nastane zamuda zaradi okoliščin, za katere je odgovoren prevoznik, in zato upravičenec odstopi od prevozne pogodbe, se mu vrne prevoznina. Poleg tega lahko upravičenec, če dokaže, da je kot posledica zamude nastala škoda, zahteva odškodnino, ki ne presega prevoznine.

45. člen

Odškodnina za izgubo

Pri popolni ali delni izgubi vozila se odškodnina, ki jo je treba plačati upravičencu za dokazano škodo, določi na podlagi trenutne vrednosti vozila. Ne sme presežati 8 000 obračunskih enot. Naložen ali nenaložen priklopnik se šteje kot ločeno vozilo.

46. člen

Odgovornost za druge predmete

1. Pri predmetih, ki so spravljani v samem vozilu ali avtomobilski kovček (npr. prtljažniki ali prtljažniki za smuči), je prevoznik odgovoren samo za škodo, za katero je dejansko kriv. Skupna odškodnina ne sme presežati 1 400 obračunskih enot.
2. Za predmete, nameščene na zunanji strani vozila, tudi v kovčkih iz prvega odstavka, je prevoznik odgovoren samo, če se dokaže, da je škoda nastala zaradi prevoznikovega dejanja ali opustitve, storjene z namenom povzročitve take škode, ali pa iz malomarnosti in z zavedanjem, da bo taka škoda verjetno nastala.

47. člen

Druge veljavne določbe

Ob upoštevanju določb tega oddelka veljajo za vozila določbe 2. oddelka o odgovornosti za prtljago.

IV. POGLAVJE

Skupne določbe

48. člen

Izguba pravice do omejitve odgovornosti

Omejitve odgovornosti, določene v teh enotnih pravilih, in določbe notranje zakonodaje, ki omejujejo odškodnino na določeni znesek, se ne uporabljajo, če se dokaže, da je škoda posledica prevoznikovega dejanja ali opustitve, storjene z namenom povzročitve take škode ali pa iz malomarnosti in z zavedanjem, da bo taka škoda verjetno nastala.

49. člen

Preračunavanje in obresti

1. Če je treba pri izračunavanju odškodnine preračunati zneske, izražene v tuji valuti, se preračunajo po tečaju, ki velja na dan in v kraju plačila odškodnine.
2. Upravičenec lahko na podlagi dolžne odškodnine zahteva 5-odstotne letne obresti, ki začnejo teči na dan vložitve zahtevka iz 55. člena, če pa zahtevka ni bil vložen, na dan, ko se začne sodni postopek.
3. Za odškodnine iz 27. in 28. člena pa začnejo obresti teči šele na dan, ko se pojavijo okoliščine, odločilne za določitev višine odškodnine, če je ta dan po dnevu vložitve pritožbe ali tožbe.
4. Za prtljago je mogoče zahtevati plačilo obresti samo, če odškodnina presega 16 obračunskih enot za prtljažnico.
5. Če upravičenec za prtljago v za to določenem primernem roku prevozniku ne pošlje dokaznih dokumentov, potrebnih za dokončno obravnavo zahtevka, obresti ne tečejo od poteka tega roka do dejanske predložitve dokaznih dokumentov.

50. člen

Odgovornost pri jedrskih nesrečah

Prevoznik je oproščen odgovornosti, ki jo ima po enotnih pravilih, če je škodo povzročila jedrska nesreča in če je zanjo po zakonih in predpisih države o odgovornosti na področju jedrske energije za to škodo odgovoren upravljavec jedrske naprave ali njemu enakovredna oseba.

51. člen

Osebe, za katere je odgovoren prevoznik

Prevoznik je odgovoren za svoje uslužbence in druge osebe, katerih storitve uporablja pri izvedbi prevoza, kadar uslužbenci in druge osebe delujejo v okviru svojih nalog. Upravljavci železniške infrastrukture, po kateri se odvija prevoz, se štejejo za osebe, katerih storitve prevoznik uporablja za opravljanje prevoza.

52. člen

Druge tožbe

1. V vseh primerih, za katere veljajo ta enotna pravila, se lahko vsaka odškodninska tožba, ne glede na to, na kateri pravni podlagi temelji, vložiti proti prevozniku samo v skladu s pogoji in omejitvami teh enotnih pravil.
2. To velja tudi za tožbe proti uslužbencem in drugim osebam, za katere je prevoznik odgovoren na podlagi 51. člena.

V. DEL

ODGOVORNOST POTNIKA

53. člen

Posebna načela za odgovornost

Potnik je odgovoren prevozniku za vsako škodo,

(a) ki nastane zato, ker ni izpolnil svojih obveznosti iz:

1. 10., 14. in 20. člena;

2. posebnih določb o prevozu vozil, vsebovanih v splošnih prevoznih pogojih, ali

3. Pravidnika o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga (RID) ali

(b) ki jo povzročijo predmeti ali živali, ki jih ima s seboj;

razen če ne dokaže, da je škoda nastala zaradi okoliščin, ki se jim kljub skrbnosti, ki se zahteva od vestnega potnika, ni mogel izogniti, njihovih posledic pa ne preprečiti. Ta določba ne spreminja odgovornosti prevoznika, kot jih določata 26. člen in prvi odstavek 33. člena.

VI. DEL

UVELJAVLJANJE PRAVIC

54. člen

Ugotavljanje delne izgube ali poškodbe

1. Če prevoznik odkrije delno izgubo ali poškodbo predmeta (prtljage, vozila), za katerega prevoz je odgovoren, ali domneva, da je prišlo do take delne izgube ali poškodbe, ali če upravičenec trdi, da je do nje prišlo, mora prevoznik takoj, in če je mogoče, v navzočnosti upravičenca sestaviti zapisnik o dejanskem stanju, v katerem za vsako vrsto škode navede stanje predmeta, in če je mogoče, obseg in vzrok škode in čas njenega nastanka.

2. Izvod tega zapisnika o dejanskem stanju je treba brezplačno izročiti upravičencu.

3. Če upravičenec ne prizna ugotovitev iz zapisnika o dejanskem stanju, lahko zahteva, da stanje prtljage ali vozila in vzrok za škodo ter njen znesek določi izvedenec, ki ga imenujeta pogodbeni stranki prevozne pogodbe ali sodišče. Ta postopek se izvede po zakonih in predpisih države, v kateri to določanje poteka.

55. člen

Zahtevki

1. Zahtevke v zvezi z odgovornostjo prevoznika pri smrti ali poškodbi potnikov je treba v pisni obliki poslati prevozniku, proti kateremu je mogoče uveljavljati zahtevke na sodišču. Pri prevozu, ki ga obravnava ena sama pogodba in ga zaporedno opravi več prevoznikov, se lahko zahtevki naslovijo na prvega ali zadnjega prevoznika in tudi na prevoznika, ki ima v državi potnikovega stalnega ali običajnega prebivališča svoj sedež podjetja ali podružnico ali zastopstvo, ki je sklenilo prevozno pogodbo.

2. Drugi zahtevki iz prevozne pogodbe se pošljejo v pisni obliki prevozniku iz drugega in tretjega odstavka 56. člena.

3. Dokazne dokumente, ki jih želi upravičenec priložiti k zahtevku, je treba priložiti kot izvornik ali kopijo, ki mora biti, če prevoznik tako zahteva, ustrezno overjena. Pri obravnavi zahtevka lahko prevoznik zahteva predložitev vozovnice, prtljažnice ali prevoznice.

56. člen

Prevozniki, proti katerim je mogoče sodno uveljavljati zahtevke

1. Odškodninski zahtevki na podlagi odgovornosti prevoznika pri smrti in poškodbi potnikov se lahko uveljavljajo samo proti prevozniku, ki je odgovoren po petem odstavku 26. člena.

2. Ob upoštevanju četrtega odstavka se lahko drugi zahtevki potnikov na podlagi prevozne pogodbe uveljavljajo samo proti prvemu, zadnjemu ali tistemu prevozniku, ki je opravljal tisti del prevoza, med katerim se je pojavilo dejstvo, s katerim se utemeljuje zahtevke.

3. Če je pri prevozu, ki ga zaporedno opravlja več prevoznikov, prevoznik, katerega dolžnost je tovor izročiti, z lastnim privoljenjem vpisan v prtljažnico ali prevoznico, se lahko zahtevki iz drugega odstavka proti njemu sodno uveljavljajo tudi, če ni prejel prtljage ali ni prevzel vozila.

4. Zahtevki za vračilo zneskov, ki so bili vplačani na podlagi prevozne pogodbe, se lahko sodno uveljavljajo proti prevozniku, ki je plačilo prejel, ali proti prevozniku, v imenu katerega je bilo plačilo prejet.

5. Z vložitvijo nasprotnega zahtevka ali ugovora se lahko zahtevki uveljavljajo tudi proti prevozniku, ki ni naveden med prevozniki v drugem in četrtem odstavku, če sodni zahtevek temelji na isti prevozni pogodbi.
6. Kadar se ta enotna pravila nanašajo na nadomestnega prevoznika, se lahko zahtevki sodno uveljavljajo tudi proti njemu.
7. Če lahko tožnik izbira med več prevozniki, izgubi to pravico do izbire takrat, ko vloži tožbo proti enemu od teh prevoznikov; to velja tudi, če lahko tožnik izbira med enim ali več prevozniki in nadomestnim prevoznikom.

58. člen

Prenehanje pravice do zahtevka pri smrti ali poškodbi

1. Vse pravice upravičenca na podlagi odgovornosti prevoznika pri smrti ali poškodbi potnikov potečejo, če upravičenec enega od prevoznikov, pri katerem je mogoče vložiti zahtevek v skladu s prvim odstavkom 55. člena, ne obvesti o potnikovi nesreči v 12 mesecih po datumu, ko je za škodo izvedel. Če upravičenec prevoznika o nesreči obvesti ustno, mu mora o tem izdati potrdilo.
2. Ta pravica pa ne preneha, če:
 - (a) upravičenec v roku, določenem v prvem odstavku, vloži zahtevek pri enem od prevoznikov, določenem v prvem odstavku 55. člena;
 - (b) prevoznik, ki je odgovoren za to, v roku, določenem v prvem odstavku, izve za nesrečo potnika na drug način;
 - (c) obvestilo o nesreči zaradi okoliščin, za katere upravičenec ni odgovoren, ni bilo poslano ali je bilo poslano z zamudo;
 - (d) upravičenec dokaže, da je do nesreče prišlo po krivdi prevoznika.

59. člen

Prenehanje pravice do zahtevka pri prevozu prtljage

1. Ko upravičenec prevzame prtljago, prenehajo vse pravice do zahtevka proti prevozniku iz prevozne pogodbe pri delni izgubi, poškodovanju prtljage ali zamudi pri izročitvi.
2. Ta pravica ne preneha:
 - (a) pri delni izgubi ali poškodbi, če:
 1. je bila ta izguba ali poškodba v skladu s 54. členom ugotovljena, preden je upravičenec prevzel prtljago;
 2. izključno po krivdi prevoznika ni bilo opravljeno ugotavljanje, ki bi moralo biti opravljeno v skladu s 54. členom;
 - (b) pri navzven neopazni škodi, ki jo upravičenec ugotovi šele po tem, ko prevzame prtljago, če:
 1. zahteva ugotavljanje iz 54. člena takoj, ko odkrije škodo, vendar najpozneje v treh dneh po prevzemu prtljage, in
 2. poleg tega dokaže, da je škoda nastala v času med dnevom, ko je prtljago prevzel prevoznik, in trenutkom izročitve;
 - (c) pri zamudi pri izročitvi, če upravičenec v 21 dneh uveljavlja svoje pravice proti enemu od prevoznikov, navedenih v tretjem odstavku 56. člena;
 - (d) če upravičenec dokaže, da je škoda nastala po krivdi prevoznika.

60. člen

Zastaranje

1. Pravica do zahtevka do odškodnine na podlagi odgovornosti prevoznika pri smrti ali poškodbi potnikov zastara:
 - (a) če jo uveljavlja potnik, v treh letih po dnevu nesreče;

(b) če jo uveljavljajo drugi upravičenci, v treh letih po dnevu potnikove smrti, vendar najpozneje v petih letih po dnevu nesreče.

2. Drugi zahtevki na podlagi prevozne pogodbe zastarajo v enem letu. Zahtevki na podlagi škode, ki je nastala zaradi dejanja ali opustitve, storjene bodisi z namenom tako škodo povzročiti ali pa iz malomarnosti in z zavedanjem, da bo taka škoda verjetno nastala, zastarajo v dveh letih.

3. Zastaralni rok za zahtevke iz drugega odstavka začne teči:

(a) za odškodnino zaradi popolne izgube: štirinajsti dan po poteku roka, določenega v tretjem odstavku 22. člena;

(b) za odškodnino zaradi delne izgube, poškodovanja ali zamude pri izročitvi, od dneva izročitve;

(c) v vseh drugih primerih, povezanih s prevozom potnikov: od dneva, ko poteče veljavnost vozovnice.

Dan, na katerega začne teči zastaralni rok, v nobenem primeru ni vključen v rok.

4. Za zadržanje in prekinitev zastaralnega roka sicer velja notranja zakonodaja.

VII. DEL

MEDSEBOJNI ODNOSI PREVOZNIKOV

61. člen

Razdelitev prevoznine

1. Vsak prevoznik, ki je dobil plačano ali bi moral zahtevati plačilo prevoznine, mora prevoznikom, ki sodelujejo pri prevozu, plačati delež prevoznine, ki jim pripada. Načine plačila določijo prevozniki z medsebojnimi sporazumi.

2. Tretji odstavek 6. člena, tretji odstavek 16. člena in 25. člen veljajo tudi za odnose med zaporednimi prevozniki.

62. člen

Pravica do povrnitve stroškov

1. Če je prevoznik po teh enotnih pravilih plačal odškodnino, mu pripada pravica do povrnitve stroškov do prevoznikov, ki so sodelovali pri prevozu, po teh določbah:

(a) prevoznik, ki je povzročil škodo, je zanj odgovoren sam;

(b) če je škodo povzročilo več prevoznikov, je vsak odgovoren za škodo, ki jo je povzročil; če taka razmejitev odgovornosti ni mogoča, se plačilo odškodnine razdeli med prevoznike v skladu s točko (c);

(c) če ni mogoče dokazati, kdo od prevoznikov je povzročil škodo, se plačilo odškodnine porazdeli med vse prevoznike, razen med tiste, ki dokažejo, da niso povzročili škode; razdeli se v razmerju deležev prevoznine, ki pripadajo posameznim prevoznikom.

2. Če je eden od teh prevoznikov plačilno nesposoben, se delež, ki bi ga moral plačati, pa ga ni, razdeli med vse druge prevoznike, ki so sodelovali pri prevozu, in sicer v razmerju deležev prevoznine, ki jim pripadajo.

63. člen

Postopek za povrnitev stroškov

1. Prevoznik, proti kateremu se v skladu z 62. členom uveljavlja pravica do povrnitve stroškov, ne more spodbijati zakonitosti plačila odškodnine, ki jo je plačal prevoznik, ki uveljavlja pravico za povrnitev stroškov, če je sodišče odškodnino določilo po tem, ko je prevoznik na podlagi pravilno vročenega obvestila o sodnem postopku dobil priložnost, da sodeluje v tem sodnem postopku. Sodišče, na katerem poteka glavna obravnava, določi roke za obveščanje o sodnem postopku in pristop k njemu.

2. Prevoznik, ki uveljavlja pravico do povrnitve stroškov, mora proti vsem prevoznikom, s katerimi se ni mogel sporazumeti, vložiti tožbo v istem postopku; v nasprotnem primeru preneha njegova pravica do povrnitve stroškov do tistih prevoznikov, ki jih ne toži.

3. Sodišče mora z eno samo sodbo odločiti o vseh zahtevkih za povrnitev stroškov, s katerimi se ukvarja.
4. Prevoznik, ki hoče uveljavljati svojo pravico do povrnitve stroškov na sodišču, lahko to stori na pristojnem sodišču države, v kateri ima eden od prevoznikov, ki so sodelovali pri prevozu, sedež podjetja, podružnico ali zastopstvo, ki je sklenilo prevozno pogodbo.
5. Če tožeči prevoznik vloži tožbo proti več prevoznikom, lahko izbira med sodišči, pristojnimi po četrtem odstavku.
6. Postopki za povrnitev stroškov se ne smejo vključevati v sodni postopek za uveljavljanje odškodnine, ki ga je sprožila stranka, upravičena do nje na podlagi prevozne pogodbe.

64. člen

Sporazumi o povrnitvi stroškov

Prevozniki imajo pravico med seboj sklepati sporazume, ki odstopajo od 61. in 62. člena.

PRILOGA II

MINIMALNE INFORMACIJE, KI JIH ZAGOTAVLJAJO PREVOZNIKI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU IN PRODAJALCI VOZOVNIC

I. del: Informacije pred začetkom potovanja

Splošni pogoji, ki veljajo za pogodbo

Vozni redi in pogoji najhitrejšega potovanja

Vozni redi in pogoji potovanja po vseh razpoložljivih cenah, s poudarjanjem najugodnejših cen

Dostopnost, pogoji dostopa in razpoložljivost pripomočkov na vlaku za invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo v skladu z Direktivo (EU) 2019/882 ter uredb (EU) št. 454/2011 in (EU) št. 1300/2014

Razpoložljivost zmogljivosti in pogoji dostopa s kolesom

Razpoložljivost sedežev v prvem in drugem razredu ter v vagonih ležalnikih in spalnih vagonih

Prekinitve in zamude (načrtovane in v realnem času)

Razpoložljivost opreme na vlaku, vključno z brezžičnim omrežjem in stranišči, ter storitev na vlaku, vključno s pomočjo, ki jo potnikom zagotavlja osebje

Informacije pred nakupom o tem, ali vozovnica oziroma vozovnice predstavljajo vozovnico, ki velja za vse proge

Postopki za vračilo izgubljene prtljage

Postopki za vlaganje pritožb.

II. del: Informacije med potovanjem

Storitve in oprema na vlaku, vključno z brezžičnim omrežjem

Naslednja postaja

Prekinitve in zamude (načrtovane in v realnem času)

Glavne povezovalne storitve

Varnost in vprašanja o varnosti

III. del: Postopki v sistemih rezervacij

Poizvedbe glede razpoložljivosti prevoznih storitev v železniškem prometu, vključno z veljavnimi tarifami

Poizvedbe glede rezervacije prevoznih storitev v železniškem prometu

Poizvedbe glede delnega ali popolnega preklica rezervacije

PRILOGA III

MINIMALNI STANDARDI KAKOVOSTI STORITEV

Informacije in vozovnice

Točnost storitev in splošna načela v primeru prekinitev storitev

Zamude

- (i) povprečna skupna zamuda pri opravljanju storitve kot odstotni delež na kategorijo storitev (storitve na dolge razdalje, regionalne in mestne/primestne storitve);
- (ii) odstotni delež zamud, nastalih zaradi okoliščin iz člena 19(10);
- (iii) odstotni delež storitev z zamudo ob odhodu;
- (iv) odstotni delež storitev z zamudo ob prihodu:
 - odstotni delež storitev z zamudo, krajšo od 60 minut;
 - odstotni delež storitev z zamudo od 60 do 119 minut;
 - odstotni delež storitev z zamudo 120 minut ali več.

Odpovedi storitev

- (i) odpovedane storitve kot odstotni delež na kategorijo storitev (mednarodne storitve, storitve na dolge razdalje v notranjem prometu, regionalne in mestne/primestne storitve);
- (ii) odpovedane storitve kot odstotni delež na kategorijo storitev (mednarodne storitve, storitve na dolge razdalje v notranjem prometu, regionalne in mestne/primestne storitve), nastalih zaradi okoliščin iz člena 19(10).

Snažnost voznega sredstva in postajnih poslopij (kakovost zraka in nadzor temperature v vagonih, higiena sanitarnih prostorov itd.)

Preučevanje zadovoljstva strank

Obravnava pritožb, povračila in nadomestila v primeru neizpolnjevanja standardov kakovosti

Pomoč invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo ter posvetovanja o tej pomoči s predstavniškimi organizacijami in, kadar je ustrezno, predstavniki invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo.

PRILOGA IV

KORELACIJSKA TABELA

Uredba (ES) št. 1371/2007	Ta uredba
Člen 1	Člen 1
Člen 1(a)	Člen 1(a)
Člen 1(b)	Člen 1(b)
—	Člen 1(c)
Člen 1(c)	Člen 1(d)
—	Člen 1(e)
Člen 1(d)	Člen 1(f)
Člen 1(e)	Člen 1(g)
—	Člen 1(h)
Člen 1(f)	Člen 1(i)
Člen 2	Člen 2
Člen 2(1)	Člen 2(1)
Člen 2(2)	—
Člen 2(3)	—
Člen 2(4)	—
Člen 2(5)	Člen 2(6)(a), (8)
Člen 2(6)	Člen 2(6)(b)
Člen 2(7)	Člen 2(7)
—	Člen 2(2)
—	Člen 2(3)
—	Člen 2(4)
—	Člen 2(5)
Člen 3	Člen 3
Člen 3(1)	Člen 3(1)
Člen 3(2) in (3)	—
Člen 3(4)	Člen 3(2)

Uredba (ES) št. 1371/2007	Ta uredba
Člen 3(5)	Člen 3(3)
Člen 3(6)	Člen 3(4)
Člen 3(7)	Člen 3(5)
Člen 3(8)	Člen 3(6)
—	Člen 3(7)
Člen 3(9)	Člen 3(8)
Člen 3(10)	Člen 3(9)
—	Člen 3(10)
—	Člen 3(11)
Člen 3(11)	Člen 3(12)
—	Člen 3(13)
—	Člen 3(14)
—	Člen 3(15)
—	Člen 3(16)
Člen 3(12)	Člen 3(17)
—	Člen 3(18)
Člen 3(13)	Člen 3(19)
—	Člen 3(20)
Člen 3(15)	Člen 3(21)
—	Člen 3(22)
Člen 4	Člen 4
—	Člen 5
Člen 5	Člen 6
Člen 6	Člen 7
Člen 7	Člen 8
Člen 8	Člen 9
—	Člen 10
Člen 9	Člen 11
—	Člen 12

Uredba (ES) št. 1371/2007	Ta uredba
Člen 11	Člen 13
Člen 12	Člen 14
Člen 13	Člen 15
Člen 14	Člen 16
Člen 15	Člen 17
Člen 16	Člen 18
—	Člen 18(2), (3), (4), (5), (6), (7)
Člen 17(1)	Člen 19(1), (2), (3), (4)
—	Člen 19(5), (6)
Člen 17(2)	Člen 19(7)
Člen 17(3)	Člen 19(8)
Člen 17(4)	Člen 19(9)
—	Člen 19(10)
Člen 18	Člen 20
—	Člen 20(6)
Člen 19	Člen 21
Člen 20	Člen 22
Člen 21(1)	—
Člen 21(2)	Člen 23(1)(g)
Člena 22 in 23	Člen 23
Člen 22(2)	—
Člen 24	Člen 24
Člen 25	Člen 25(1), (2) in (3)
—	Člen 26
Člen 26	Člen 27
Člen 27	Člen 28
—	Člen 28(3)
Člen 27(3)	Člen 28(4)

Uredba (ES) št. 1371/2007	Ta uredba
Člen 28	Člen 29
Člen 29	Člen 30
Člen 30	Člen 31
—	Člena 32 in 33
Člen 31	Člen 34
—	Člen 34(1) in (3)
Člen 32	Člen 35
—	Člen 35(2)
Člen 33	—
Člen 34	Člen 36
Člen 35	Člen 38
—	Člen 37
Člen 36	Člen 39
—	Člen 40
Člen 37	Člen 41
Priloga I	Priloga I
Priloga II	Priloga II
Priloga III	Priloga III
—	Priloga IV

UREDBA (EU) 2021/783 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 29. aprila 2021****o vzpostavitvi Programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Zakonodaja in politika Unije na področju okolja, podnebja in zadevne energije sta precej prispevali k izboljšanju stanja okolja. Še vedno pa ostajajo veliki okoljski in podnebni izzivi, ki bodo imeli znatne negativne posledice za Unijo in dobrobit njenih državljanov, če ne bodo obravnavani.
- (2) Program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE), vzpostavljen z Uredbo (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ za obdobje 2014–2020, je zadnji v nizu programov Unije od leta 1992 dalje, ki podpirajo izvajanje okoljske in podnebne zakonodaje ter prednostnih nalog politike. V nedavni vmesni oceni je bil LIFE pozitivno ocenjen kot program, ki je na dobri poti, da bo učinkovit, uspešen in ustrezen. Program LIFE za obdobje 2014–2020 bi se torej moral nadaljevati z nekaterimi spremembami, ugotovljenimi v vmesni oceni in poznejših ocenjevanjih. V skladu s tem bi bilo treba Program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) (v nadaljnjem besedilu: program LIFE) vzpostaviti za obdobje sedmih let, da se njegovo trajanje uskladi s trajanjem večletnega finančnega okvira iz Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁵⁾.
- (3) V prizadevanju za doseganje ciljev, določenih v zakonodaji, politiki in načrtih, zlasti ciljev določenih v sporočilu Komisije z dne 11. decembra 2019 o Evropskem zelenem dogovoru (v nadaljnjem besedilu: Evropski zeleni dogovor) in v mednarodnih obveznostih Unije na področju okolja, podnebja in zadevne energije, bi moral program LIFE prispevati k pravičnemu prehodu na trajnostno, krožno in energijsko učinkovito gospodarstvo, zasnovano na obnovljivih virih energije, podnebno nevtralnemu in odpornemu proti podnebnim spremembam, k varovanju, obnovi in izboljševanju kakovosti okolja, vključno z zrakom, vodo in tlemi, in zdravja ter k ustavitvi in zmanjšanju izgube biotske raznovrstnosti, vključno s podporo izvajanju in upravljanju omrežja Natura 2000 ter bojem proti

⁽¹⁾ UL C 62, 15.2.2019, str. 226.

⁽²⁾ UL C 461, 21.12.2018, str. 156.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 17. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 16. marca 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Stališče Evropskega parlamenta z dne 26. aprila 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 614/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 185).

⁽⁵⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11).

propadanju ekosistemov, in to z neposrednimi posegi ali s podpiranjem vključevanja teh ciljev v druge politike. Program LIFE bi moral podpirati tudi izvajanje splošnih akcijskih programov, sprejetih v skladu s členom 192(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), kot je sedmi okoljski akcijski program ⁽⁶⁾ ter vsi naslednji okoljski akcijski programi Unije.

- (4) Unija si prizadeva razviti celovit odziv na cilje trajnostnega razvoja iz agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030, ki poudarjajo neločljivo povezanost upravljanja naravnih virov za zagotovitev njihove dolgoročne razpoložljivosti in ekosistemskih storitev ter povezave navedenega upravljanja in storitev z zdravjem ljudi ter trajnostne in socialno vključujoče gospodarske rasti. V tem duhu bi moral program LIFE odražati načela solidarnosti in hkrati znatno prispevati tako h gospodarskemu razvoju kot socialni koheziji.
- (5) Za spodbujanje trajnostnega razvoja bi bilo treba v opredelitev in izvajanje vseh politik in dejavnosti Unije vključiti zahteve za varovanje okolja in podnebja. Zato bi bilo treba spodbujati sinergije in dopolnjevanje z drugimi programi financiranja Unije, vključno z olajšanjem financiranja dejavnosti, ki dopolnjujejo strateške integrirane projekte in strateške projekte za naravo ter podpirajo uporabo in ponavljanje rešitev, razvitih v okviru programa LIFE. Za preprečevanje podvajanja financiranja je potrebno usklajevanje. Komisija in države članice bi morale ukrepati, da bi preprečile upravno prekrivanje in upravno breme za upravičence projektov, ki izhajajo iz obveznosti poročanja iz različnih finančnih instrumentov.
- (6) Program LIFE bi moral prispevati k trajnostnemu razvoju in uresničevanju ciljev zakonodaje, strategij, načrtov ali mednarodnih obveznosti Unije na področju okolja, podnebja in zadevne energije, zlasti v zvezi z agendo Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030, Konvencije o biološki raznovrstnosti ⁽⁷⁾, Pariškega sporazuma, sprejetega v okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah ⁽⁸⁾ (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum o podnebnih spremembah), in med drugim Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UN/ECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah ⁽⁹⁾ (v nadaljnjem besedilu: Aarhuska konvencija), Konvencije UN/ECE o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja, Baselske konvencije OZN o nadzoru prehoda nevarnih odpadkov prek meja in njihovega odstranjevanja, Rotterdamske konvencije OZN o postopku soglasja po predhodnem obveščanju za določene nevarne kemikalije in pesticide v mednarodni trgovini ter Stockholmske konvencije OZN o obstojnih organskih onesnaževalih.
- (7) Unija pripisuje velik pomen dolgoročni trajnosti rezultatov, ki jih imajo projekti, financirani s programom LIFE, in zmožnosti, da se ti rezultati zavarujejo in ohranijo po izvedbi projekta, med drugim z nadaljevanjem projekta ali ponovitvijo ali prenosom rezultatov.
- (8) Spoštovanje zavez, ki jih je Unija sprejela v okviru Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, zahteva preoblikovanje Unije v trajnostno, krožno in energijsko učinkovito družbo, ki bo temeljila na energiji iz obnovljivih virov, bo podnebno nevtralna in odporna proti podnebnim spremembam. Za tako preoblikovanje je potrebno ukrepanje s posebnim poudarkom na sektorjih, ki najbolj prispevajo k trenutnim ravnem emisij toplogrednih plinov in onesnaževanju, ki spodbuja energetska učinkovitost in obnovljive vire energije pa tudi – v skladu z dolgoročnimi cilji iz Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah – prispeva k izvajanju okvira podnebne in energetske politike do leta 2030 in integriranih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov držav članic ter k izvajanju dolgoročne strategije Unije za podnebje in energijo. Program LIFE bi moral vključevati tudi ukrepe, ki prispevajo k izvajanju politike Unije za prilagajanje podnebnim spremembam, da se zmanjša občutljivost za negativne posledice podnebnih sprememb.

⁽⁶⁾ Sklep št. 1386/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2020 „Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta“ (UL L 354, 28.12.2013, str. 171).

⁽⁷⁾ Sklep Sveta 93/626/EGS z dne 25. oktobra 1993 o sklenitvi Konvencije o biološki raznovrstnosti (UL L 309, 13.12.1993, str. 1).

⁽⁸⁾ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

⁽⁹⁾ UL L 124, 17.5.2005, str. 4.

- (9) Projekti na podlagi novega podprograma programa LIFE „Prehod na čisto energijo“ bi se morali osredotočati na krepitev zmogljivosti ter razširjanje znanja, spretnosti, inovativnih tehnik, metod in rešitev za doseganje ciljev zakonodaje in politike Unije v zvezi s preходом na energijo iz obnovljivih virov in večjo energetske učinkovitostjo. Tako krepitev zmogljivosti in razširjanje običajno predstavljajo usklajevalni in podporni ukrepi z visoko dodano vrednostjo na ravni Unije, katerih namen je odpraviti tržne ovire, ki ovirajo družbeno-gospodarski prehod na trajnostno energijo, vanje pa so predvsem vključeni mali in srednje veliki subjekti ter več akterjev, med drugim tudi lokalni in regionalni javni organi ter neprofitne organizacije. Taki ukrepi prinašajo številne dodatne koristi, kot so boj proti energijski revščini, izboljšanje kakovosti zraka v zaprtih prostorih, zmanjšanje lokalnih onesnaževal zaradi izboljšanja energetske učinkovitosti in razširjenih obnovljivih virov energije ter prispevanje k pozitivnim lokalnim gospodarskim učinkom in bolj družbeno vključujoči rasti.
- (10) Da bi prispevali k blaženju podnebnih sprememb in k mednarodnim zavezam Unije glede razogljčenja, je treba pospešiti preoblikovanje energetskega sektorja. Ukrepe za krepitev zmogljivosti, ki podpirajo energetske učinkovitost in energijo iz obnovljivih virov ter se do leta 2020 financirajo v okviru programa Obzorje 2020 ⁽¹⁰⁾, bi bilo treba vključiti v novi podprogram programa LIFE „Prehod na čisto energijo“, saj njihov cilj ni financirati odličnost in ustvarjati inovacije, ampak olajšati prevzem tehnologije za energijo iz obnovljivih virov in energetske učinkovitost, ki je že na voljo in bo prispevala k blažitvi podnebnih sprememb. Program LIFE bi moral vključevati vse deležnike in sektorje, ki jih zadeva prehod na čisto energijo. Vključitev takih ukrepov za krepitev zmogljivosti v program LIFE ponuja možnosti za sinergije med podprogrami in povečuje celotno usklajenost financiranja Unije. Zato bi bilo treba zbirati in razširjati podatke o uporabi obstoječih rešitev za raziskave in inovacije v projektih programa LIFE, vključno iz programa Obzorje Evropa, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: program Obzorje Evropa), in njegovih predhodnikov.
- (11) V skladu z oceno učinka, ki je spremljala predlog Komisije za Direktivo (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾, ki je spremenila Direktivo 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾, bodo za doseganje energetskih ciljev Unije do leta 2030 v obdobju 2021 do 2030 potrebne dodatne naložbe v vrednosti 177 milijard EUR na leto. Največje vrzeli so pri naložbah v razogljčenje zgradb, da se povečata energijska učinkovitost in uporaba manjših obnovljivih virov energije, kjer je treba kapital usmeriti v projekte velikega obsega. Eden od ciljev podprograma „Prehod na čisto energijo“, ki zajema energetske učinkovitost in hitro uvedbo obnovljive energije, je krepitev zmogljivosti za razvoj in združevanje takšnih projektov, kar bi hkrati olajšalo črpanje sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter spodbudilo naložbe v obnovljivo energijo in energetske učinkovitost, med drugim tudi z uporabo finančnih instrumentov, ki so na voljo v okviru Uredbe (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾.
- (12) Program LIFE je edini program, ki je izrecno namenjen okolju in podnebnim ukrepom in ima zato ključno vlogo pri izvajanju zakonodaje in politik Unije na teh področjih.
- (13) Sinergije s programom Obzorje Evropa bi morale omogočiti, da se med procesom načrtovanja strateških raziskav in inovacij Obzorja Evropa ugotovijo in določijo potrebe v zvezi z raziskavami in inovacijami za reševanje okoljskih, podnebnih in energetskih izzivov v Uniji. Program LIFE bi moral še naprej spodbujati izvajanje zakonodaje in politike Unije na področju okolja, podnebja in zadevne energije, vključno z upoštevanjem in uporabo

⁽¹⁰⁾ Sklep Sveta 2013/743/EU z dne 3. decembra 2013 o vzpostavitvi posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije (2014–2020) – Obzorje 2020 in razveljavitvi odločb 2006/971/ES, 2006/972/ES, 2006/973/ES, 2006/974/ES in 2006/975/ES (UL L 347, 20.12.2013, str. 965).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitev pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1).

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (UL L 328, 21.12.2018, str. 210).

⁽¹³⁾ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30).

rezultatov raziskav in inovacij iz programa Obzorje Evropa ter olajševanjem njihove uporabe v širšem obsegu, če to lahko pomaga pri reševanju vprašanj s področja okolja, podnebja ali energetskega prehoda. Evropski svet za inovacije programa Obzorje Evropa lahko zagotovi podporo za širšo uporabo in trženje novih prodornih zamisli, ki bi se lahko pojavile med izvajanjem projektov LIFE. Podobno bi bilo treba upoštevati tudi sinergije s skladom za inovacije v okviru sistema za trgovanje z emisijami, vzpostavljenega v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾.

- (14) Ukrep, ki je prejel prispevek iz programa LIFE, bil tudi moral imeti možnost, da prejme prispevek iz drugih programov Unije, pod pogojem, da taki prispevki ne krijejo istih stroškov. Ukrepi, ki prejmejo kumulativno financiranje iz različnih programov Unije, bi se morali revidirati samo enkrat in na način, ki zajema vse vključene programe Unije in njihova pravila, ki se uporabljajo.
- (15) V sporočilu Komisije z dne 3. februarja 2017 o pregledu izvajanja okoljske politike EU: Skupni izzivi in prizadevanja za boljše rezultate je navedeno, da je potreben znaten napredek za pospešitev izvajanja pravnega reda Unije na področju okolja ter za okrepitev vključevanja in širšega upoštevanja okoljskih in podnebnih ciljev v druge politike. Zato bi moral program LIFE spodbujati premagovanje horizontalnih in sistemskih izzivov ter temeljnih vzrokov za pomanjkljivosti pri izvajanju, opredeljenih v okviru pregleda izvajanja okoljske politike, ter spodbujati doseganje potrebnega napredka, in sicer z razvojem, preizkušanjem in ponavljanjem novih pristopov; s podpiranjem razvoja, spremljanja in pregleda politike; z izboljšanjem upravljanja zadev na področju okolja, podnebnih sprememb in povezanega energetskega prehoda, vključno s krepitvijo vključevanja deležnikov na vseh ravneh, krepitev zmogljivosti, obveščanjem in ozaveščanjem; vključitvijo naložb iz naložbenih programov Unije ali drugih finančnih virov ter podpiranjem ukrepov za premagovanje raznih ovir za učinkovito izvajanje ključnih načrtov, ki jih zahteva okoljska zakonodaja.
- (16) Ustavitev in zmanjševanje izgube biotske raznovrstnosti in propadanje ekosistemov, tudi v morskih ekosistemi, zahtevata podporo za razvoj, izvajanje, izvrševanje in oceno ustrezne zakonodaje in politike Unije, vključno s sporočilom Komisije z dne 20. maja 2020 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – vračanje narave v naša življenja, Direktivo Sveta 92/43/EGS ⁽¹⁶⁾, Direktivo 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾ ter Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁸⁾, zlasti z razvojem baze znanja za pripravo in izvajanje politike ter z razvojem, preizkušanjem, prikazom in uporabo najboljših praks in rešitev, kot je učinkovito upravljanje, in to v majhnem obsegu ali prilagojenih za posebne lokalne, regionalne ali nacionalne okvire, vključno s celostnimi pristopi za izvajanje prednostnih okvirov ukrepanja, sprejetih na podlagi Direktive 92/43/EGS. Ta uredba bi morala prispevati k vključevanju ukrepov na področju biotske raznovrstnosti v politike Unije in doseganju splošne ambicije, da se za cilje biotske raznovrstnosti v letu 2024 nameni 7,5 % letne porabe v sklopu večletnega finančnega okvira, v letih 2026 in 2027 pa 10 %, ob upoštevanju obstoječih prekrivanj med podnebnimi cilji in cilji na področju biotske raznovrstnosti.

Unija in države članice bi morale spremljati svoje izdatke, povezane z biotsko raznovrstnostjo, da bi izpolnile svoje obveznosti poročanja iz Konvencije o biološki raznovrstnosti. Izpolnjene bi morale biti tudi zahteve za spremljanje iz druge ustrezne zakonodaje Unije. Izdatki Unije za biotsko raznovrstnost bi se morali spremljati v skladu z učinkovito, transparentno in celovito metodologijo, ki jo določi Komisija v sodelovanju z Evropskim parlamentom

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

⁽¹⁶⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

⁽¹⁷⁾ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L 317, 4.11.2014, str. 35).

in Svetom, kot je navedeno v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev ⁽¹⁹⁾.

- (17) Nedavna ocenjevanja in ocene, vključno z vmesnim pregledom strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020 in preverjanjem ustreznosti zakonodaje o naravi, kažejo, da je eden glavnih razlogov za nezadostno izvajanje zakonodaje Unije o naravi in strategije za biotsko raznovrstnost pomanjkanje ustreznega financiranja.

Glavni instrumenti Unije za financiranje, vključno z Evropskim skladom za regionalni razvoj, vzpostavljenim z Uredbo (EU) št. 1301/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu: Evropski sklad za regionalni razvoj), in Kohezijskim skladom, vzpostavljenim z Uredbo (EU) št. 1300/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: Kohezijski sklad), Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja, vzpostavljenim z Uredbo (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾ (v nadaljnjem besedilu: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja), ter Evropskim skladom za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, vzpostavljenim z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 508/2014 (v nadaljnjem besedilu: Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo), bi lahko na dopolnilni osnovi znatno prispevali k zadovoljevanju navedenih potreb. Program LIFE bi lahko še izboljšal učinkovitost takega vključevanja s strateškimi projekti za naravo, namenjenimi spodbujanju izvajanja zakonodaje in politike Unije o naravi in biotski raznovrstnosti, vključno z ukrepi iz prednostnih okvirov ukrepanja, sprejetih na podlagi Direktive 92/43/EGS. Strateški projekti za naravo bi morali podpirati programe ukrepov v državah članicah, namenjenih vključevanju ustreznih ciljev za naravo in biotsko raznovrstnost v druge politike in programe financiranja, kar bi zagotovilo, da se za izvajanje teh politik zberejo ustrezna sredstva.

Države članice bi morale imeti možnost, da se v svojih strateških načrtih za skupno kmetijsko politiko odločijo, da delež odobrenih sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja uporabijo za podpiranje ukrepov, ki dopolnjujejo strateške projekte za naravo, kot so opredeljeni v tej uredbi.

- (18) Spodbujanje krožnega gospodarstva in učinkovite rabe virov zahteva spremembo načina oblikovanja, proizvodnje, potrošnje, popraviljanja, ponovne uporabe, recikliranja in odlaganja materialov in izdelkov, vključno s plastiko, pri čemer se je treba osredotočiti na celoten življenjski cikel izdelkov. Program LIFE bi moral prispevati k prehodu na model krožnega gospodarstva s finančno pomočjo, namenjeno več subjektom, kot so podjetja, javni organi in potrošniki, zlasti z uporabo, razvojem in ponavljanjem najboljše tehnologije ter najboljših praks in rešitev, prilagojenih posebnim lokalnim, regionalnim ali nacionalnim okoliščinam, vključno s celostnimi pristopi za uporabo hierarhije ravnanja z odpadki in izvajanjem načrtov ravnanja z odpadki in preprečevanja odpadkov. S podpiranjem izvajanja sporočila Komisije z dne 16. januarja 2018 o Evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu bi se lahko sprejeli zlasti ukrepi za reševanje problema morskih odpadkov.
- (19) Visoka raven varstva okolja je temeljnega pomena za zdravje in dobrobit državljanov Unije. Program LIFE bi moral podpirati politike Unije, da je treba kemikalije proizvajati in uporabljati tako, da se zmanjšajo znatni škodljivi učinki za zdravje ljudi in okolje; s tem bi prispevali k uresničitvi cilja glede nestrupenega okolja v Uniji. Program

⁽¹⁹⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) št. 1301/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in o posebnih določbah glede cilja „naložbe za rast in delovna mesta“ ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1080/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 289).

⁽²¹⁾ Uredba (EU) št. 1300/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1084/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 281).

⁽²²⁾ Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L 347, 20.12.2013, str. 487).

LIFE bi moral podpirati tudi dejavnosti za olajšanje izvajanja Direktive 2002/49/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾, da se dosežejo ravni hrupa, ki ne povzročajo znatnih negativnih vplivov na zdravje ljudi in tveganj za zdravje ljudi.

- (20) Dolgoročni cilj Unije glede politike o kakovosti zraka je doseči ravni kakovosti zraka, ki ne povzročajo znatnih negativnih vplivov na zdravje ljudi in okolje niti ju ne ogrožajo, hkrati pa krepi sinergije med izboljšanjem kakovosti zraka in zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov. Ozaveščenost javnosti o onesnaženosti zraka je visoka in državljani od organov pričakujejo ukrepanje, zlasti na področjih, na katerih so prebivalstvo in ekosistemi izpostavljeni visokim ravnam onesnaževal zraka. Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾ poudarja vlogo, ki jo lahko ima financiranje Unije pri doseganju ciljev s področja čistega zraka. Program LIFE bi zato moral podpirati projekte, vključno s strateškimi integriranimi projekti, ki imajo zmožnost, da zberejo večji prispevek javnih in zasebnih sredstev, prikazujejo najboljše prakse ter spodbujajo izvajanje načrtov in zakonodaje o kakovosti zraka, in sicer na lokalni, regionalni, večregionalni, nacionalni in nadnacionalni ravni.
- (21) Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾ je določila okvir za varstvo površinskih voda, obalnega morja, somornic in podzemne vode v Uniji. Boljše izvajanje in večje vključevanje ciljev vodne politike v politike na drugih področjih bi podpiralo cilje navedene direktive. Zato bi moral program LIFE podpirati projekte, ki prispevajo k učinkovitemu izvajanju Direktive 2000/60/ES in druge ustrezne zakonodaje Unije o vodah, ki prispeva k doseganju dobrega stanja vodnih teles Unije z uporabo, razvojem in ponavljanjem najboljših praks ter z uporabo dopolnilnih ukrepov v okviru drugih programov ali finančnih virov Unije.
- (22) Varstvo in obnova morskega okolja je eden splošnih ciljev okoljske politike Unije. Program LIFE bi moral podpirati: upravljanje, ohranjanje, obnovo in spremljanje biotske raznovrstnosti in morskih ekosistemov zlasti na morskih območjih omrežja Natura 2000 ter varstvo vrst v skladu s prednostnimi okviri ukrepanja, sprejetimi na podlagi Direktive 92/43/EGS; doseganje dobrega okoljskega stanja v skladu s Direktivo 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾; spodbujanje čistega in zdravega morja; izvajanje sporočila Komisije z dne 16. januarja 2018 o Evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu, ki obravnava zlasti problematiko izgubljenega ribolovnega orodja in morskih odpadkov; ter spodbujanje vključevanja Unije v mednarodno upravljanje oceanov, ki je bistveno za doseganje ciljev agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in za zagotavljanje zdravih oceanov za prihodnje generacije. Strateški integrirani projekti in strateški projekti za naravo v okviru programa LIFE bi morali vključevati ustrezne ukrepe za varstvo morskega okolja.
- (23) Za izboljšanje upravljanja zadev na področju okolja, podnebnih sprememb in povezanega energetskega prehoda je treba tudi s pomočjo komunikacijske strategije, v kateri bodo upoštevani novi mediji in družbena omrežja, v posvetovanje o zadevnih politikah in njihovo izvajanje na vseh ravneh vključiti civilno družbo, in sicer z ozaveščanjem javnosti, sodelovanjem potrošnikov in vključevanjem širšega kroga deležnikov, vključno z nevladnimi organizacijami (NVO). Zato je primerno, da program LIFE podpira obsežen niz NVO in omrežij za nepridobitne subjekte, ki zasledujejo cilje v splošnem interesu Unije in so dejavni predvsem na področju okoljskih ali podnebnih ukrepov, in da se nepovratna sredstva dodeljujejo na konkurenčen in pregleden način, da bi tem NVO, omrežjem in subjektom pomagali pri učinkovitem prispevanju k politiki Unije in pri povečevanju njihove zmogljivosti, da postanejo učinkovitejši partnerji.

⁽²³⁾ Direktiva 2002/49/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. junija 2002 o ocenjevanju in upravljanju okoljskega hrupa (UL L 189, 18.7.2002, str. 12).

⁽²⁴⁾ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatere onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

⁽²⁵⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

⁽²⁶⁾ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

- (24) Medtem ko bi moralo biti izboljšanje upravljanja na vseh ravneh medsektorski cilj za vse podprograme programa LIFE, bi moral program LIFE podpirati razvoj, izvajanje in izvrševanje okoljskega in podnebne pravnega reda ter usklajenosti z njim, zlasti s horizontalno zakonodajo o okoljskem upravljanju, vključno z zakonodajo za izvajanje Aarhuške konvencije.
- (25) Program LIFE bi moral s preizkušanjem novih poslovnih priložnosti, nadgradnjo poklicnih znanj, olajševanjem dostopa potrošnikov do trajnostnih izdelkov in storitev, vključevanjem in opolnomočenjem usmerjevalcev mnenj ter preizkušanjem novih metod za prilagajanje obstoječih procesov in poslovnega okolja subjekte na trgu pripraviti za prehod na trajnostno, krožno in energijsko učinkovito gospodarstvo, ki bo temeljilo na energiji iz obnovljivih virov in bo podnebno nevtravno ter odporno proti podnebnim spremembam, in jih pri tem podpirati. Da bi podprli prevzemanje trajnostnih rešitev na širšem trgu, bi bilo treba spodbujati sprejemanje v širši javnosti in vključevanje potrošnikov.
- (26) Program LIFE je zasnovan za podporo predstavljanju tehnik, pristopov in primerov najboljših praks, ki se lahko znova uporabijo in nadgradijo. Inovativne rešitve bi prispevale k izboljšanju okoljske učinkovitosti in trajnostnosti, zlasti pri razvoju trajnostnih kmetijskih praks na območjih, ki so dejavna na področjih podnebja, vode, tal, biotske raznovrstnosti in odpadkov. Pri tem je treba poudariti sinergije z drugimi programi in politikami, kot sta evropsko partnerstvo za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti ter sistem EU za okoljsko ravnanje in presojo.
- (27) Velike naložbe v okolje in podnebne ukrepe na ravni Unije financirajo predvsem večji programi financiranja Unije. Zato je nujno okrepiti prizadevanja za vključevanje, da se zagotovi, da so vse dejavnosti v okviru drugih programov financiranja Unije trajnostne ter primerne z vidika biotske raznovrstnosti in podnebja ter da se v vse instrumente Unije vključijo zaščitni ukrepi glede trajnostnosti. Strateški integrirani projekti in strateški projekti za naravo, ki bodo pripravljene v okviru programa LIFE, bi morali glede na svojo spodbujevalno vlogo povečevati priložnosti za financiranje v okviru navedenih programov financiranja in drugih virov financiranja, kot so nacionalni skladi, ter ustvarjati sinergije.
- (28) Uspeh strateških projektov za naravo in integriranih strateških projektov je odvisen od tesnega sodelovanja med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi in nedržavnimi akterji, na katere vplivajo cilji programa LIFE. Načeli preglednosti in razkrivanja glede odločitev v zvezi z razvojem, izvajanjem, ocenjevanjem in spremljanjem projektov bi se zato morali uporabljati zlasti v primeru vključevanja ali v primeru, ko je vključenih več virov financiranja.
- (29) Glede na pomembnost usklajenega in ambicioznega boja proti podnebnim spremembam v skladu z obveznostmi Unije za izvajanje Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah in zavezami glede ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj bo program LIFE prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov in prizadevanju za doseganje splošnega cilja, da bi bilo vsaj 30 % proračunskih odhodkov Unije namenjenih podpiranju podnebnih ciljev. Pričakuje se, da bodo ukrepi iz programa LIFE omogočili, da bo 61 % skupnih finančnih sredstev tega programa namenjenih za podnebne cilje. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa LIFE ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja. V skladu z evropskim zelenim dogovorom bi morali ukrepi v okviru programa LIFE upoštevati načelo neškodovanja.
- (30) Glede na člen 349 PDEU ter posebne potrebe in občutljivost najbolj oddaljenih regij bi bilo treba pri izvajanju programa LIFE ustrezno upoštevati strategijo za te regije iz sporočila Komisije z dne 24. oktobra 2017 o trdnejšem in prenovljenem strateškem partnerstvu z najbolj oddaljenimi regijami EU. Poleg politike Unije na področju okolja, podnebja in zadevne energije bi bilo treba upoštevati tudi druge politike Unije.
- (31) Komisija bi morala v podporo pri izvajanju programa LIFE sodelovati z mrežo nacionalnih kontaktnih točk programa LIFE, da bi spodbudili sodelovanje s ciljem, da bi bile storitve nacionalnih kontaktnih točk po vsej Uniji boljše in učinkovitejše, pa tudi da bi povečali splošno kakovost predloženih predlogov, organizirali seminarje in delavnice, objavljali sezname projektov, ki se bodo financirali v okviru programa LIFE, ali izvajali druge dejavnosti, kot so medijske kampanje, da bi bolje razširjali rezultate projektov in omogočali izmenjave izkušenj,

znanja in najboljših praks ter ponovitev rezultatov projektov po vsej Uniji, s tem pa spodbujali sodelovanje in komunikacijo. Take dejavnosti bi morale biti usmerjene zlasti na države članice, ki črpajo malo sredstev, ter zagotavljati lažjo komunikacijo in sodelovanje med upravičenci, vložniki in deležniki zaključenih ali tekočih projektov na istem področju. Zelo pomembno je, da take komunikacijske dejavnosti in dejavnosti sodelovanja nagovarjajo regionalne in lokalne organe ter deležnike.

- (32) Vodilno merilo pri ocenjevanju projektov in dodeljevanju sredstev v okviru programa LIFE bi morala biti kakovost. Zaradi omogočanja lažjega izvajanja ciljev programa LIFE po vsej Uniji in spodbujanja visokokakovostnih predlogov projektov bi morale biti na voljo financiranje za projekte tehnične pomoči, katerih cilj je učinkovito sodelovanje v programu LIFE. Komisija bi si morala prizadevati za učinkovito in na kakovosti temelječo geografsko pokritost po vsej Uniji, med drugim tako, da državam članicam pomaga, da s krepitevijo zmogljivosti dvigujejo kakovost projektov. Nizka stopnja učinkovitega sodelovanja, upravičene dejavnosti in merila za dodelitev v okviru programa LIFE bi morala biti določena v večletnem programu dela na podlagi sodelovanja in stopnje uspešnosti vložnikov iz zadevnih držav članic, pri čemer bi med drugim morali biti upoštevani število in gostota prebivalstva, skupna površina območij Natura 2000 za vsako državo članico, izražena kot delež skupne površine Natura 2000, in delež ozemlja države članice, pokrit z območji Natura 2000. Upravičene dejavnosti bi morale biti naravnane na izboljšanje kakovosti vlog za projekte.
- (33) Mreža Evropske unije za izvajanje in uveljavljanje okoljskega prava (IMPEL), Evropska mreža tožilcev za okolje (ENPE) in Forum sodnikov Evropske unije za okolje (EUFJE) so bili ustanovljeni v skladu s sporočilom Komisije z dne 18. januarja 2018 o ukrepih EU za izboljšanje okoljske skladnosti in upravljanja, da bi olajšali sodelovanje med državami članicami in imeli edinstveno vlogo pri izvrševanju okoljske zakonodaje Unije. Občutno prispevajo h krepitvi doslednosti pri izvajanju in izvrševanju okoljske zakonodaje Unije po vsej Uniji, k preprečevanju izkrivljanja konkurence ter izboljšanju kakovosti okoljskih inšpekcijskih pregledov in mehanizmov za izvrševanje zakonodaje prek omrežij na ravni Unije in na ravni držav članic ter omogočajo izmenjavo informacij in izkušenj na različnih upravnih ravneh, in sicer z usposabljanjem in poglobljenimi razpravami o okoljskih vprašanih in vidikih izvrševanja, vključno s postopki spremljanja in izdaje dovoljenj. Glede na njihov prispevek k ciljem programa LIFE je primerno, da se za IMPEL, ENPE in EUFJE odobri dodelitev nepovratnih sredstev brez razpisa za zbiranje predlogov, s tem pa zagotovi nadaljnja podpora dejavnostim teh teles. V skladu s splošnimi zahtevami Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁷⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba) razpis morda ni potreben niti v drugih primerih, na primer za organe, ki jih imenujejo države članice, ki so tudi odgovorne za njihovo delovanje, kadar so te države članice z zakonodajnim aktom Unije določene kot upravičenke do nepovratnih sredstev.
- (34) Primerno je, da se za Evropski parlament in Svet v letnem proračunskem postopku za program LIFE določijo finančna sredstva, ki pomenijo prednostni referenčni znesek v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev.
- (35) Najvišje stopnje sofinanciranja nepovratnih sredstev, ki se financirajo v okviru programa LIFE, bi morale biti določene na ravneh, ki so potrebne, da se vzdržuje učinkovita raven pomoči, ki jo zagotavlja program LIFE. Da bi upoštevali prilagodljivost, ki je potrebna za odzivanje na obstoječe vrste ukrepov in subjektov, bi posebne stopnje sofinanciranja morale zagotoviti gotovost, pri tem pa ohraniti določeno mero prožnosti, sorazmerno s posebnimi potrebami ali zahtevami. Za posebne stopnje sofinanciranja bi morale vedno veljati dogovorjene ustrezne najvišje stopnje sofinanciranja.

⁽²⁷⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

- (36) Za to uredbo se uporablja finančna uredba, ki sta jo Evropski parlament in Svet sprejela na podlagi člena 322 PDEU. Finančna uredba določa pravila za izvrševanje proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, javnih naročilih, posrednem upravljanju, finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in o povračilu zunanjih strokovnjakov. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, zajemajo tudi splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije.
- (37) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁸⁾ ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 ⁽²⁹⁾, (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽³⁰⁾ in (EU) 2017/1939 ⁽³¹⁾ se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi z naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen za izvajanje upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega ravnanja, ki škodi finančnim interesom Unije.

Evropsko javno tožilstvo (EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³²⁾. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Evropskemu računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

- (38) Vrste financiranja in metode izvajanja proračuna programa LIFE bi bilo treba izbrati glede na to, ali je z njimi mogoče doseči specifične cilje ukrepov in rezultate, ob upoštevanju predvsem stroškov kontrol, upravnega bremena in pričakovanih tveganj neskladnosti. Pri nepovratnih sredstvih bi bilo treba razmisliti o uporabi pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in stroškov na enoto. Komisija bi morala zagotoviti, da je izvajanje zlahka razumljivo, in spodbujati dejansko poenostavitev za nosilce projektov.
- (39) Kadar je to ustrezno, bi morali politične cilje programa LIFE obravnavati prek finančnih instrumentov in proračunskih jamstev v okviru Uredbe (EU) 2021/523, vključno z dodeljenimi sredstvi iz programa LIFE, kot je določeno v večletnih programih dela v okviru navedenega programa.
- (40) V skladu s členom 94 Sklepa Sveta 2013/755/EU ⁽³³⁾ so subjekti s sedežem v čezmorskih državah in na čezmorskih ozemljih upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji programa LIFE ter morebitnimi ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevna čezmorska država ali ozemlje povezano. Sodelovanje takih subjektov v programu LIFE bi moralo biti osredotočeno predvsem na projekte v okviru podprograma „Narava in biotska raznovrstnost“.

⁽²⁸⁾ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

⁽²⁹⁾ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

⁽³⁰⁾ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

⁽³¹⁾ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

⁽³²⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

⁽³³⁾ Sklep Sveta 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji („Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj“) (UL L 344, 19.12.2013, str. 1).

- (41) Prostovoljna shema za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na evropskih čezmorskih ozemljih (BEST) spodbuja ohranjanje biotske raznovrstnosti, vključno z morskimi, in trajnostno rabo ekosistemskih storitev, vključno s pristopi za prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev podnebnih sprememb, ki temeljijo na ekosistemi, v najbolj oddaljenih regijah, čezmorskih državah ter na čezmorskih ozemljih Unije. Na podlagi pripravljane ukrepa BEST, sprejetega leta 2011, kasnejšega programa BEST 2.0 in projekta BEST RUP shema BEST pomaga ozaveščati o ekološkem pomenu najbolj oddaljenih regij, čezmorskih držav ter čezmorskih ozemelj ter o njihovi bistveni vlogi za ohranjanje svetovne biotske raznovrstnosti. Komisija ocenjuje, da bi za projekte na terenu na teh ozemljih potrebovali finančno podporo v višini 8 milijonov EUR na leto. Čezmorske države in ozemlja so se v svojih ministrskih izjavah leta 2017 in 2018 zahvalile za ta sistem majhnih nepovratnih sredstev za biotsko raznovrstnost. Zato je primerno, da se s programom LIFE še naprej financirajo majhna nepovratna sredstva za biotsko raznovrstnost, vključno s krepitvijo zmogljivosti in ukrepi, ki imajo spodbujevalni učinek, v najbolj oddaljenih regijah, čezmorskih državah ter čezmorskih ozemljih.
- (42) Program LIFE bi moral biti odprt za tretje države v skladu s sporazumi med njimi in Unijo, ki določajo specifične pogoje za njihovo sodelovanje.
- (43) Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), so lahko v programih Unije udeležene v okviru sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru⁽³⁴⁾, ki določa izvajanje programov na podlagi odločitve, sprejete v skladu z navedenim sporazumom. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov. V to uredbo bi bilo treba vnesti posebno določbo, s katero se od tretjih držav zahteva, da odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti.
- (44) Na podlagi odstavkov 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽³⁵⁾ bi bilo treba program LIFE oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, pri tem pa se izogibati nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam, in pretiranemu urejanju. Te zahteve bi morale po potrebi vključevati merljive kazalnike kot podlago za ocenjevanje dejanskih rezultatov programa LIFE na terenu. Polni učinek programa LIFE se doseže s posrednimi, dolgoročnimi in težko merljivimi prispevki k doseganju vseh okoljskih in podnebnih ciljev Unije. Za spremljanje programa LIFE bi bilo treba neposredne kazalnike izločka in zahteve za spremljanje iz te uredbe dopolniti z združevanjem specifičnih kazalnikov na ravni projekta, ki bodo opisani v večletnih programih dela ali razpisih za zbiranje predlogov, med drugim glede mreže Natura 2000 in emisij nekaterih onesnaževal zraka.
- (45) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe v zvezi s sprejetjem večletnih programov dela bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁶⁾.
- (46) Da se zagotovi, da sta pomoč iz programa LIFE in njegovo izvajanje skladna s politikami in prednostnimi nalogami Unije, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za spremembo te uredbe, da pregleda ali dopolni kazalnike, ali za dopolnitev te uredbe, da opredeli specifične kazalnike za vsak podprogram in vsako vrsto projekta ter da oblikuje okvir za spremljanje in ocenjevanje. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

⁽³⁴⁾ UL L 1, 3.1.1994, str. 3.

⁽³⁵⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

⁽³⁶⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (47) Ker ciljev te uredbe, in sicer z dobrim upravljanjem in večdeležniškim pristopom prispevati k visoki ravni varstva okolja in ambicioznim podnebnim ukrepom, k trajnostnemu razvoju in k uresničevanju ciljev zakonodaje Unije, njenih strategij, načrtov in mednarodnih obveznosti na področju okolja, biotske raznovrstnosti, podnebja, krožnega gospodarstva, zadevne energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinkov te uredbe lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (48) Uredbo (EU) št. 1293/2013 bi bilo zato treba razveljaviti.
- (49) Primerno je zagotoviti nemoten in neprekinjen prehod med prejšnjim programom za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) in programom LIFE ter uskladiti začetek programa LIFE z začetkom večletnega finančnega okvira, kot je določen v Uredbi (EU, Euratom) 2020/2093. Zato bi morala ta uredba nujno začeti veljati čim prej in bi se morala uporabljati z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2021 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba vzpostavlja Program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) (v nadaljnjem besedilu: program LIFE) za obdobje večletnega finančnega okvira 2021–2027. Trajanje programa LIFE je usklajeno s trajanjem večletnega finančnega okvira.

Ta uredba tudi določa cilje programa LIFE, njegov proračun za obdobje 2021–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „strateški projekti za naravo“ pomeni projekte, ki podpirajo doseganje ciljev Unije na področju narave in biotske raznovrstnosti z izvajanjem usklajenih programov ukrepov v državah članicah, da bi se ti cilji in prednostne naloge vključevali v druge politike in instrumente financiranja, med drugim tudi tako, da se usklajeno izvajajo prednostni okviri ukrepanja, sprejeti na podlagi Direktive 92/43/EGS;
- (2) „strateški integrirani projekti“ pomeni projekte, ki na regionalni, večregionalni, nacionalni ali nadnacionalni ravni izvajajo okoljske ali podnebne strategije ali akcijske načrte, ki so jih razvili organi držav članic in ki so potrebni v skladu s posebno zakonodajo ali politiko Unije na področju okolja, podnebja ali zadevne energije, pri čemer se zagotovi, da se vključijo deležniki, ter spodbujata uporaba vsaj še enega ustreznega vira financiranja na ravni Unije, nacionalni ali zasebni ravni in usklajevanje s tem drugim virom;
- (3) „projekti tehnične pomoči“ pomeni projekte, ki z namenom doseganja ciljev programa LIFE iz člena 3 podpirajo razvoj zmogljivosti za sodelovanje v standardnih projektih ukrepov, pripravo strateških projektov za naravo in strateških integriranih projektov, pripravo za dostop do drugih finančnih instrumentov Unije ali drugih ukrepov, potrebnih za pripravo izboljšanja ali ponovitve rezultatov iz drugih projektov, ki se financirajo s programom LIFE, predhodnimi programi ali drugimi programi Unije; takšni projekti lahko vključujejo tudi krepitev zmogljivosti v zvezi z dejavnostmi organov držav članic za učinkovito sodelovanje v programu LIFE;

- (4) „standardni projekti ukrepov“ pomeni projekte, razen strateških integriranih projektov, strateških projektov za naravo ali projektov tehnične pomoči, ki so namenjeni doseganju specifičnih ciljev programa LIFE;
- (5) „operacije mešanega financiranja“ pomeni ukrepe, ki se podpirajo iz proračuna Unije –vključno znotraj mehanizmov mešanega financiranja iz točke 6 člena 2 finančne uredbe, ki združujejo nepovratne oblike podpore, finančne instrumente ali oboje, iz proračuna Unije s povratnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij, pa tudi iz komercialnih finančnih institucij in vlagateljev;
- (6) „pravni subjekt“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ustanovljeno in priznано kot tako v skladu z nacionalnim pravom, pravom Unije ali mednarodnim pravom, ki ima pravno osebnost in sposobnost, da deluje v svojem imenu, uveljavlja pravice in prevzema obveznosti, ali vsak subjekt brez pravne osebnosti v skladu s točko (c) člena 197(2) finančne uredbe.

Člen 3

Cilji

1. Splošni cilj programa LIFE je prispevati k prehodu na trajnostno, krožno in energijsko učinkovito gospodarstvo, ki bo temeljilo na energiji iz obnovljivih virov in bo podnebno nevtrarno ter odporno proti podnebnim spremembam, da se zavaruje, obnovi in izboljša kakovost okolja, vključno z zrakom, vodo in tlemi, ter ustavi in preobrne trend izgube biotske raznovrstnosti ter obravnava propadanje ekosistemov, tudi s podporo izvajanju in upravljanju omrežja Natura 2000, na ta način pa prispeva k trajnostnemu razvoju. Program LIFE podpira tudi izvajanje splošnih akcijskih programov, sprejetih v skladu s členom 192(3) PDEU.
2. Program LIFE ima naslednje specifične cilje:
- (a) razviti, prikazati in spodbujati inovativne tehnike, metode in pristope za doseganje ciljev zakonodaje in politike Unije na področju okolja, vključno z naravo in biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov, vključno s preходом na energijo iz obnovljivih virov in z večjo energetske učinkovitostjo, ter prispevati k bazi znanja in uporabi najboljših praks, zlasti v zvezi z naravo in biotsko raznovrstnostjo, vključno s podporo omrežju Natura 2000;
- (b) prispevati k razvoju, izvajanju, spremljanju in izvrševanju zadevne zakonodaje in politike Unije na področju okolja, vključno z naravo in biotsko raznovrstnostjo, ter podnebnih ukrepov in prehoda na energijo iz obnovljivih virov ali z večjo energetske učinkovitostjo, vključno z izboljšanjem upravljanja na vseh ravneh, zlasti s krepitvijo zmogljivosti javnih in zasebnih subjektov ter vključevanjem civilne družbe;
- (c) spodbuditi široko uporabo uspešnih tehničnih in političnih rešitev za izvajanje zadevne zakonodaje in politike Unije na področju okolja, vključno z naravo in biotsko raznovrstnostjo, ter podnebnih ukrepov in prehoda na energijo iz obnovljivih virov ali z večjo energetske učinkovitostjo, in sicer s ponovitvijo rezultatov, vključevanjem zadevnih ciljev v druge politike ter v prakse javnega in zasebnega sektorja, pritegnitvijo naložb in izboljšanjem dostopa do financiranja.

Člen 4

Struktura

Program LIFE je strukturiran tako:

- (1) področje „Okolje“, ki vključuje:
- (a) podprogram „Narava in biotska raznovrstnost“;
- (b) podprogram „Krožno gospodarstvo in kakovost življenja“;

(2) področje „Podnebni ukrepi“, ki vključuje:

- (a) podprogram „Prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic“;
- (b) podprogram „Prehod na čisto energijo“.

Člen 5

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje programa LIFE za obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2027 znašajo 5 432 000 000 EUR v tekočih cenah.
2. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 je:
 - (a) 3 488 000 000 EUR za področje „Okolje“, od tega:
 - (i) 2 143 000 000 EUR za podprogram „Narava in biotska raznovrstnost“ in
 - (ii) 1 345 000 000 EUR za podprogram „Krožno gospodarstvo in kakovost življenja“;
 - (b) 1 944 000 000 EUR za področje „Podnebni ukrepi“, od tega:
 - (i) 947 000 000 EUR za podprogram „Prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic“ ter
 - (ii) 997 000 000 EUR za podprogram „Prehod na čisto energijo“.
3. Zneski iz odstavkov 1 in 2 ne posegajo v določbe o prožnosti iz Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 in finančne uredbe.
4. Ne glede na odstavek 2 se najmanj 60 % proračunskih sredstev, dodeljenih projektom, ki so podprti z nepovratnimi sredstvi za dejavnosti s področja „Okolje“ iz točke (a) odstavka 2, v obliki nepovratnih sredstev nameni za projekte, ki podpirajo podprogram „Narava in biotska raznovrstnost“ iz točke (a)(i) odstavka 2.
5. S programom LIFE se lahko financirajo dejavnosti Komisije za tehnično in upravno pomoč pri izvajanju tega programa, kot so dejavnosti pripravljanja, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, tudi dejavnosti glede korporativnih informacijsko-tehnoloških sistemov, ter omrežne dejavnosti v podporo nacionalnim kontaktnim točkam programa LIFE, vključno z usposabljanjem, dejavnostmi vzajemnega učenja in dogodki za izmenjavo izkušenj.
6. S programom LIFE se lahko financirajo dejavnosti, ki jih Komisija izvede kot podporo pri pripravi, izvajanju in vključevanju zakonodaje in politik Unije na področju okolja, podnebja ali zadevne energije, da se uresničijo cilji iz člena 3. Take dejavnosti lahko vključujejo:
 - (a) informiranje in komuniciranje, vključno s kampanjami ozaveščanja, ter korporativno komuniciranje o političnih prednostnih nalogah Unije ter o stanju izvajanja in prenosa zakonodaje Unije na področju okolja, podnebja ali zadevne energije;
 - (b) študije, pregledne študije, izdelavo modelov in pripravo scenarijev;
 - (c) pripravo, izvajanje, spremljanje, preverjanje in ocenjevanje zakonodaje, politik in programov, pa tudi ocenjevanje in analizo projektov, ki se ne financirajo s programom LIFE, če služijo ciljem iz člena 3;

- (d) delavnice, konference in sestanke;
- (e) mreženje, platforme za najboljše prakse;
- (f) druge dejavnosti, na primer podeljevanje nagrad.

Člen 6

Tretje države, pridružene programu LIFE

1. V programu LIFE lahko sodelujejo naslednje tretje države:
 - (a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru;
 - (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne države kandidatke v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali v podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
 - (c) države iz evropske sosedске politike v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali v podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
 - (d) druge tretje države v skladu s pogoji, določenimi v posebnem sporazumu, ki ureja sodelovanje tretje države v katerem koli programu Unije, če sporazum:
 - (i) zagotavlja pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v programih Unije;
 - (ii) določa pogoje za sodelovanje v programih, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe, in upravne stroške programov;
 - (iii) na tretjo državo ne prenaša nobenega pooblastila za odločanje v zvezi s programom Unije;
 - (iv) jamči pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovanje in ščiti svoje finančne interese.

Prispevki iz točke (d)(ii) prvega pododstavka so namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe.

2. Kadar tretja država sodeluje v programu LIFE po odločitvi, sprejeti na podlagi mednarodnega sporazuma ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podeli potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svojih pristojnosti. V primeru OLAF take pravice vključujejo pravico do izvajanja preiskav, vključno s preverjanji na kraju samem in inšpekcijami, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013.

Člen 7

Mednarodno sodelovanje

Med izvajanjem programa LIFE je sodelovanje z ustreznimi mednarodnimi organizacijami, njihovimi institucijami in organi mogoče, kadar je to potrebno za doseganje ciljev iz člena 3.

Člen 8

Sinergije z drugimi programi Unije

Komisija omogoča lažje skladno izvajanje programa LIFE. Komisija in države članice omogočajo lažje usklajevanje in koherenco z Evropskim skladom za regionalni razvoj, Evropskim socialnim skladom plus, vzpostavljenim z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu plus (ESS+) (v nadaljnjem besedilu: Evropski socialni sklad plus), Kohezijskim skladom, Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja, Evropskim skladom za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, programom Obzorje Evropa, Instrumentom za povezovanje Evrope, vzpostavljenim z Uredbo (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁷⁾, in programom InvestEU, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/523, da se zagotovijo sinergije, predvsem v sklopu strateških projektov za naravo in strateških integriranih projektov, ter se podpreta uporaba in ponovitev rešitev, razvitih v okviru programa LIFE. Komisija in države članice si prizadevajo to dopolnjevanje zagotoviti na vseh ravneh.

Člen 9

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Komisija program LIFE izvaja z neposrednim upravljanjem ali s posrednim upravljanjem z organi iz točke (c) člena 62(1) finančne uredbe.
2. S programom LIFE se lahko zagotovi financiranje v kateri koli obliki, določeni v finančni uredbi, zlasti v obliki nepovratnih sredstev, nagrad in javnih naročil. Zagotovi se lahko tudi financiranje v obliki finančnih instrumentov v okviru operacij mešanega financiranja.
3. Vsaj 85 % proračuna za program LIFE se dodeli:
 - (a) za nepovratna sredstva iz člena 11(2) in (6);
 - (b) za projekte, financirane z drugimi oblikami financiranja, v obsegu, ki je določen v večletnem programu dela iz člena 18, ali
 - (c) po potrebi in v obsegu, ki je določen v večletnem programu dela iz člena 18, za financiranje v obliki finančnih instrumentov v okviru operacij mešanega financiranja iz odstavka 2 tega člena.

Komisija zagotovi, da so projekti, financirani z drugimi oblikami financiranja, v celoti skladni s cilji iz člena 3.

Za nepovratna sredstva iz člena 11(4) se dodeli največ 15 milijonov EUR.

4. Najvišja stopnja sofinanciranja za upravičene ukrepe iz točk (a) do (d) člena 11(2) te uredbe je do 60 % upravičenih stroškov in do 75 % za projekte, financirane iz podprograma „Narava in biotska raznovrstnost“, zlasti tiste, ki zadevajo prednostne habitate ali vrste, kot del izvajanja Direktive 92/43/EGS, ali ki zadevajo vrste ptic, ki jih kot prednostne za financiranje šteje Odbor za prilagajanje znanstvenemu in tehničnemu napredku, ustanovljen na podlagi člena 16 Direktive 2009/147/ES, kadar je to potrebno za doseganje cilja ohranitve. Najvišja stopnja sofinanciranja za ukrepe iz člena 11(6) te uredbe je 70 % upravičenih stroškov. Brez poseganja v ustrezne, vnaprej določene najvišje stopnje sofinanciranja se posebne stopnje dodatno določijo v večletnem programu dela iz člena 18 te uredbe. Posebne stopnje je mogoče prilagoditi v skladu z zahtevami posameznega podprograma, vrste projekta ali vrste nepovratnih sredstev.

⁽³⁷⁾ Uredba (EU) št. 1316/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope, spremembi Uredbe (EU) št. 913/2010 in razveljavitvi uredb (ES) št. 680/2007 in (ES) št. 67/2010 (UL L 348, 20.12.2013, str. 129).

Za projekte iz člena 11(4) najvišje stopnje sofinanciranja ne presegajo 95 % upravičenih stroškov v času prvega večletnega programa dela; v času drugega večletnega programa dela stopnja sofinanciranja znaša 75 % upravičenih stroškov, če je potrjena v navedenem večletnem programu dela.

5. Vodilno merilo pri ocenjevanju projektov in dodeljevanju sredstev v okviru programa LIFE je kakovost. Komisija si prizadeva za učinkovito in na kakovosti temelječo geografsko pokritost v Uniji, med drugim tako, da državam članicam pomaga, da s krepitvijo zmogljivosti dvigujejo kakovost projektov.

POGLAVJE II

Upravičenost

Člen 10

Nepovratna sredstva

Nepovratna sredstva v okviru programa LIFE se dodeljujejo in upravljajo v skladu z naslovom VIII finančne uredbe.

Člen 11

Upravičeni ukrepi

1. Do financiranja so upravičeni samo ukrepi, s katerimi se uresničujejo cilji iz člena 3.
2. Z nepovratnimi sredstvi se lahko financirajo naslednje vrste ukrepov:
 - (a) strateški projekti za naravo v okviru podprograma iz točke (1)(a) člena 4;
 - (b) strateški integrirani projekti v okviru podprograma iz točk (1)(b), (2)(a) in (2)(b) člena 4;
 - (c) projekti tehnične pomoči;
 - (d) standardni projekti ukrepov;
 - (e) drugi ukrepi, potrebni za doseganje splošnega cilja iz člena 3(1), vključno z usklajevalnimi in podpornimi ukrepi za krepitev zmogljivosti, za širjenje informacij in znanja ter ozaveščanje v podporo prehodu na energijo iz obnovljivih virov in večjo energijsko učinkovitost.
3. Pri projektih iz podprograma „Narava in biotska raznovrstnost“, ki zadevajo upravljanje, obnovo in spremljanje območij Natura 2000 v skladu z direktivama 92/43/EGS in 2009/147/ES, se upoštevajo prednostne naloge iz nacionalnih in regionalnih načrtov, strategij in politik o ohranjanju narave in biotske raznovrstnosti, med drugim iz prednostnih okvirov ukrepanja, sprejetih na podlagi Direktive 92/43/EGS.
4. S projekti tehnične pomoči za krepitev zmogljivosti v zvezi z dejavnostmi organov držav članic za izboljšanje učinkovitega sodelovanja v programu LIFE se podpirajo dejavnosti držav članic, pri katerih je stopnja učinkovitega sodelovanja nizka, s ciljem izboljšati storitve nacionalnih kontaktnih točk po vsej Uniji in povečati splošno kakovost predloženih predlogov.
5. Z nepovratnimi sredstvi se lahko financirajo dejavnosti zunaj države članice ali z njo povezane čezmorske države ali ozemlja pod pogojem, da je zadevni projekt namenjen uresničevanju okoljskih in podnebnih ciljev Unije, te dejavnosti pa so potrebne za zagotavljanje učinkovitosti ukrepov, ki se izvajajo v državi članici ali z njo povezani čezmorskih državi ali ozemlju, ali za to, da se podprejo mednarodni sporazumi, katerih pogodbenica je Unija, z zagotovitvijo prispevka za organizacijo večstranskih konferenc. Najvišji znesek podpore mednarodnim sporazumom, zagotovljen za organizacijo večstranskih konferenc, je 3,5 milijona EUR za obdobje trajanja programa LIFE, navedeno v členu 1, taka nepovratna sredstva pa se ne upoštevajo pri doseganju praga iz prvega pododstavka člena 9(3).

6. Z nepovratnimi sredstvi za poslovanje se podpre delovanje nepridobitnih subjektov, ki so vključeni v oblikovanje, izvajanje in izvrševanje zakonodaje in politike Unije ter so dejavni predvsem na področju okoljskih ali podnebnih ukrepov, vključno z energetskega prehodom, v skladu s cilji programa LIFE iz člena 3.

Člen 12

Upravičeni subjekti

1. Poleg meril iz člena 197 finančne uredbe se za subjekte uporabljajo merila za upravičenost iz odstavkov 2 in 3 tega člena.
2. Upravičeni so naslednji subjekti:
 - (a) pravni subjekti s sedežem v eni od naslednjih držav ali ozemelj:
 - (i) državi članici ali z njo povezani čezmorski državi ali ozemlju;
 - (ii) tretji državi, pridruženi programu LIFE;
 - (iii) drugih tretjih državah, navedenih v večletnem programu dela iz člena 18, pod pogoji iz odstavkov 4 in 5 tega člena;
 - (b) vsi pravni subjekti, ustanovljeni v skladu s pravom Unije, in vse mednarodne organizacije.
3. Fizične osebe niso upravičene.
4. Pravni subjekti s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena programu LIFE, so izjemoma upravičeni do sodelovanja, kadar je to potrebno za doseganje ciljev določenega ukrepa, da se zagotovi učinkovitost ukrepov, ki se izvajajo v Uniji.
5. Pravni subjekti s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena programu LIFE, načeloma sami poravnava stroške svojega sodelovanja.

Člen 13

Neposredna dodelitev

Brez poseganja v člen 188 finančne uredbe se lahko organom iz Priloge I k tej uredbi nepovratna sredstva dodelijo brez razpisa za zbiranje predlogov.

Člen 14

Specifikacija meril za dodelitev

Komisija merila za dodelitev določi v večletnem programu dela iz člena 18 in razpisih za zbiranje predlogov, pri čemer upošteva naslednja načela:

- (a) projekti, financirani s programom LIFE, so v interesu Unije, ker znatno prispevajo k doseganju splošnih in specifičnih ciljev programa LIFE iz člena 3 in teh ciljev ne ogrožajo, obenem pa, kadar koli je mogoče, spodbujajo uporabo zelenih javnih naročil;
- (b) projekti zagotavljajo stroškovno učinkovit pristop ter so tehnično in finančno usklajeni;
- (c) prednost imajo projekti, ki bi lahko največ prispevali k doseganju ciljev iz člena 3;

- (d) projekti, ki zagotavljajo posredne koristi in spodbujajo sinergije med podprogrami iz člena 4, dobijo pri ocenjevanju bonus;
- (e) projekti, ki imajo največ možnosti, da bodo ponavljani in da jih bo prevzel javni ali zasebni sektor ali da bodo pritegnili največ naložb ali finančnih sredstev (spodbujevalni potencial), dobijo pri ocenjevanju bonus;
- (f) zagotovljena je ponovljivost rezultatov standardnih projektov ukrepov;
- (g) projekti, ki izhajajo iz rezultatov drugih projektov, financiranih s programom LIFE, predhodnimi programi ali drugimi sredstvi Unije, ali te rezultate nadgrajujejo, dobijo pri ocenjevanju bonus;
- (h) kadar je potrebno, se posebna pozornost nameni projektom na geografskih območjih, ki imajo posebne potrebe ali so posebej občutljiva, na primer območjih, ki se soočajo s posebnimi okoljskimi izzivi ali naravnimi omejitvami, čezmejnih območjih, območjih velike naravne vrednosti in najbolj oddaljenih regijah.

Člen 15

Upravičeni stroški, povezani z nakupom zemljišč

Stroški, povezani z nakupom zemljišč, štejejo za upravičene, če so ob merilih iz člena 186 finančne uredbe izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) z nakupom se izboljša, ohrani in obnovi celovitost omrežja Natura 2000, vzpostavljenega na podlagi člena 3 Direktive 92/43/EGS, vključno z izboljšanjem povezljivosti z ustvarjanjem koridorjev, vmesnih povezav ali drugih delov zelene infrastrukture;
- (b) nakup zemljišča je edini ali stroškovno najučinkovitejši način za doseg želenega rezultata ohranjanja;
- (c) pridobljeno zemljišče je dolgoročno namenjeno uporabi, skladni s specifičnimi cilji programa LIFE, in
- (d) zadevna država članica s prenosom ali kako drugače zagotovi dolgoročno dodelitev takega zemljišča za namene ohranjanja narave.

Člen 16

Kumulativno in alternativno financiranje

1. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme prispevek tudi v okviru programa LIFE, pod pogojem, da prispevki ne krijejo istih stroškov ter da je ukrep namenjen uresničevanju okoljskih ali podnebnih ciljev iz člena 3 in nobenega od teh ciljev ne ogroža. Za zadevni prispevek k ukrepu se uporabljajo pravila ustreznega programa Unije. Kumulativno financiranje ne sme presežati skupnih upravičenih stroškov ukrepa. Podpora iz različnih programov Unije se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, v katerih so navedeni pogoji za podporo.

2. Podpora iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada plus ali Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja lahko v skladu z ustreznimi določbami uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter o finančnih pravilih zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko ter z ustreznimi določbami uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o

razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ki jim je bil v okviru Programa LIFE podeljen „pečat odličnosti“, ki izpolnjujejo naslednje kumulativne pogoje:

- (a) ocenjeni so bili v razpisu za zbiranje predlogov v okviru programa LIFE;
- (b) izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti iz navedenega razpisa za zbiranje predlogov;
- (c) zaradi proračunskih omejitev jih ni mogoče financirati v okviru navedenega razpisa za zbiranje predlogov.

POGLAVJE III

Operacije mešanega financiranja

Člen 17

Operacije mešanega financiranja

Operacije mešanega financiranja v okviru programa LIFE se izvajajo v skladu z Uredbo (EU) 2021/523 in naslovom X finančne uredbe, pri čemer se ustrezno upoštevajo zahteve glede trajnostnosti in transparentnosti.

POGLAVJE IV

Načrtovanje, spremljanje, poročanje in ocenjevanje

Člen 18

Večletni program dela

1. Komisija z izvedbenimi akti sprejme večletne programe dela za program LIFE. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 22(2).
2. V vsakem večletnem programu dela se v skladu s cilji iz člena 3 določijo:
 - (a) zneski, ki se razporedijo med potrebe znotraj vsakega podprograma in med različne vrste financiranja, kakor tudi največji skupni znesek, ki se dodeli za nepovratne sredstva, kot je navedeno v točkah (a) in (b) člena 11(2);
 - (b) kadar je ustrezno, največji skupni znesek za financiranje v obliki finančnih instrumentov v sklopu operacij mešanega financiranja v okviru programa LIFE;
 - (c) največji skupni znesek za nepovratna sredstva, ki se v skladu s členom 13 dodeli organom iz Priloge I;
 - (d) projektne teme ali posebne potrebe, za katere se predhodno dodelijo sredstva, namenjena projektom iz točk (c) in (d) člena 11(2);
 - (e) v sklopu strateških integriranih projektov predvidene strategije in načrti, v zvezi s katerimi se lahko zaprosijo sredstva za projekte iz točke (b) člena 11(2);
 - (f) najdaljše obdobje upravičenosti za izvedbo projektov;
 - (g) okvirni časovni razporedi razpisov za zbiranje predlogov za obdobje, ki ga krije večletni program dela;

- (h) tehnična metodologija za postopek predložitve in izbire projektov ter merila za dodelitev v skladu z elementi iz člena 14;
 - (i) stopnje sofinanciranja iz člena 9(4);
 - (j) najvišje stopnje sofinanciranja za upravičene ukrepe iz točke (e) člena 11(2);
 - (k) po potrebi podrobna pravila za uporabo kumulativnega in alternativnega financiranja;
 - (l) nizka stopnja učinkovitega sodelovanja in upravičene dejavnosti ter merila za dodelitev za projekte tehnične pomoči za krepitev zmogljivosti v zvezi z dejavnostmi organov držav članic za učinkovito sodelovanje v programu LIFE.
3. Prvi večletni program dela traja štiri leta, drugi večletni program dela pa tri leta.
4. Komisija v okviru večletnih programov dela objavi razpise za zbiranje predlogov za zadevno programsko obdobje. Komisija zagotovi, da se sredstva, ki se v okviru danega razpisa za zbiranje predlogov ne porabijo, prerazporedijo med različne vrste ukrepov iz člena 11(2) znotraj istega področja.
5. Komisija zagotovi, da se pri pripravi večletnih programov dela izvede posvetovanje z deležniki.

Člen 19

Spremljanje in poročanje

1. Komisija na podlagi kazalnikov iz Priloge II poroča o napredku programa LIFE pri doseganju ciljev iz člena 3.
2. Za zagotovitev učinkovite ocene napredka programa LIFE pri doseganju njegovih ciljev se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge II, da se pregledajo ali dopolnijo kazalniki, kadar je to potrebno, vključno zaradi njihove uskladitve s kazalniki iz drugih programov Unije, in da se ta uredba dopolni z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje.
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23, da se ta uredba dopolni z opredelitvijo specifičnih kazalnikov za vsak podprogram in vsako vrsto projekta na podlagi Priloge II.
4. Komisija zagotovi, da so podatki, ki omogočajo spremljanje izvajanja programa in njegovih rezultatov, zbrani uspešno, učinkovito in pravočasno. V ta namen in v skladu z zadevnimi metodologijami se prejemnikom sredstev Unije naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja, da se omogoči zbiranje združljivih kazalnikov izločka in učinka na ravni posameznega projekta za vse zadevne specifične cilje okoljske in podnebne politike, vključno v zvezi z Naturo 2000 in emisijami nekaterih onesnaževal zraka, tudi CO₂.
5. Komisija redno spremlja vključevanje ciljev s področja podnebja in biotske raznovrstnosti, vključno z višino izdatkov, ter o tem redno poroča. Ob upoštevanju narave programa LIFE, temelječe na povpraševanju, se pričakuje, da bo 61 % skupnega zneska programa LIFE, kot je opredeljen v členu 5, prispevalo k cilju, da se v celotnem proračunu najmanj 30 % odhodkov nameni za podnebne cilje. Ta prispevek se spremlja s sistemom podnebnih označevalcev Unije. Ta uredba prispeva k vključevanju ukrepov na področju biotske raznovrstnosti v politike Unije in doseganju splošne ambicije, da se za cilje biotske raznovrstnosti v letu 2024 nameni 7,5 % letne porabe v sklopu večletnega finančnega okvira, v letih 2026 in 2027 pa 10 % letne porabe v sklopu večletnega finančnega okvira, ob upoštevanju obstoječih prekrivanj med podnebnimi cilji in cilji na področju biotske raznovrstnosti.

Za spremljanje porabe, povezane z biotsko raznovrstnostjo, se uporablja učinkovita, transparentna in celovita metodologija, ki jo določi Komisija v sodelovanju z Evropskim parlamentom in Svetom, kot je navedeno v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev. Te metode spremljanja se uporabljajo, da se na ustrezni ravni razčlenitve količinsko opredelijo odobritve za prevzem obveznosti, ki naj bi v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 prispevale k ciljem na področju podnebja in tistim na področju biotske raznovrstnosti. Poraba se vsako leto predstavi v izjavi o programu. O prispevku programa LIFE k doseganju ciljev Unije na področju podnebja in biotske raznovrstnosti se redno poroča v okviru ocenjevanj in letnega poročila.

6. Komisija oceni sinergije med programom LIFE in drugimi dopolnilnimi programi Unije ter sinergije med njegovimi podprogrami.

Člen 20

Ocenjevanje

1. Komisija ocenjevanje, določeno v tej uredbi, opravi pravočasno, da lahko prispeva k procesu odločanja, pri čemer ustrezno upošteva skladnost, sinergije, dodano vrednost Unije in dolgoročno trajnostnost, ob upoštevanju prednostnih nalog Unije na področju podnebja in okolja.

2. Komisija vmesno ocenjevanje programa LIFE opravi, ko je na voljo dovolj informacij o njegovem izvajanju, najpozneje pa 42 mesecev po začetku izvajanja programa LIFE, pri tem pa uporabi kazalnike, določene v skladu s Prilogo II.

Ocenjevanje zajema vsaj naslednje:

- (a) kvalitativne in kvantitativne vidike izvajanja programa LIFE;
- (b) učinkovitost uporabe sredstev;
- (c) v kolikšni meri so bili doseženi cilji vseh ukrepov, pri čemer se po možnosti navedejo rezultati in učinki;
- (d) dejansko ali pričakovano uspešnost projektov v vlogi finančnega vzvoda za druga sredstva Unije, zlasti ob upoštevanju koristi zaradi večje usklajenosti z drugimi finančnimi instrumenti Unije;
- (e) v kolikšnem obsegu so bile dosežene sinergije med cilji in kako se program LIFE dopolnjuje z drugimi zadevnimi programi Unije;
- (f) dodano vrednost Unije in dolgoročni učinek programa z namenom sprejetja odločitve o obnovi, spremembi ali opustitvi ukrepov;
- (g) v kolikšnem obsegu so bili vključeni deležniki;
- (h) kvantitativno in kvalitativno analizo prispevka programa LIFE k stanju ohranjenosti habitatov in vrst, navedenih v direktivah 92/43/EGS in 2009/147/ES;
- (i) analizo geografske pokritosti v Uniji, kot je navedena v členu 9(5), in če takšna pokritost ni dosežena, analizo osnovnih razlogov za tako nepokritost.

3. Komisija končno ocenjevanje programa LIFE opravi ob koncu njegovega izvajanja, najpozneje pa štiri leta po izteku obdobja iz drugega odstavka člena 1.
4. Komisija zaključke teh ocenjevanj skupaj s svojimi opažanji sporoči Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij. Komisija da rezultate ocenjevanj na voljo javnosti.

POGLAVJE V

Prehodne in končne določbe

Člen 21

Informiranje, komuniciranje in oglaševanje

1. Prejemniki sredstev Unije z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor teh sredstev in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov. V ta namen prejemniki uporabljajo logotip programa LIFE, kot je prikazan v Prilogi III. Vse trajno blago, pridobljeno v okviru programa LIFE, nosi logotip programa, razen v primerih, ki jih določi Komisija. Kadar uporaba logotipa programa LIFE ni izvedljiva, se program LIFE omeni v vseh komunikacijskih dejavnostih, vključno z oglasnimi deskami na strateških mestih, ki so vidna javnosti.
2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s programom LIFE, ukrepi, izvedenimi na podlagi programa LIFE, in doseženimi rezultati. Finančna sredstva, dodeljena programu LIFE, prispevajo tudi h korporativnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so te prednostne naloge povezane s cilji iz člena 3.

Člen 22

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor za program LIFE. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.
3. Kadar odbor ne poda mnenja, Komisija osnutka izvedbenega akta ne sprejme in se uporabi tretji pododstavek člena 5(4) Uredbe (EU) št. 182/2011.
4. Komisija odboru vsako leto poroča o splošnem napredku pri izvajanju podprogramov programa LIFE in o posameznih dejavnostih v okviru programa LIFE, med drugim o operacijah mešanega financiranja, izvedenih s proračunskimi sredstvi, dodeljenimi iz programa LIFE.

Člen 23

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 19(2) in (3) se prenese na Komisijo za obdobje do 31. decembra 2028.
3. Prenos pooblastila iz člena 19(2) in (3) lahko kadar koli prekliche Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 19(2) in (3), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 24

Razveljavitev

Uredba (ES) št. 1293/2013 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2021.

Člen 25

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na nadaljevanje ali spremembo ukrepov, začeti na podlagi Uredbe (EU) št. 614/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁸⁾ in Uredbe (EU) št. 1293/2013, ki se še naprej uporabljata za te ukrepe do njihovega zaključka.
2. Finančna sredstva za program LIFE lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med programom LIFE in ukrepi, sprejetimi na podlagi Uredbe (EU) št. 614/2007 in Uredbe (ES) št. 1293/2013.
3. Po potrebi se lahko v proračun Unije po letu 2027 knjižijo odobritve za kritje odhodkov iz člena 5(5), da se omogoči upravljanje ukrepov, ki niso zaključeni do 31. decembra 2027.
4. Vrnjena sredstva iz finančnih instrumentov, vzpostavljenih z Uredbo (EU) št. 1293/2013, se lahko vložijo v finančne instrumente, vzpostavljene z Uredbo (EU) 2021/523.
5. Odobritve, ki ustrezajo namenskim prejemkom iz vračil zneskov, nepravilno izplačanih na podlagi Uredbe (EU) št. 614/2007 ali (EU) št. 1293/2013, se v skladu s členom 21 finančne uredbe porabijo za financiranje programa LIFE.

Člen 26

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba se uporablja od 1. januarja 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. aprila 2021

Za Evropski parlament
predsednik
D.M. SASSOLI

Za Svet
predsednik
A.P. ZACARIAS

⁽³⁸⁾ Uredba (ES) št. 614/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. maja 2007 o finančnem instrumentu za okolje (LIFE+) (UL L 149, 9.6.2007, str. 1).

*PRILOGA I***ORGANI, KATERIM SE NEPOVRATNA SREDSTVA LAHKO DODELIJO BREZ RAZPISA ZA ZBIRANJE PREDLOGOV**

1. Mreža Evropske unije za izvajanje in uveljavljanje okoljskega prava (IMPEL);
 2. Evropska mreža tožilcev za okolje (ENPE);
 3. Forum sodnikov Evropske unije za okolje (EUFJE).
-

PRILOGA II

KAZALNIKI

1. Kazalniki izložka

- 1.1 Število projektov, pri katerih se razvijajo, predstavljajo in promovirajo inovativne tehnike in pristopi;
- 1.2 Število projektov, pri katerih se uporabljajo najboljše prakse v zvezi z naravo in biotsko raznovrstnostjo;
- 1.3 Število projektov za razvoj, izvajanje, spremljanje ali izvrševanje zadevne zakonodaje in politike Unije;
- 1.4 Število projektov, pri katerih se s krepitvijo zmogljivosti javnih in zasebnih subjektov ter vključevanjem civilne družbe izboljšuje upravljanje;
- 1.5 Število projektov, vključno s strateškimi integriranimi projekti in strateškimi projekti za naravo, s katerimi se izvajajo:
 - ključni načrti ali strategije,
 - programi ukrepov za vključevanje „Narave in biotske raznovrstnosti“.

2. Kazalniki rezultatov

- 2.1 Neto spremembe okolja in podnebja na podlagi združevanja kazalnikov na ravni projekta, ki se določijo v razpisih za zbiranje predlogov v okviru podprogramov:
 - „Narava in biotska raznovrstnost“;
 - „Krožno gospodarstvo in kakovost življenja“, ki zajema vsaj:
 - kakovost zraka,
 - tla,
 - vodo,
 - odpadke,
 - kemikalije,
 - hrup,
 - uporabo virov in učinkovitost;
 - „Prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic“;
 - „Prehod na čisto energijo“;
 - 2.2 Skupne naložbe, ki so jih spodbudili projekti ali finančna sredstva, do katerih je bil omogočen dostop (v mio EUR);
 - 2.3 Število organizacij, ki so vključene v projekt ali prejemajo nepovratna sredstva za poslovanje;
 - 2.4 Delež projektov, ki so imeli spodbujevalni učinek po datumu končanja projekta.
-

PRILOGA III

LOGOTIP PROGRAMA LIFE

UREDBA (EU) 2021/784 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 29. aprila 2021****o obravnavanju razširjanja terorističnih spletnih vsebin****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj te uredbe je zagotoviti nemoteno delovanje digitalnega enotnega trga v odprti in demokratični družbi z obravnavanjem zlorabe storitev gostovanja v teroristične namene in prispevanjem k javni varnosti po vsej Uniji. Delovanje digitalnega enotnega trga bi bilo treba izboljšati z okrepitevijo pravne varnosti za ponudnike storitev gostovanja in povečanja zaupanja uporabnikov v spletno okolje ter z izboljšanjem zaščitnih ukrepov za svobodo izražanja, vključno s svobodo sprejemanja in širjenja vesti ali idej v odprti in demokratični družbi, ter svobodo in pluralizem medijev.
- (2) Regulativne ukrepe za obravnavanje razširjanja terorističnih spletnih vsebin bi morale dopolnjevati strategije držav članic za obravnavanje terorizma, vključno s krepitevijo medijske pismenosti in kritičnega mišljenja, razvojem alternativnih in protipropagandnih sporočil, ter druge pobude za zmanjšanje vpliva terorističnih spletnih vsebin in izpostavljenosti tem vsebinam, pa tudi naložbe v socialno delo, pobude za deradikalizacijo in sodelovanje s prizadetimi skupnostmi, s čimer bi trajno preprečevali radikalizacijo v družbi.
- (3) Obravnavanje terorističnih spletnih vsebin, kar je del širše problematike nezakonitih spletnih vsebin, zahteva kombinacijo zakonodajnih, nezakonodajnih in prostovoljnih ukrepov, ki temeljijo na sodelovanju med organi in ponudniki storitev gostovanja, na način, ki v popolnosti spoštuje temeljne pravice.
- (4) Ponudniki storitev gostovanja, ki so dejavni na internetu, imajo ključno vlogo v digitalnem gospodarstvu, saj povezujejo podjetja in državljane ter omogočajo javno razpravo in razširjanje ter sprejemanje vesti, mnenj in idej, s čimer pomembno prispevajo k inovacijam, gospodarski rasti in ustvarjanju delovnih mest v Uniji. Vendar storitve ponudnikov storitev gostovanja včasih zlorabijo tretje osebe za namene izvajanja nezakonitih dejavnosti na spletu. Posebej zaskrbljujoče je, ko te storitve zlorabijo teroristične skupine in njihovi podporniki za razširjanje terorističnih vsebin na spletu z namenom širjenja sporočil, radikalizacije in novačenja privržencev ter spodbujanja in usmerjanja terorističnih dejavnosti.

⁽¹⁾ UL C 110, 22.3.2019, str. 67.

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 17. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 16. marca 2021 (UL C 135, 16.4.2021, str. 1). Stališče Evropskega parlamenta z dne 28. aprila 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

- (5) Čeprav niso edini dejavnik, so se teroristične spletne vsebine izkazale za enega pobudnikov radikalizacije posameznikov, ki lahko vodi k terorističnim dejanjem, ter imajo zato resne negativne posledice za uporabnike, državljanke in širšo družbo, pa tudi ponudnike spletnih storitev, ki gostijo takšne vsebine, saj zmanjšujejo zaupanje njihovih uporabnikov in škodujejo njihovim poslovnim modelom. Glede na osrednjo vlogo ponudnikov storitev gostovanja ter tehnološka sredstva in zmogljivosti, povezane s storitvami, ki jih zagotavljajo, imajo ti ponudniki posebno družbeno odgovornost, da svoje storitve zaščitijo pred zlorabo s strani teroristov ter prispevajo k obravnavanju razširjanja terorističnih vsebin v okviru svojih spletnih storitev, ob upoštevanju temeljnega pomena svobode izražanja, vključno s svobodo sprejemanja in širjenja vesti ali idej v odprti in demokratični družbi.
- (6) Prizadevanja na ravni Unije za boj proti terorističnim spletnim vsebinam, ki so se začela leta 2015 s prostovoljnim sodelovanjem med državami članicami in ponudniki storitev gostovanja. Ta prizadevanja je treba dopolniti z jasnimi zakonodajnim okvirom, da bi se dodatno zmanjšala dostopnost terorističnih spletnih vsebin in ustrezno obravnaval hitro razvijajoč se problem. Ta zakonodajni okvir naj bi nadgradil prostovoljna prizadevanja, ki so bila okrepljena s Priporočilom Komisije (EU) 2018/334 ⁽³⁾, okvir pa je odgovor na pozive Evropskega parlamenta k zaostrovanju ukrepov za obravnavanje nezakonitih in škodljivih spletnih vsebin v skladu s horizontalnim okvirom, vzpostavljenim z Direktivo 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, ter pozive Evropskega sveta k izboljšanju odkrivanja in odstranjevanja spletnih vsebin, ki napeljuje k terorističnim dejanjem.
- (7) Ta uredba ne bi smela vplivati na uporabo Direktive 2000/31/ES. Zlasti kakršni koli ukrepi, ki jih ponudnik storitev gostovanja sprejme v skladu s to uredbo, vključno s katerimi koli posebnimi ukrepi, sami po sebi ne bi smeli voditi k temu, da ponudnik storitev gostovanja ne bi več mogel uveljavljati izjeme od odgovornosti iz navedene direktive. Poleg tega ta uredba ne vpliva na pooblastila nacionalnih organov in sodišč, da ugotovijo odgovornost ponudnikov storitev gostovanja v posebnih primerih, v katerih niso izpolnjeni pogoji iz navedene direktive za izjemo od odgovornosti.
- (8) V primeru neskladja med to uredbo in Direktivo 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ glede določb, ki urejajo avdiovizualne medijske storitve, kot so opredeljene v točki (a) člena 1(1) navedene direktive, bi morala prevladati Direktiva 2010/13/EU. To ne bi smelo vplivati na obveznosti iz te uredbe, zlasti kar zadeva ponudnike platforme za izmenjavo videov.
- (9) Ta uredba bi morala določiti pravila za obravnavanje zlorabe storitev gostovanja za razširjanje terorističnih spletnih vsebin, da bi se zagotovilo nemoteno delovanje notranjega trga. Ta pravila bi morala v celoti spoštovati temeljne pravice, ki so varovane v Uniji, in zlasti pravice, ki jih zagotavlja Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina).
- (10) Namen te uredbe je prispevati k zaščiti javne varnosti ter obenem vzpostaviti ustrezne in zanesljive zaščitne ukrepe za zagotovitev varstva temeljnih pravic, vključno s pravico do spoštovanja zasebnega življenja, varstva osebnih podatkov, svobode izražanja, vključno s svobodo prejemanja in širjenja informacij, svobodo gospodarske pobude ter učinkovitega pravnega sredstva. Poleg tega je prepovedana vsaka diskriminacija. Pristojni organi in ponudniki storitev gostovanja bi morali sprejeti le ukrepe, ki so potrebni, ustrezni in sorazmerni v demokratični družbi, pri tem pa upoštevati poseben pomen svobode izražanja in obveščanja ter svobode in pluralizma medijev, ki so bistveni temelji pluralne in demokratične družbe ter vrednote, na katerih temelji Unija. Ob upoštevanju osrednje vloge ponudnikov storitev gostovanja pri omogočanju javne razprave ter širjenja in sprejemanja dejstev, mnenj in idej v skladu s pravom bi morali biti ukrepi, ki vplivajo na svobodo izražanja in obveščanja, strogo ciljno usmerjeni, da bi obravnavali razširjanje terorističnih spletnih vsebin, ob tem pa bi vplivali na pravico do zakonitega sprejemanja in širjenja vesti. Učinkoviti spletni ukrepi za obravnavanje razširjanja terorističnih spletnih vsebin in varstvo svobode izražanja in obveščanja sta cilja, ki se ne izključujeta, temveč se dopolnjujeta in medsebojno krepita.

⁽³⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2018/334 z dne 1. marca 2018 o ukrepih za učinkovito preprečevanje nezakonitih spletnih vsebin (UL L 63, 6.3.2018, str. 50).

⁽⁴⁾ Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL L 178, 17.7.2000, str. 1).

⁽⁵⁾ Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) (UL L 95, 15.4.2010, str. 1).

- (11) Da bi se zagotovila jasnost glede ukrepov, ki bi jih morali sprejeti ponudniki storitev gostovanja in pristojni organi za obravnavanje razširjanja terorističnih spletnih vsebin, bi bilo treba v tej uredbi določiti opredelitev terorističnih vsebin za namene njihovega preprečevanja, ki bo skladna z opredelitvami ustreznih kaznivih dejanj iz Direktive (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾. Glede na to, da je treba obravnavati najbolj škodljivo teroristično propagando na spletu, bi morala ta opredelitev zajemati gradivo, s katerim se napeljuje ali nagovarja k storitvi terorističnih kaznivih dejanj ali prispevanju k njim ali se nagovarja k udeležbi pri dejavnostih teroristične skupine ali se povečujejo teroristične dejavnosti, vključno z gradivom, ki prikazuje teroristični napad. Opredelitev bi prav tako morala zajemati gradivo, ki vsebuje navodila za izdelavo ali uporabo eksplozivov, strelnega orožja ali drugega orožja oziroma zdravju škodljivih ali nevarnih snovi, pa tudi kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih snovi, ter vsebine o drugih posebnih metodah ali tehnikah, vključno z izbiranjem ciljev, z namenom storitve terorističnih kaznivih dejanj ali prispevanju k njim. Takšno gradivo vključuje besedilo, slike, zvočne posnetke in videoposnetke, pa tudi neposredne prenose terorističnih kaznivih dejanj, kar povzroča nevarnost za storitev nadaljnjih tovrstnih kaznivih dejanj. Pristojni organi in ponudniki storitev gostovanja bi morali pri ocenjevanju, ali gradivo pomeni teroristično vsebino v smislu te uredbe, upoštevati dejavnike, kot so narava in ubeseditev izjav, okoliščine, v katerih so bile izjave dane, in njihovo sposobnost, da privedejo do škodljivih posledic za varnost in zaščito oseb. Pomemben dejavnik pri tej oceni bi moralo biti dejstvo, da je gradivo pripravila oseba, skupina ali subjekt, ki jo je Unija uvrstila na seznam oseb, skupin ali subjektov, vključenih v teroristična dejanja, in za katere veljajo omejevalni ukrepi, da je gradivo mogoče pripisati takšni osebi, skupini ali subjektu ali da je bilo gradivo razširjeno v njenem imenu.
- (12) Gradivo, ki se razširjajo za izobraževalne, novinarske, umetniške ali raziskovalne namene ali za namene ozaveščanja za preprečevanje terorističnih dejavnosti, se ne bi smele šteti za teroristične vsebine. Pri ugotavljanju, ali gradivo, ki jih zagotovi ponudnik vsebin, pomenijo „teroristično vsebino“, kot je opredeljena v tej uredbi, bi bilo treba upoštevati zlasti pravico svobode izražanja in obveščanja, vključno s svobodo in pluralizmom medijev ter svobodo umetnosti in znanosti. Zlasti v primerih, ko ima ponudnik vsebin uredniško odgovornost, bi bilo treba pri vsaki odločitvi o odstranitvi razširjenega gradiva upoštevati novinarske standarde, vzpostavljene s predpisi o tisku in medijih v skladu s pravom Unije, vključno z Listino. Prav tako se ne bi smelo šteti kot teroristična vsebina izražanje radikalnih, polemičnih ali kontroverznih stališč v javni razpravi o občutljivih političnih vprašanjih.
- (13) Da bi uspešno obravnavali razširjanje terorističnih spletnih vsebin in obenem zagotavljali spoštovanje zasebnega življenja posameznikov, bi se ta uredba morala uporabljati za ponudnike storitev informacijske družbe, ki shranjujejo in v javnosti razširjajo informacije in gradivo, ki jih zagotovi uporabnik storitev, na njegovo zahtevo, tudi če je shranjevanje in razširjanje takih informacij in gradiva v javnosti zgolj tehnično, samodejno in pasivno. Pojem „shranjevanje“ bi bilo treba razumeti kot hrambo podatkov v spominu fizičnega ali virtualnega strežnika. Ponudniki storitev „izključnega prenosa“ ali „shranjevanja v predpomnilniku“ ter drugih storitev, ki se zagotavljajo na drugih ravneh internetne infrastrukture in ne vključujejo tovrstnega shranjevanja, kot so registri in regulatorji ter ponudniki sistemov domenskih imen (DNS), plačilnih storitev ali storitev zaščite pred porazdeljeno zavrnitvijo storitve (DdoS), zato ne bi smeli spadati na področje uporabe te uredbe.
- (14) Pojem „razširjanje v javnosti“ bi moral vključevati dajanje informacij na voljo potencialno neomejenemu številu oseb, kar pomeni, da so informacije enostavno dostopne uporabnikom na splošno, ne da bi bilo potrebno nadaljnje ukrepanje ponudnika vsebin, ne glede na to, ali te osebe dejansko dostopajo do zadevnih informacij. V skladu s tem bi bilo treba v primerih, ko dostop do informacij zahteva registracijo ali sprejem v skupino uporabnikov, šteti, da se informacije razširjajo v javnosti samo, kadar so uporabniki, ki želijo dostopati do informacij, samodejno registrirani ali sprejeti brez človeškega dejavnika pri odločanju ali izbiranju, komu dovoliti dostop. Medosebne komunikacijske storitve, kot so opredeljene v točki 5 člena 2 Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾, kot so elektronska pošta ali storitve pošiljanja zasebnih sporočil, ne bi smele spadati

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2017/541 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o boju proti terorizmu in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/475/PNZ ter o spremembi Sklepa Sveta 2005/671/PNZ (UL L 88, 31.3.2017, str. 6).

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

na področje uporabe te uredbe. Informacije bi bilo treba šteti za shranjene in razširjane v javnosti v smislu te uredbe le, kadar se take dejavnosti izvajajo na neposredno zahtevo ponudnika vsebin. Zato ta uredba ne bi smela zajemati ponudnikov storitev, kot je infrastruktura v oblaku, ki se zagotavljajo na zahtevo drugih strani, ki niso ponudniki vsebin, in slednjim koristijo le posredno. Ta uredba bi morala zajemati ponudnike družbenih medijev, storitev izmenjave videoposnetkov, slik in zvočnih posnetkov ter storitev izmenjave datotek in drugih storitev v oblaku, kolikor se te storitve uporabljajo za dajanje shranjenih informacij na voljo javnosti na neposredno zahtevo ponudnika vsebin. Kadar ponudnik storitev gostovanja ponuja več storitev, bi se morala ta uredba uporabljati le za storitve, ki spadajo na njeno področje uporabe.

- (15) Teroristične vsebine se v javnosti pogosto razširjajo prek storitev, ki jih zagotavljajo ponudniki storitev gostovanja s sedežem v tretjih državah. Da bi zaščitili uporabnike v Uniji in zagotovili, da za vse ponudnike storitev gostovanja, ki poslujejo na digitalnem enotnem trgu, veljajo enake zahteve, bi se morala ta uredba uporabljati za vse ponudnike zadevnih storitev, ki se ponujajo v Uniji, ne glede na državo, v kateri imajo svoj glavni sedež. Šteti bi se moralo, da ponudnik storitev gostovanja ponuja storitve v Uniji če fizičnim ali pravnim osebam v eni ali več državah članicah omogoča uporabo svojih storitev in je močno povezan s to državo članico ali temi državami članicami.
- (16) Močna povezava z Unijo bi morala obstajati, če ima ponudnik storitev gostovanja sedež v Uniji, njegove storitve uporablja znatno število uporabnikov v eni ali več državah članicah ali so njegove dejavnosti ciljno usmerjene v eno ali več držav članic. Ciljno usmerjanje dejavnosti v eno ali več držav članic bi se moralo ugotoviti na podlagi vseh upoštevni okolščini, vključno z dejavniki, kot je uporaba jezika ali denarne valute, ki se v zadevni državi članici na splošno uporablja, ali možnost naročila blaga ali storitev iz takšne države članice. O takšnem ciljnim usmerjanju je mogoče sklepati tudi iz razpoložljivosti aplikacije v zadevni nacionalni trgovini z aplikacijami, iz lokalnega oglaševanja ali oglaševanja v jeziku, ki se v zadevni državi članici na splošno uporablja, ali iz vzdrževanja odnosov s strankami, na primer z zagotavljanjem storitev za pomoč strankam v jeziku, ki se na splošno uporablja v navedeni državi članici. Za močno povezavo bi se moralo šteti tudi, kadar ponudnik storitev gostovanja usmerja svoje dejavnosti v eno ali več držav članic, kot je določeno v točki (c) člena 17(1) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁸⁾. Zgolj dostopnost spletnega mesta ponudnika storitev gostovanja, njegovega elektronskega naslova ali drugih kontaktnih podatkov v eni ali več državah članicah sama po sebi ne bi smela predstavljati močne povezave. Poleg tega zagotavljanje storitve zgolj zaradi upoštevanja prepovedi diskriminacije iz Uredbe (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁹⁾ ne bi smeli samo iz tega razloga šteti za močno povezavo z Unijo.
- (17) Postopek in obveznosti na podlagi odredb o odstranitvi, izdanih po sprejetju ocene pristojnih organov, ki od ponudnikov storitev gostovanja zahtevajo, da odstranijo teroristično vsebino ali onemogočijo dostop do nje, bi bilo treba uskladiti. Glede na hitrost, s katero se teroristične vsebine razširjajo prek spletnih storitev, bi bilo treba ponudnikom storitev gostovanja naložiti obveznost, da zagotovijo, da se teroristična vsebina, opredeljena v odredbi o odstranitvi, v eni uri od prejema odredbe o odstranitvi odstrani ali da se onemogoči dostop do nje v vseh državah članicah. Razen v ustrezno utemeljenih nujnih primerih bi moral pristojni organ ponudniku storitev gostovanja sporočiti informacije o postopkih in veljavnih rokih vsaj 12 ur preden temu ponudniku storitev gostovanja izda prvo odredbo o odstranitvi. Ustrezno utemeljeni nujni primeri nastopijo, kadar bi odstranitev teroristične vsebine ali onemogočenje dostopa do nje, če bi bila opravljena pozneje kot eno uro po prejemu odredbe o odstranitvi, povzročila resno škodo, na primer kadar je neposredno ogroženo življenje ali telesna nedotakljivost osebe ali kadar takšna vsebina prikazuje dogodke, ki vodijo v ogrožanje življenja ali telesne nedotakljivosti. Pristojni organ bi moral določiti, ali primeri pomenijo nujne primere, in ustrezno utemelji svojo odločitev v odredbi o odstranitvi. Kadar ponudnik storitev gostovanja v eni uri po prejemu ne more izpolniti odredbe o odstranitvi zaradi višje sile ali ker to dejansko ni mogoče, vključno zaradi objektivno utemeljenih tehničnih ali operativnih razlogov, bi moral o tem čim prej obvestiti pristojnega organa izdajatelja, odredbo o odstranitvi pa izpolniti takoj, ko se situacija reši.

⁽⁸⁾ Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20.12.2012, str. 1).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2018 o naslovitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter o spremembi uredb (ES) št. 2006/2004 in (EU) 2017/2394 ter Direktive 2009/22/ES (UL L 60 I, 23.2.2018, str. 1).

- (18) Odredba o odstranitvi bi morala vključevati obrazložitev, ki opredeljuje gradivo, ki naj se odstrani ali do katerega naj se onemogoči dostop kot teroristične vsebine, in zagotoviti dovolj informacij glede lokacije te vsebine z navedbo točnega URL in, kadar je to potrebno, morebitnih drugih dodatnih informacij, kot je posnetek zaslona strani z zadevno vsebino. Obrazložitev ponudniku storitev gostovanja in, nazadnje, ponudniku vsebin bi morala omogočiti učinkovito uveljavljanje svoje pravice do pravnega sredstva. Iz navedenih razlogov se ne bi smelo sklepati na razkritje občutljivih informacij, ki bi lahko ogrozile tekoče preiskave.
- (19) Pristojni organ bi moral odredbo o odstranitvi predložiti neposredno kontaktni točki, ki jo imenuje ali vzpostavi ponudnik storitev gostovanja za namene te uredbe z elektronskimi sredstvi, ki lahko ustvarijo pisni zapis na tak način, da ponudniku storitev gostovanja omogočijo ugotavljanje pristnosti odredbe, vključno s točnostjo datuma in časa pošiljanja in prejema odredbe, kot so varna elektronska pošta ali platforme ali drugi varni načini, vključno s tistimi, ki jih da na voljo ponudnik storitev gostovanja, v skladu s pravom Unije o varstvu osebnih podatkov. To zahtevo bi moralo biti mogoče izpolniti med drugim z uporabo kvalificiranih storitev elektronske priporočene dostave iz Uredbe (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁰⁾. Kadar je glavni sedež ponudnika storitev gostovanja ali prebivališče ali sedež njegovega pravnega zastopnika v drugi državi članici kot je država članica pristojnega organa izdajatelja, bi bilo treba kopijo odredbe o odstranitvi sočasno predložiti pristojnemu organu te države članice.
- (20) Pristojni organ države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež, bi moral imeti možnost, da pregleda odredbo o odstranitvi, ki so jo izdali pristojni organi iz druge države članice, da bi ugotovil, ali resno ali očitno krši to uredbo ali temeljne pravice, določene v Listini. Ponudnik vsebin in ponudnik storitev gostovanja bi morala imeti pravico, da od pristojnega organa v državi članici, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež, zahtevata tak pregled. Kadar se tak pregled zahteva, bi moral ta pristojni organ sprejeti odločitev o tem, ali odredba o odstranitvi vsebuje tovrstno kršitev. Kadar se v tej odločitvi ugotovi takšna kršitev, odredba o odstranitvi ne bi smela več imeti pravnih učinkov. Pregled bi bilo treba opraviti hitro, da se zagotovi čimprejšnja ponovna objava zmotno odstranjene ali onemogočene vsebine.
- (21) Ponudniki storitev gostovanja, katerih storitve so izpostavljene terorističnim vsebinam, bi morali v svoje pogoje, če jih določijo, vključiti določbe za obravnavanje zlorabe svojih storitev za razširjanje terorističnih spletnih vsebin v javnosti. Te določbe bi se morale uporabljati skrbno, pregledno, sorazmerno in nediskriminatorno.
- (22) Glede na obseg problema in hitrost, ki sta potrebna za učinkovito prepoznavanje in odstranjevanje terorističnih vsebin, so učinkoviti in sorazmerni posebni ukrepi bistven element obravnavanja terorističnih spletnih vsebin. Ponudniki storitev gostovanja, katerih storitve so izpostavljene terorističnim vsebinam, bi morali za zmanjšanje dostopnosti terorističnih vsebin v okviru svojih storitev sprejeti posebne ukrepe ob upoštevanju tveganj in ravni izpostavljenosti terorističnim vsebinam ter učinkov na pravice tretjih oseb in obveščanje, ki je v javnem interesu. Ponudniki storitev gostovanja bi morali določiti, katere ustrezne, učinkovite in sorazmerne posebne ukrepe bi bilo treba uvesti z namenom prepoznavanja in odstranjevanja terorističnih vsebin. Posebni ukrepi bi lahko vključevali ustrezne tehnične ali operativne ukrepe ali zmogljivosti, kot so kadrovska ali tehnična sredstva za prepoznavanje in hitro odstranjevanje terorističnih vsebin ali onemogočenje dostopa do njih, mehanizme, s katerimi lahko uporabniki prijavijo ali označijo domnevne teroristične vsebine, ali kateri koli drug ukrep, za katerega ponudnik storitev gostovanja meni, da je ustrezen in učinkovit za obravnavanje dajanja terorističnih vsebin na voljo v okviru njegovih storitev.
- (23) Pri uvajanju posebnih ukrepov bi morali ponudniki storitev gostovanja zagotoviti, da se ohranijo pravica uporabnikov do svobode izražanja in obveščanja ter svoboda in pluralizem medijev, kot so zaščiteni v okviru Listine. Ponudniki storitev gostovanja bi morali poleg izpolnjevanja zakonskih zahtev, vključno z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov, ravnati s potrebno skrbnostjo in uvesti zaščitne ukrepe, kadar je to primerno, vključno s človeškim nadzorom in preverjanjem, da se preprečijo kakršne koli nenamerne ali zmotne odločitve, ki bi privedle do odstranitve vsebin ali onemogočanja dostopa do vsebin, ki niso teroristične.

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

- (24) Ponudnik storitev gostovanja bi moral pristojnemu organu poročati o posebnih ukrepih, ki jih je uvedel, da bi lahko ta organ določil, ali so ukrepi učinkoviti in sorazmerni ter, če se uporabljajo avtomatizirana sredstva, ali ima ponudnik storitev gostovanja potrebne zmogljivosti za človeški nadzor in preverjanje. Pristojni organi bi morali pri ocenjevanju učinkovitosti in sorazmernosti ukrepov upoštevati ustrezne parametre, vključno s številom odredb o odstranitvi, izdanih ponudniku storitev gostovanja, njegovo velikost in gospodarsko zmogljivost ter vpliv njegovih storitev na razširjanje terorističnih vsebin, na primer na podlagi števila uporabnikov v Uniji, pa tudi uvedene zaščitne ukrepe za obravnavanje zlorabe njegovih storitev za razširjanje terorističnih spletnih vsebin.
- (25) Kadar pristojni organ meni, da sprejeti posebni ukrepi ne zadoščajo za obravnavanje tveganja, bi moral imeti možnost, da zahteva sprejetje dodatnih ustreznih, učinkovitih in sorazmernih posebnih ukrepov. Zahteva za uvedbo takih dodatnih posebnih ukrepov ne bi smela privedi do splošne obveznosti za nadzor ali dejavno raziskovanje dejstev v smislu člena 15(1) Direktive 2000/31/ES, niti do obveznosti uporabe avtomatiziranih orodij. Vendar pa bi moralo biti mogoče, da ponudniki storitev gostovanja uporabijo avtomatizirana orodja, če menijo, da je to ustrezno in potrebno za učinkovito obravnavanje zlorabe njihovih storitev za razširjanje terorističnih spletnih vsebin.
- (26) Obveznost ponudnikov storitev gostovanja, da shranijo odstranjeno vsebino in s tem povezane podatke, bi morala biti določena za posebne namene in časovno omejena na potrebno obdobje. Zahtevo po shranjevanju je treba razširiti na povezane podatke, če bi se ti podatki sicer izgubili zaradi odstranitve zadevne teroristične vsebine. Povezani podatki lahko vključujejo podatke, kot so „podatki o naročnikih“, zlasti podatke, ki se nanašajo na identiteto ponudnika vsebin, pa tudi „podatke o dostopu“, vključno s podatki o datumu in času uporabe s strani ponudnika vsebin, in podatke o prijavi v storitev in odjavi iz nje, skupaj z naslovom IP, ki ga je ponudniku vsebin dodelil ponudnik internetnega dostopa.
- (27) Obveznost shranjevanja vsebine za postopke upravnega ali sodnega pregleda je potrebna in utemeljena, da se zagotovijo učinkovita pravna sredstva za ponudnike vsebin, katerih vsebina je bila odstranjena ali dostop do nje onemogočen, ter da se zagotovi ponovna objava navedene vsebine, odvisno od izida teh postopkov. Obveznost shranjevanja gradiva za namene preiskav ali pregona je upravičena in potrebna glede na morebitni prispevek gradiva k oviranju ali preprečevanju teroristične dejavnosti. Zato bi bilo treba tudi shranjevanje odstranjene teroristične vsebine za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja in pregona terorističnih kaznivih dejanj šteti za upravičeno. Teroristične vsebine in z njimi povezane podatke bi bilo treba shraniti le za obdobje, potrebno za to, da organom preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja omogoči, da preverijo te teroristične vsebine in se odločijo, ali bi bile potrebne za te namene. Za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja in pregona terorističnih kaznivih dejanj bi bilo treba shranjevanje podatkov omejit na podatke, ki so verjetno povezani s terorističnimi kaznivimi dejanji in ki bi lahko zato prispevali k pregonu terorističnih kaznivih dejanj ali preprečevanju resnih tveganj za javno varnost. Kadar ponudniki storitev gostovanja odstranijo gradivo ali onemogočijo dostop do njega, zlasti s pomočjo lastnih posebnih ukrepov, bi morala pristojne organe nemudoma obvestiti o vsebini, ki vsebuje informacije, ki vključujejo neposredno grožnjo za življenje ali domnevno teroristično kaznivo dejanje.
- (28) Za zagotovitev sorazmernosti bi moralo biti obdobje shranjevanja omejeno na šest mesecev, da se ponudnikom vsebin omogoči dovolj časa za začetek postopka upravnega ali sodnega pregleda in da se organom preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja omogoči dostop do ustreznih podatkov za preiskovanje in pregon terorističnih kaznivih dejanj. Vendar bi moralo biti mogoče, da se to obdobje na zahtevo pristojnega organa ali sodišča podaljša kolikor je potrebno, če se ta postopek začne, vendar se v tem šestmesečnem obdobju ne zaključi. Trajanje obdobja shranjevanja bi moralo zadostovati, da lahko organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja shranijo potrebno gradivo v zvezi s preiskavami in pregoni, hkrati pa zagotovijo uravnoteženost s temeljnimi pravicami.
- (29) Ta uredba ne bi smela vplivati na postopkovna jamstva ali postopkovne preiskovalne ukrepe, povezane z dostopom do vsebine in povezanih podatkov, ki se hranijo za namene preiskovanja in pregona terorističnih kaznivih dejanj, v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom.

- (30) Preglednost politik ponudnikov storitev gostovanja v zvezi s terorističnimi vsebinami je bistvenega pomena, da se poveča njihova odgovornost do uporabnikov in okrepi zaupanje državljanov v digitalni enotni trg. Ponudniki storitev gostovanja, ki so v določenem koledarskem letu na podlagi te uredbe sprejeli ali so morali sprejeti ukrepe, bi morali dati javnosti na voljo letna poročila o preglednosti, ki vsebujejo informacije o ukrepih, sprejetih v zvezi s prepoznavanjem in odstranjevanjem terorističnih vsebin.
- (31) Pristojni organi bi morali objaviti letna poročila o preglednosti, ki vsebujejo informacije o številu odredb o odstranitvi, številu primerov, kjer odredba ni bila izvršena, in številu odločitev v zvezi s posebnimi ukrepi, številu primerov, ki so predmet postopka upravnega ali sodnega pregleda, in številu odločitev o naložitvi kazni.
- (32) Pravica do učinkovitega pravnega sredstva je določena v členu 19 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in členu 47 Listine. Vsaka fizična ali pravna oseba ima pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred pristojnim nacionalnim sodiščem zoper kateri koli ukrep, sprejet na podlagi te uredbe, ki lahko negativno vpliva na pravice te osebe. Ta pravica bi morala vključevati zlasti možnost, da ponudniki storitev gostovanja in ponudniki vsebin učinkovito izpodbijajo odredbe o odstranitvi ali morebitne odločitve, sprejete na podlagi pregleda odredb o odstranitvi v skladu s to uredbo, pred sodiščem države članice, katere pristojni organ je izdal odredbo o odstranitvi ali sprejel odločitev, ter da ponudniki storitev gostovanja učinkovito izpodbijajo odločitev v zvezi s posebnimi ukrepi ali kaznimi pred sodiščem države članice, katere pristojni organ je sprejel navedeno odločitev.
- (33) Pritožbeni postopki so potreben zaščitni ukrep pred zmotno odstranitvijo spletne vsebine ali onemogočanjem dostopa do nje, kadar je taka vsebina zaščitena na podlagi svobode izražanja in obveščanja. Ponudniki storitev gostovanja bi zato morali vzpostaviti uporabniku prijazne pritožbene mehanizme in zagotoviti, da se pritožbe obravnavajo hitro in popolnoma pregledno v odnosu do ponudnika vsebin. Zahteva, da mora ponudnik storitev gostovanja ponovno objaviti vsebino, ki je bila zmotno odstranjena ali do katere je bil zmotno onemogočen dostop, ne bi smelo vplivati na možnost, da ponudnik storitev gostovanja uveljavi svoje lastne pogoje.
- (34) Učinkovito pravno varstvo v skladu s členom 19 PEU in členom 47 Listine zahteva, da morajo imeti ponudniki vsebin možnost, da preverijo razloge, zaradi katerih je bila vsebina, ki jo ponujajo, odstranjena ali je bil onemogočen dostop do nje. V ta namen bi moral dati ponudnik storitev gostovanja ponudniku vsebin na voljo informacije za izpodbijanje odstranitve ali onemogočanja dostopa. Odvisno od okoliščin lahko ponudniki storitev gostovanja vsebino, ki je bila odstranjena ali do katere je bil onemogočen dostop nadomestijo s sporočilom, da je bila vsebina odstranjena ali dostop do nje onemogočen v skladu s to uredbo. Dodatne informacije o razlogih za odstranitev ali onemogočanje dostopa in pravnih sredstvih za izpodbijanje odstranitve ali onemogočanje vsebine bi bilo treba zagotoviti na zahtevo ponudnika vsebin. Kadar pristojni organi odločijo, da je zaradi javne varnosti, tudi v okviru preiskave, neprimerno ali neproduktivno neposredno uradno obvestiti ponudnika vsebin o odstranitvi ali o onemogočenju dostopa, bi morali o tem ustrezno obvestiti ponudnika storitev gostovanja.
- (35) Za namene te uredbe bi morale države članice imenovati pristojne organe. To ne pomeni nujno ustanovitve novega organa, moralo bi biti tudi mogoče, da se za izvajanje nalog iz te uredbe zadolži že obstoječi organ. Ta uredba bi morala zahtevati imenovanje organov, ki bodo pristojni za izdajo odredb o odstranitvi, njihov pregled in nadzor nad posebnimi ukrepi ter nalaganje kazni, medtem ko bi moralo biti omogočeno vsaki državi članici, da sama določi število in vrsto pristojnih organov, ki jih bo imenovala, ter ali gre za upravne organe, organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja ali pravosodne organe. Države članice bi morale zagotoviti, da pristojni organi svoje naloge opravljajo objektivno in nediskriminatorno ter ne zahtevajo ali sprejemajo navodil od nobenega drugega organa v zvezi z opravljanjem nalog iz te uredbe. To ne bi smelo preprečevati nadzora v skladu z nacionalnim ustavnim pravom. Države članice bi morale o pristojnih organih, imenovanih na podlagi te uredbe, obvestiti Komisijo, ki bi morala na spletu objaviti register pristojnih organov. Ta spletni register bi moral biti enostavno dostopen, da bi lahko ponudniki storitev gostovanja hitro preverili pristnost odredb o odstranitvi.

- (36) Da bi preprečili podvajanje prizadevanj in morebitno poseganje v preiskave ter čim bolj zmanjšali breme za prizadete ponudnike storitev, bi si morali pristojni organi izmenjavati informacije, se usklajevati in sodelovati, po potrebi tudi z Europolom, preden izdajo odredbo o odstranitvi. Pristojni organ bi moral pri odločanju o tem, ali naj izda odredbo o odstranitvi, ustrezno upoštevati morebitna uradna obvestila o poseganju v interese preiskave („dekonflikcija“). Kadar je pristojni organ s strani pristojnega organa v drugi državi članici obveščen o že izdani odredbi o odstranitvi, ne bi smel izdati nove odredbe v zvezi z isto zadevo. Pri izvajanju določb te uredbe bi lahko Europol zagotovil podporo v skladu s svojimi sedanjimi pristojnostmi in veljavnim pravnim okvirom.
- (37) Da bi zagotovili učinkovito in dovolj usklajeno izvajanje posebnih ukrepov, ki jih sprejmejo ponudniki storitev gostovanja, bi se morali pristojni organi medsebojno usklajevati in sodelovati glede izmenjav s ponudniki storitev gostovanja v zvezi z odredbami o odstranitvi ter z določitvijo, izvajanjem in ocenjevanjem posebnih ukrepov. Takšno usklajevanje in sodelovanje je potrebno tudi v zvezi z drugimi ukrepi za izvajanje te uredbe, vključno v zvezi s sprejetjem pravil o kaznih in nalaganjem kazni. Komisija bi morala olajšati takšno usklajevanje in sodelovanje.
- (38) Ključnega pomena je, da je pristojni organ v državi članici, ki je odgovoren za nalaganje kazni, v celoti obveščen o izdaji odredb o odstranitvi in o poznejših izmenjavah med ponudnikom storitev gostovanja in pristojnimi organi v drugih državah članicah. V ta namen bi morale države članice zagotoviti ustrezne in varne komunikacijske kanale in mehanizme, ki omogočajo pravočasno izmenjavo relevantnih informacij.
- (39) Da bi se olajšala hitra izmenjava med pristojnimi organi ter med pristojnimi organi in ponudniki storitev gostovanja ter da bi se preprečilo podvajanje prizadevanj, bi bilo treba države članice spodbuditi k uporabi namenskih orodij, ki jih je razvil Europol, kot so obstoječa aplikacija za upravljanje obvestil o spletnih vsebinah ali orodja, ki jo bodo nasledila.
- (40) Obvestila držav članic in Euopola so se izkazala za učinkovito in hitro sredstvo za povečanje ozaveščenosti ponudnikov storitev gostovanja o specifičnih vsebinah, ki so na voljo v okviru njihovih storitev, kar jim omogoča hitro ukrepanje. Takšna obvestila, ki so mehanizem opozarjanja ponudnikov storitev gostovanja na informacije, ki bi se lahko štele za teroristično vsebino, da lahko ponudnik prostovoljno preuči združljivost te vsebine s svojimi pogoji, bi morala biti poleg odredb o odstranitvi še naprej na voljo. Končno odločitev o tem, ali se vsebina odstrani, ker ni v skladu z njegovimi pogoji, sprejme ponudnik storitev gostovanja. Ta uredba ne bi smela vplivati na pristojnosti Euopola, kot je določen v Uredbi (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾. Te uredbe zato ni v ničemer mogoče razlagati, kot da državam članicam in Europolu preprečuje uporabo obvestil kot instrumenta za obravnavanje spletnih terorističnih vsebin.
- (41) Zaradi še posebej hudih posledic nekaterih terorističnih spletnih vsebin bi morali ponudniki storitev gostovanja ustrezne organe v zadevni državi članici ali pristojne organe v državi članici, v kateri imajo sedež ali pravnega zastopnika, nemudoma obvestiti o teroristični vsebini, ki vključuje neposredno grožnjo za življenje ali domnevno teroristično kaznivo dejanje. Za zagotovitev sorazmernosti bi morala biti ta obveznost omejena na teroristična kazniva dejanja, kot so opredeljena v členu 3(1) Direktive (EU) 2017/541. Ta obveznost obveščanja ne bi smela pomeniti, da morajo ponudniki storitev gostovanja aktivno iskati dokaze za takšne grožnje za življenje ali domnevno teroristično kaznivo dejanje. Kot zadevno državo članico bi morali razumeti tisto državo članico, ki ima sodno pristojnost za preiskovanje in pregon teh terorističnih kaznivih dejanj na podlagi državljanstva storilca kaznivega dejanja ali potencialne žrtve kaznivega dejanja ali ciljne lokacije terorističnega dejanja. V primeru dvoma bi morali ponudniki storitev gostovanja informacije predložiti Europolu, ki bi nato moral ustrezno ukrepati v skladu s svojimi pristojnostmi, vključno tako, da te informacije posreduje ustreznim nacionalnim organom. Pristojnim organom držav članic bi bilo treba dovoliti, da take informacije uporabljajo za uvedbo preiskovalnih ukrepov, ki so na voljo v okviru prava Unije ali nacionalnega prava.

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ (UL L 135, 24.5.2016, str. 53).

- (42) Ponudniki storitev gostovanja bi morali imenovati ali vzpostaviti kontaktne točke, da bi se olajšalo hitro obravnavanje odredb o odstranitvi. Kontaktna točka bi morala služiti samo operativnim namenom. Kontaktno točko bi morala sestavljati namenska sredstva, ki so lahko notranja ali oddana v zunanje izvajanje in omogočajo elektronsko predložitev odredb o odstranitvi, ter tehnična sredstva ali osebje, ki omogočajo njihovo hitro obdelavo. Ni nujno, da se kontaktna točka nahaja v Uniji. Ponudnik storitev gostovanja bi moral imeti možnost, da za namen te uredbe uporabi obstoječo kontaktno točko, pod pogojem, da lahko ta kontaktna točka izpolnjuje naloge, določene v tej uredbi. Da se zagotovi odstranitev teroristične vsebine ali onemogoči dostop do nje v eni uri od prejema odredbe o odstranitvi, bi morale biti kontaktne točke ponudnikov storitev gostovanja, ki so izpostavljeni terorističnim vsebinam, dosegljive ves čas. Informacije o kontaktni točki bi morale vključevati informacije o jeziku, v katerem se jo lahko naslovi. Za lažjo komunikacijo med ponudniki storitev gostovanja in pristojnimi organi se ponudnike storitev gostovanja spodbuja, da omogočijo komunikacijo v enem od uradnih jezikov institucij Unije, v katerem so na voljo njihovi pogoji uporabe.
- (43) Ker ni splošne zahteve, da ponudniki storitev gostovanja zagotovijo fizično prisotnost na ozemlju Unije, je treba zagotoviti, da je jasno, katera država članica ima sodno pristojnost nad ponudnikom, ki zagotavlja storitve gostovanja v Uniji. Praviloma ponudnik storitev gostovanja spada pod sodno pristojnost države članice, v kateri ima glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež. To ne bi smelo posegati v pravila o pristojnosti, določena za namene odredb o odstranitvi in odločitev, sprejetih na podlagi pregleda odredb o odstranitvi v skladu s to uredbo. Kar zadeva ponudnika storitev gostovanja, ki nima sedeža v Uniji in ne imenuje pravnega zastopnika, bi morala vsaka država članica kljub temu imeti sodno pristojnost in zato imeti možnost naložiti kazni, pod pogojem, da se spoštuje načelo *ne bis in idem*.
- (44) Ponudniki storitev gostovanja, ki nimajo sedeža v Uniji, bi morali pisno imenovati pravnega zastopnika, da se zagotovi skladnost z obveznostmi iz te uredbe in njihovo izvrševanje. Ponudniki storitev gostovanja bi morali imeti možnost, da za namene te uredbe imenujejo zastopnika, ki je že imenovan za druge namene, pod pogojem, da ta pravni zastopnik izpolnjuje naloge iz te uredbe. Pravni zastopnik bi moral biti pooblaščen za delovanje v imenu ponudnika storitev gostovanja.
- (45) Kazni so nujne, da se zagotovi, da ponudniki storitev gostovanja učinkovito izvajajo to uredbo. Države članice bi morale sprejeti pravila o kaznih, ki so lahko upravne ali kazenske, po potrebi tudi smernice za določanje glob. Neizpolnjevanje obveznosti se v posameznih primerih lahko sankcionira, in sicer ob upoštevanju načel *ne bis in idem* in sorazmernosti, pri čemer se zagotovi, da se pri takšnih kaznih upošteva sistematično neizpolnjevanje. Kazni so lahko v različnih oblikah, vključno z uradnimi opozorili v primeru manjših kršitev ali denarnimi kaznimi v zvezi s hujšimi ali sistematičnimi kršitvami. Posebno stroge kazni bi bilo treba naložiti v primeru, ko ponudnik storitev gostovanja sistematično ali vztrajno ne odstranjuje terorističnih vsebin ali ne onemogoča dostopa do njih v eni uri od prejema odredbe o odstranitvi. Za zagotovitev pravne varnosti bi bilo treba v tej uredbi določiti, za katere kršitve se naložijo kazni, in katere okoliščine so pomembne pri ocenjevanju vrste in ravni takšnih kazni. Pri odločanju o tem, ali bi bilo treba naložiti denarne kazni, bi bilo treba ustrezno upoštevati finančna sredstva ponudnika storitev gostovanja. Poleg tega bi moral pristojni organ upoštevati, ali je ponudnik storitev gostovanja zagonsko podjetje, mikro, malo ali srednje podjetje, kot so opredeljeni v Priporočilu Komisije 2003/361/ES ⁽¹²⁾. Upoštevati bi bilo treba tudi dodatne okoliščine, na primer ali je bilo ravnanje ponudnika storitev gostovanja objektivno nepremišljeno ali nedopustno ter ali je bila kršitev storjena iz malomarnosti ali namerno. Države članice bi morale zagotoviti, da kazni, naložene za kršitve te uredbe, ne spodbujajo odstranjevanja gradiva, ki ni teroristično.
- (46) Uporaba standardiziranih predlog omogoča lažje sodelovanje in izmenjavo informacij med pristojnimi organi in ponudniki storitev gostovanja, kar jim omogoča hitrejše in učinkovitejše sporazumevanje. Zlasti je pomembno, da se po prejemu odredbe o odstranitvi zagotovi hitro ukrepanje. Uporaba predlog zniža stroške prevajanja in prispeva k višjemu standardu postopka. Predloge za povratne informacije omogočajo standardizirano izmenjavo informacij, kar je zlasti pomembno v primerih, ko ponudniki storitev gostovanja ne morejo izpolniti odredbe o odstranitvi. Načini pošiljanja, ki zahtevajo potrditev pristnosti, lahko jamčijo za verodostojnost odredbe o odstranitvi, vključno s točnim datumom in uro, ko je bila odredba poslana in prejeta.

⁽¹²⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (47) Da se po potrebi omogoči hitra sprememba vsebine predlog, ki se uporabljajo za namene te uredbe, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte v zvezi s spremembo prilog k tej uredbi. Da bi lahko Komisija upoštevala razvoj tehnologije in povezanega pravnega okvira, bi morala biti pooblaščen tudi za sprejemanje delegiranih aktov za dopolnitev te uredbe s tehničnimi zahtevami za elektronska sredstva, ki jih uporabljajo pristojni organi za pošiljanje odredb o odstranitvi. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽¹³⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (48) Države članice bi morale zbirati informacije o izvajanju te uredbe. Države članice bi morale imeti možnost, da uporabijo poročila ponudnikov storitev gostovanja o preglednosti ter jih po potrebi dopolnijo z natančnejšimi informacijami, kot so njihova lastna poročila o preglednosti na podlagi te uredbe. Za pridobivanje podatkov, potrebnih za oceno izvajanja te uredbe, bi bilo treba pripraviti podroben program za spremljanje dosežkov, rezultatov in učinkov te uredbe.
- (49) Komisija bi morala na podlagi ugotovitev in zaključkov iz poročila o izvajanju ter rezultatov spremljanja opraviti oceno izvajanja te uredbe v treh letih po datumu začetka njene veljavnosti. Ocena bi morala temeljiti na merilih učinkovitosti, nujnosti, uspešnosti, sorazmernosti, ustreznosti, skladnosti in dodane vrednosti za Unijo. Oceniti bi morala delovanje različnih operativnih in tehničnih ukrepov, določenih v tej uredbi, vključno z uspešnostjo ukrepov za izboljšanje odkrivanja, prepoznavanja in odstranjevanja terorističnih spletnih vsebin, uspešnostjo zaščitnih mehanizmov ter učinki na potencialno prizadete temeljne pravice, kot je svoboda izražanja in obveščanja, vključno s svobodo in pluralizmom medijev, svobodo gospodarske pobude ter pravico do zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov. Komisija bi morala oceniti tudi učinek na potencialno prizadete interese tretjih oseb.
- (50) Ker cilja te uredbe, in sicer zagotavljanja nemotenega delovanja digitalnega enotnega trga z obravnavanjem razširjanja terorističnih spletnih vsebin, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov omejitve lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

ODDELEK I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta uredba določa enotna pravila za obravnavanje zlorabe storitev gostovanja za razširjanje terorističnih spletnih vsebin v javnosti in zlasti pravila o:

- (a) razumnih in sorazmernih dolžnostih skrbnega ravnanja, ki veljajo za ponudnike storitev gostovanja, da obravnavajo razširjanje terorističnih vsebin v javnosti v okviru svojih storitev in po potrebi zagotovijo hitro odstranitev ali onemogočenje dostopa do takih vsebin;

⁽¹³⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (b) ukrepov, ki jih morajo v skladu s pravom Unije in ob upoštevanju ustreznih zaščitnih ukrepov za varovanje temeljnih pravic, zlasti svobode izražanja in obveščanja v odprti in demokratični družbi, uvesti države članice za:
- (i) prepoznavanje in zagotovitev hitre odstranitve terorističnih vsebin s strani ponudnikov storitev gostovanja ter
 - (ii) olajšanje sodelovanja med pristojnimi organi držav članic, ponudniki storitev gostovanja in po potrebi z Euro-polom.
2. Ta uredba se uporablja za ponudnike storitev gostovanja, ki v Uniji, ne glede na njihov glavni sedež, ponujajo storitve, kolikor v javnosti razširjajo informacije.
3. Gradivo, ki se v javnosti razširja za izobraževalne, novinarske, umetniške ali raziskovalne namene ali za namene preprečevanja terorizma ali boja proti njemu, vključno z gradivom, pri katerem gre za izražanje polemičnih ali kontroverznih stališč v javni razpravi, se ne šteje za teroristično vsebino. Z oceno se ugotovi pravi namen tega razširjanja in ali se gradivo v javnosti razširja za te namene.
4. Ta uredba ne spreminja obveznosti spoštovanja pravic, svoboščin in načel iz člena 6 PEU ter se uporablja brez poseganja v temeljna načela v zvezi s svobodo izražanja in obveščanja, vključno s svobodo in pluralizmom medijev.
5. Ta uredba ne posega v direktivi 2000/31/ES in 2010/13/EU. Pri avdiovizualnih medijskih storitvah, kot so opredeljene v točki (a) člena 1(1) Direktive 2010/13/EU, prevlada Direktiva 2010/13/EU.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „ponudnik storitev gostovanja“ pomeni ponudnika storitev, ko je opredeljen v točki (b) člena 1 Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾, ki vključujejo shranjevanje informacij, ki jih zagotovi ponudnik vsebin in ki se zagotovijo na njegovo zahtevo;
- (2) „ponudnik vsebin“ pomeni uporabnika, ki je zagotovil informacije, ki jih ponudnik storitev gostovanja hrani ali jih je hranil in razširjal v javnosti;
- (3) „razširjanje v javnosti“ pomeni dajanje informacij na voljo potencialno neomejenemu številu oseb na zahtevo ponudnika vsebin;
- (4) „ponujanje storitev v Uniji“ pomeni omogočati fizičnim ali pravnim osebam v eni ali več državah članicah, da uporabljajo storitve ponudnika storitev gostovanja, ki je močno povezan z zadevno državo članico ali zadevnimi državami članicami.
- (5) „močna povezava“ pomeni povezavo med ponudnikom storitev gostovanja z eno ali več državami članicami, do katere pride zaradi tega, ker ima ta ponudnik sedež v Uniji, ali pa na podlagi posebnih dejanskih meril, kot so:
 - (a) znatno število uporabnikov njegovih storitev v eni ali več državah članicah; ali
 - (b) ciljno usmerjanje njegovih dejavnosti v eno ali več držav članic;
- (6) „teroristična kazniva dejanja“ pomeni kazniva dejanja, kot so opredeljena v členu 3 Direktive (EU) 2017/541;

⁽¹⁴⁾ Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L 241, 17.9.2015, str. 1).

- (7) „teroristična vsebina“ pomeni eno ali več naslednjih vrst gradiv, in sicer gradivo, ki:
- (a) napeljuje k storitvi katerega od kaznivih dejanj iz točk (a) do (i) člena 3(1) Direktive (EU) 2017/541, kadar se s tem gradivom neposredno ali posredno, na primer s povečevanjem terorističnih dejanj, zagovarja storitev terorističnih kaznivih dejanj, s čimer se povzroči nevarnost, da bi lahko bilo storjeno eno ali več takih kaznivih dejanj;
 - (b) nagovarja osebe ali skupino oseb k storitvi ali prispevanju k storitvi katerega od kaznivih dejanj iz točk (a) do (i) člena 3(1) Direktive (EU) 2017/541;
 - (c) nagovarja osebe ali skupine oseb k sodelovanju v dejavnostih teroristične skupine v smislu točke (b) člena 4 Direktive (EU) 2017/541;
 - (d) daje navodila za izdelavo ali uporabo razstreliva, strelnega ali drugega orožja ali škodljivih ali nevarnih snovi oziroma v zvezi z drugimi posebnimi metodami ali tehnikami z namenom storitve ali prispevanja k storitvi katerega od terorističnih kaznivih dejanj iz točk (a) do (i) člena 3(1) Direktive (EU) 2017/541;
 - (e) predstavlja grožnjo za storitev katerega od kaznivih dejanj iz točk (a) do (i) člena 3(1) Direktive (EU) 2017/541;
- (8) „pogoji“ pomeni vse pogoje in klavzule, ne glede na njihovo ime ali obliko, ki urejajo pogodbeno razmerje med ponudnikom storitev gostovanja in njegovimi uporabniki;
- (9) „glavni sedež“ pomeni glavno upravo ali registrirani sedež ponudnika storitev gostovanja, kjer se izvajajo glavne finančne naloge in operativni nadzor.

ODDELEK II

UKREPI ZA OBRAVNAVANJE RAZŠIRJANJA TERORISTIČNIH SPLETNIH VSEBIN

Člen 3

Odredbe o odstranitvi

1. Pristojni organ vsake države članice je pooblaščen, da izda odredbo o odstranitvi, s katero od ponudnikov storitev gostovanja zahteva, da odstranijo teroristično vsebino ali onemogočijo dostop do nje v vseh državah članicah.
2. Kadar pristojni organ ponudniku storitev gostovanja predhodno še ni izdal odredbe o odstranitvi, potem temu ponudniku storitev gostovanja vsaj 12 ur pred izdajo odredbe o odstranitvi sporoči informacije o veljavnih postopkih in rokih.

Prvi pododstavek se ne uporablja v ustrezno utemeljenih nujnih primerih.

3. Ponudniki storitev gostovanja odstranijo teroristično vsebino ali onemogočijo dostop do nje v vseh državah članicah čim prej, v vsakem primeru pa v eni uri od prejema odredbe o odstranitvi.
4. Pristojni organi izdajo odredbe o odstranitvi z uporabo predloge iz Priloge I. Odredbe o odstranitvi vsebujejo naslednje elemente:
 - (a) identifikacijski podatki pristojnega organa, ki izda odredbo o odstranitvi, in potrditev pristnosti odredbe o odstranitvi s strani tega pristojnega organa;
 - (b) dovolj podrobno obrazložitev, zakaj se vsebina šteje za teroristično vsebino, in sklic na ustrezne vrste gradiva iz točke 7 člena 2;
 - (c) točen enotni naslov vira (URL – *Uniform Resource Locator*) in po potrebi dodatne informacije za opredelitev teroristične vsebine;
 - (d) sklic na to uredbo kot pravno podlago za odredbo o odstranitvi;
 - (e) datum, žig z datumom in časom izdaje in elektronski podpis pristojnega organa, ki izda odredbo o odstranitvi;

- (f) zlahka razumljive informacije o možnostih pravnega varstva, ki so na voljo ponudniku storitev gostovanja in ponudniku vsebin, vključno z informacijo glede pravnega varstva pri pristojnem organu, pravnimi sredstvi pred sodiščem in pritožbenimi roki;
- (g) kadar je potrebno in sorazmerno, odločitev, da se ne razkrijejo informacije o odstranitvi terorističnih vsebin ali onemogočenju dostopa do njih v skladu s členom 11(3).

5. Pristojni organ odredbo o odstranitvi naslovi na glavni sedež ponudnika storitev gostovanja ali na njegovega pravnega zastopnika, ki je imenovan v skladu s členom 17.

Ta pristojni organ kontaktne točke iz člena 15(1) odredbo o odstranitvi pošlje z elektronskimi sredstvi, ki ustvarijo pisni zapis na tak način, da se omogoči ugotavljanje pristnosti pošiljatelja, vključno s točnostjo datuma in časa pošiljanja in prejema odredbe.

6. Ponudnik storitev gostovanja brez nepotrebnega odlašanja z uporabo predloge iz Priloge II obvestijo pristojni organ o odstranitvi teroristične vsebine ali onemogočenju dostopa do nje v vseh državah članicah, pri čemer navedejo zlasti čas te odstranitve ali onemogočenja.

7. Če ponudnik storitev gostovanja ne more izpolniti odredbe o odstranitvi zaradi višje sile ali ker to dejansko ni mogoče in ponudnik storitev gostovanja na to nima vpliva, tudi zaradi objektivno utemeljenih tehničnih ali operativnih razlogov, o tem brez nepotrebnega odlašanja obvesti pristojni organ, ki je izdal odredbo o odstranitvi na podlagi teh razlogov, za kar uporabi predlogo iz Priloge III.

Rok iz odstavka 3 začne teči takoj, ko razlogi iz prvega pododstavka tega odstavka prenehajo obstajati.

8. Če ponudnik storitev gostovanja ne more izpolniti odredbe o odstranitvi, ker so v njej očitne napake ali ker v njej ni dovolj informacij za njeno izvršitev, o tem brez nepotrebnega odlašanja obvesti pristojni organ, ki je izdal odredbo o odstranitvi, in zahteva potrebna pojasnila, za kar uporabi predlogo iz Priloge III.

Rok iz odstavka 3 začne teči takoj, ko ponudnik storitev gostovanja prejme potrebna pojasnila.

9. Odredba o odstranitvi postane dokončna ob izteku pritožbenega roka, kadar ni bila vložena nobena pritožba v skladu z nacionalnim pravom, ali ob potrditvi po pritožbi.

Ko postane odredba o odstranitvi dokončna, pristojni organ, ki je izdal odredbo o odstranitvi, o tem obvesti pristojni organ iz točke (c) člena 12(1) države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež.

Člen 4

Postopek pri čezmejnih odredbah o odstranitvi

1. Ob upoštevanju člena 3, kadar ponudnik storitev gostovanja nima glavnega sedeža ali svojega pravnega zastopnika v državi članici pristojnega organa, ki je izdal odredbo o odstranitvi, ta organ sočasno predloži kopijo odredbe o odstranitvi pristojnemu organu države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež.

2. Kadar ponudnik storitev gostovanja prejme odredbo o odstranitvi iz tega člena, sprejme ukrepe iz člena 3 in ukrepe, ki so potrebni, da lahko v skladu z odstavkom 7 tega člena ponovno objavi vsebino ali ponovno omogoči dostop do nje.

3. Pristojni organ države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež, lahko na svojo lastno pobudo v 72 urah po tem, ko je v skladu z odstavkom 1 prejel kopijo odredbe o odstranitvi, pregleda odredbo o odstranitvi, da bi ugotovil, ali resno ali očitno krši to uredbo ali temeljne pravice in svoboščine, zagotovljene z Listino.

Kadar ugotovi kršitev, v istem obdobju sprejme utemeljeno odločitev v ta namen.

4. Ponudniki storitev gostovanja in ponudniki vsebin imajo pravico, da v 48 urah po prejemu odredbe o odstranitvi ali obvestila v skladu s členom 11(2) pristojnim organom države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež, predložijo utemeljeno zahtevo za pregled odredbe o odstranitvi iz prvega pododstavka odstavka 3 tega člena.

Pristojni organ v 72 urah po prejemu zahteve in po pregledu odredbe o odstranitvi sprejme utemeljeno odločitev, v kateri navede svoje ugotovitve o tem, ali kršitev obstaja.

5. Pristojni organ pred sprejetjem odločitve na podlagi drugega pododstavka odstavka 3 ali odločitve o obstoju kršitve na podlagi drugega pododstavka odstavka 4 obvesti pristojni organ, ki je izdal odredbo o odstranitvi, o odločitvi, ki jo namerava sprejeti, in razlogih zanjo.

6. Kadar pristojni organ države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež, sprejme utemeljeno odločitev v skladu z odstavkom 3 ali 4 tega člena, to odločitev brez odlašanja sporoči organu, ki je izdal odredbo o odstranitvi, ponudniku storitev gostovanja, ponudniku vsebin, ki je zahteval pregled na podlagi odstavka 4 tega člena, v skladu s členom 14 pa tudi Europolu. Kadar se z odločitvijo ugotovijo kršitve na podlagi odstavka 3 ali 4 tega člena, odredba o odstranitvi nima več pravnih učinkov.

7. Po prejemu odločitve o ugotovitvi kršitev, sporočene v skladu z odstavkom 6, zadevni ponudnik storitev gostovanja nemudoma ponovno objavi vsebino ali ponovno omogoči dostop do nje, kar pa ne posega v možnost, da uveljavlja svoje pogoje v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom.

Člen 5

Posebni ukrepi

1. Ponudnik storitev gostovanja, ki je izpostavljen terorističnim vsebinam, kakor je določeno v odstavku 4, v svoje pogoje po potrebi vključi in uporablja določbe za obravnavanje zlorabe svojih storitev za razširjanje terorističnih vsebin v javnosti.

Pri tem ponudnik storitev gostovanja postopa skrbno, sorazmerno in nediskriminatorno, ob ustreznem upoštevanju temeljnih pravic uporabnikov v vseh okoliščinah, upošteva pa zlasti temeljni pomen svobode izražanja in obveščanja v odprti in demokratični družbi, da bi se preprečila odstranitev gradiva, ki ni teroristična vsebina.

2. Kadar je ponudnik storitev gostovanja izpostavljen teroristični vsebini, kakor je določeno v odstavku 4, sprejme posebne ukrepe za zaščito svojih storitev pred razširjanjem terorističnih vsebin v javnosti.

Odločitev o izbiri posebnih ukrepov sprejme ponudnik storitev gostovanja. Takšni ukrepi lahko vključujejo enega ali več naslednjih elementov:

- (a) ustrezne tehnične in operativne ukrepe ali zmogljivosti, kot so ustrezna kadrovska ali tehnična sredstva za prepoznavanje in hitro odstranjevanje terorističnih vsebin ali onemogočenje dostopa do njih;
- (b) lahko dostopne in uporabniku prijazne mehanizme, s katerimi lahko uporabniki ponudniku storitev gostovanja prijavijo ali označijo domnevne teroristične vsebine;
- (c) katere koli druge mehanizme za boljšo ozaveščenost glede terorističnih vsebin na lastnih storitvah, kot so mehanizmi za moderiranje uporabnikov;
- (d) katere koli druge ukrepe, za katere ponudnik storitev gostovanja meni, da so primerni za obravnavanje dajanja terorističnih vsebin na voljo v okviru lastnih storitev.

3. Posebni ukrepi izpolnjujejo vse naslednje zahteve:

- (a) učinkovito zmanjšujejo raven izpostavljenosti storitev ponudnika storitev gostovanja terorističnim vsebinam;
- (b) so ciljno usmerjeni in sorazmerni ter zlasti upoštevajo resnost ravni izpostavljenosti storitev ponudnika storitev gostovanja terorističnim vsebinam ter tehnične in operativne zmogljivosti, finančno trdnost, število uporabnikov ponudnika storitev gostovanja in količino vsebin, ki jih zagotavljajo;
- (c) uporabljajo se na način, ki polno upošteva pravice in zakonite interese uporabnikov, zlasti temeljnih pravic uporabnikov do svobode izražanja in obveščanja, spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov;
- (d) uporabljajo se skrbno in nediskriminatorno.

Kadar posebni ukrepi vključujejo uporabo tehničnih ukrepov, se zagotovijo ustrezni in učinkoviti zaščitni ukrepi, zlasti s človeškim nadzorom in preverjanjem, da se zagotovi točnost in prepreči odstranitev gradiva, ki ni teroristična vsebina.

4. Ponudnik storitev gostovanja je izpostavljen terorističnim vsebinam, kadar pristojni organ države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež:

- (a) sprejme odločitev, ki temelji na objektivnih dejavnikih, kot na primer, da je ponudnik storitev gostovanja v predhodnih 12 mesecih prejel dve ali več dokončnih odredb o odstranitvi, v kateri ugotovi, da je ponudnik storitev gostovanja izpostavljen terorističnim vsebinam, in
- (b) uradno obvesti ponudnika storitev gostovanja o odločitvi iz točke (a).

5. Ponudnik storitev gostovanja po prejemu odločitve iz odstavka 4 ali po potrebi odstavka 6 pristojnemu organu poroča o posebnih ukrepih, ki jih je sprejel in ki jih namerava sprejeti za upoštevanje odstavkov 2 in 3. To stori v treh mesecih po prejemu odločitve in nato vsako leto. Ta obveznost preneha, ko pristojni organ na podlagi zahteve iz odstavka 7 odloči, da ponudnik storitev gostovanja ni več izpostavljen terorističnim vsebinam.

6. Kadar pristojni organ na podlagi poročil iz odstavka 5 in po potrebi katerih koli drugih objektivnih dejavnikov meni, da sprejeti posebni ukrepi niso v skladu z odstavkoma 2 in 3, ta pristojni organ na ponudnika storitev gostovanja naslovi odločitev, s katero od njega zahteva, da sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da sta odstavka 2 in 3 upoštevana.

Ponudnik storitev gostovanja izbere vrsto posebnih ukrepov, ki jih bo sprejel.

7. Ponudnik storitev gostovanja lahko kadar koli zahteva, da pristojni organ pregleda in po potrebi spremeni ali prekliče odločitev iz odstavka 4 ali 6.

Pristojni organ v treh mesecih po prejemu zahteve na podlagi objektivnih dejavnikov sprejme utemeljeno odločitev o zahtevi in o tej odločitvi uradno obvesti ponudnika storitev gostovanja.

8. Nobena zahteva za sprejetje posebnih ukrepov ne posega v člen 15(1) Direktive 2000/31/ES in ponudnikom storitev gostovanja ne nalaga splošne obveznosti spremljanja informacij, ki jih pošljejo ali hranijo, niti splošne obveznosti dejavnega iskanja dejstev ali okoliščin, ki kažejo na nezakonito dejavnost.

Nobena zahteva za sprejetje posebnih ukrepov ponudnikom storitev gostovanja ne nalaga obveznosti uporabe avtomatiziranih orodij.

Člen 6

Shranjevanje vsebine in povezanih podatkov

1. Ponudniki storitev gostovanja shranijo teroristično vsebino, ki so jo odstranili ali onemogočili dostop do nje zaradi odredbe o odstranitvi ali posebnih ukrepov na podlagi člena 3 ali 5, ter povezane podatke, ki so bili odstranjeni kot posledica odstranitve takšne teroristične vsebine, ki so potrebni za:

- (a) postopke upravnega ali sodnega pregleda ali obravnavo pritožb iz člena 10 v zvezi z odločitvijo o odstranitvi terorističnih vsebin in povezanih podatkov ali onemogočenjem dostopa do njih, ali
- (b) preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih kaznivih dejanj.

2. Teroristična vsebina in povezani podatki iz odstavka 1 se hranijo šest mesecev od odstranitve ali onemogočenja. Teroristična vsebina se na zahtevo pristojnega organa ali sodišča hrani nadaljnje določeno obdobje, samo če in kolikor časa je to potrebno za tekoče postopke upravnega ali sodnega pregleda iz točke (a) odstavka 1.

3. Ponudniki storitev gostovanja zagotovijo, da za teroristično vsebino in z njo povezane podatke, shranjene na podlagi odstavka 1, veljajo ustrezni tehnični in organizacijski zaščitni ukrepi.

S temi tehničnimi in organizacijskimi zaščitnimi ukrepi se zagotovi, da se do shranjene teroristične vsebine in z njo povezanih podatkov dostopa in da se obdelujejo le za namene iz odstavka 1, zagotovi pa se tudi visoka raven varnosti zadevnih osebnih podatkov. Ponudniki storitev gostovanja te zaščitne ukrepe po potrebi pregledajo in posodobijo.

ODDELEK III

ZAŠČITNI UKREPI IN ODGOVORNOST

Člen 7

Obveznosti ponudnikov storitev gostovanja glede preglednosti

1. Ponudniki storitev gostovanja v svojih pogojih jasno določijo politiko za obravnavanje razširjanja terorističnih vsebin, po potrebi vključno s smiselno razlago delovanja posebnih ukrepov, po potrebi vključno z uporabo avtomatiziranih orodij.

2. Ponudnik storitev gostovanja, ki sprejme ukrepe za obravnavanje razširjanja terorističnih vsebin ali ki je moral v določenem koledarskem letu sprejeti ukrepe na podlagi te uredbe, da javnosti na voljo poročilo o preglednosti glede teh ukrepov v navedenem letu. To poročilo objavi pred 1. marcem naslednjega leta.

3. Poročila o preglednosti vsebujejo vsaj naslednje informacije:

- (a) informacije o ukrepih ponudnika storitev gostovanja v zvezi s prepoznavanjem in odstranjevanjem terorističnih vsebin ali onemogočenjem dostopa do njih;
- (b) informacije o ukrepih ponudnika storitev gostovanja za obravnavanje ponovnega spletnega pojavljanja gradiva, ki je že bilo odstranjeno ali do katerega je bil dostop onemogočen, ker se je šlo za teroristično vsebino, zlasti kadar so bila uporabljena avtomatizirana orodja;
- (c) število terorističnih vsebin, ki so bile odstranjene ali do katerih je bil dostop onemogočen v skladu z odredbami o odstranitvi ali posebnimi ukrepi, in število odredb o odstranitvi, pri katerih vsebina ni bila odstranjena ali do katere ni bil onemogočen dostop na podlagi prvega pododstavka člena 3(7) in prvega pododstavka člena 3(8), skupaj z razlogi za to;
- (d) število in izid pritožb, ki jih je obravnaval ponudnik storitev gostovanja, v skladu s členom 10;
- (e) število in izid postopkov upravnega ali sodnega pregleda, ki jih je uvedel ponudnik storitev gostovanja;

- (f) število primerov, ko je moral ponudnik storitev gostovanja ponovno objaviti vsebino ali ponovno omogoči dostop do nje zaradi postopkov upravnega ali sodnega pregleda;
- (g) število primerov, ko je ponudnik storitev gostovanja po pritožbi ponudnika vsebin ponovno objavil vsebino ali dostop do nje.

Člen 8

Poročila o preglednosti s strani pristojnih organov

1. Pristojni organi objavijo letna poročila o preglednosti v zvezi s svojimi dejavnostmi iz te uredbe. Ta poročila glede določenega koledarskega leta vsebujejo vsaj naslednje informacije:
 - (a) število odredb o odstranitvi, izdanih v skladu s členom 3, z navedbo števila odredb o odstranitvi, za katere velja člen 4(1), števila odredb o odstranitvi, pregledanih v skladu s členom 4, in informacij o izvajanju teh odredb o odstranitvi s strani zadevnih ponudnikov storitev gostovanja, vključno s številom primerov, v katerih so bile teroristične vsebine odstranjene ali je bil onemogočen dostop do njih, in številom primerov, v katerih teroristične vsebine niso bile odstranjene ali dostop do njih ni bil onemogočen;
 - (b) število odločitev, sprejetih v skladu s členom 5(4), (6) ali (7), in informacije o izvajanju teh odločitev s strani ponudnikov storitev gostovanja, vključno z opisom posebnih ukrepov;
 - (c) število primerov, v katerih so bile odredbe o odstranitvi in odločitve, sprejete v skladu s členom 5(4) in (6), predmet postopkov upravnega ali sodnega pregleda, ter informacije o izidu zadevnih postopkov;
 - (d) število odločitev o naložitvi kazni na podlagi člena 18 in opis vrste naložene kazni.
2. Letna poročila o preglednosti iz odstavka 1 ne vsebujejo informacij, ki bi lahko vplivale na tekoče dejavnosti za preprečevanje, odkrivanje ali pregon terorističnih kaznivih dejanj ali interese nacionalne varnosti.

Člen 9

Pravna sredstva

1. Ponudniki storitev gostovanja, ki so prejeli odredbo o odstranitvi, izdano na podlagi člena 3(1), ali odločitev na podlagi člena 4(4) ali člena 5(4), (6) ali (7), imajo pravico do učinkovitega pravnega sredstva. Ta pravica vključuje pravico do izpodbijanja takšne odredbe o odstranitvi pred sodišči države članice pristojnega organa, ki je izdal odredbo o odstranitvi, in pravico do izpodbijanja odločitve na podlagi člena 4(4) ali člena 5(4), (6) ali (7) pred sodišči države članice pristojnega organa, ki sprejel odločitev.
2. Ponudniki vsebin, katerih vsebina je bila po odredbi o odstranitvi odstranjena ali do katere je bil dostop onemogočen, imajo pravico do učinkovitega pravnega sredstva. Ta pravica vključuje pravico do izpodbijanja odredbe o odstranitvi, izdane na podlagi člena 3(1) pred sodišči države članice pristojnega organa, ki je izdal odredbo o odstranitvi, in pravico do izpodbijanja odločitve na podlagi člena 4(4) pred sodišči države članice pristojnega organa, ki je sprejel odločitev.
3. Države članice vzpostavijo učinkovite postopke za uveljavljanje pravic iz tega člena.

Člen 10

Pritožbeni mehanizmi

1. Vsak ponudnik storitev gostovanja vzpostavi učinkovit in dostopen mehanizem, ki ponudnikom vsebin, katerih vsebina je bila odstranjena ali je bil onemogočen dostop do nje zaradi posebnih ukrepov na podlagi člena 5, omogoča, da vložijo pritožbo v zvezi z odstranitvijo ali onemogočenjem dostopa do nje, in zahtevajo ponovno objavo vsebine ali dostop do nje.

2. Vsak ponudnik storitev gostovanja hitro preuči vse pritožbe, ki jih prejme s pomočjo mehanizma iz odstavka 1, in brez nepotrebnega odlašanja ponovno objavi vsebino ali dostop do nje, kadar sta bila njena odstranitev ali onemogočenje dostopa do nje neupravičena. Pritožnika v dveh tednih od prejema pritožbe obvesti o izidu pritožbe.

Kadar je pritožba zavrnjena, ponudnik storitev gostovanja pritožniku predloži razloge za svojo odločitev.

Ponovna objava vsebine ali dostop do nje ne preprečuje postopkov upravnega ali sodnega pregleda zoper odločitev ponudnika storitev gostovanja ali pristojnega organa.

Člen 11

Informacije za ponudnike vsebin

1. Kadar ponudnik storitev gostovanja odstrani teroristične vsebine ali onemogoči dostop do njih, ponudniku vsebin zagotovijo informacije o takšni odstranitvi ali onemogočenju.

2. Ponudnik storitev gostovanja ponudnika vsebin na njegovo zahtevo obvesti o razlogih za odstranitev ali onemogočenje in njegovih pravicah za izpodbijanje odredbe o odstranitvi ali ponudniku vsebin predloži kopijo odredbe o odstranitvi.

3. Obveznost na podlagi odstavkov 1 in 2 se ne uporablja, kadar pristojni organ, ki izda odredbo o odstranitvi, odloči, da je nujno in sorazmerno, da se razlogi ne razkrijejo zaradi razlogov javne varnosti, kot so preprečevanje, preiskovanje, odkrivanje in pregon terorističnih kaznivih dejanj, dokler je to potrebno, vendar ne dlje kot šest tednov od navedene odločitve. V takem primeru ponudnik storitev gostovanja ne razkrije nobenih informacij o odstranitvi ali onemogočenju dostopa do terorističnih vsebin.

Navedeni pristojni organ lahko podaljša to obdobje za nadaljnjih šest tednov, kadar je takšno nerazkritje še vedno upravičeno.

ODDELEK IV

PRISTOJNI ORGANI IN SODELOVANJE

Člen 12

Imenovanje pristojnih organov

1. Vsaka država članica imenuje organ ali organe, ki so pristojni za:

- (a) izdajanje odredb o odstranitvi na podlagi člena 3;
- (b) pregled odredb o odstranitvi na podlagi člena 4;
- (c) nadzor izvajanja posebnih ukrepov na podlagi člena 5;
- (d) nalaganje kazni na podlagi člena 18.

2. Vsaka država članica imenuje ali vzpostavi kontaktno točko v okviru pristojnega organa iz točke (a) odstavka 1 za obravnavo zahtev za pojasnila in povratne informacije v zvezi z odredbami o odstranitvi, ki jih je izdal ta pristojni organ.

Države članice zagotovijo, da so informacije o kontaktni točki javno dostopne.

3. Države članice do 7. junija 2022 uradno obvestijo Komisijo o pristojnem organu ali pristojnih organih iz odstavka 1 in vsaki njihovi spremembi. Komisija uradno obvestilo in njegove morebitne spremembe objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

4. Komisija do 7. junija 2022 vzpostavi spletni register, v katerem so navedeni pristojni organi iz odstavka 1 in kontaktna točka, imenovana ali vzpostavljena na podlagi odstavka 2 za vsak pristojni organ. Komisija redno objavlja vse morebitne spremembe spletnega registra.

Člen 13

Pristojni organi

1. Države članice zagotovijo, da imajo njihovi pristojni organi potrebna pooblastila in zadostne vire za doseganje ciljev in izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe.
2. Države članice zagotovijo, da njihovi pristojni organi svoje naloge iz te uredbe opravljajo objektivno in nediskriminatorno ter ob polnem spoštovanju temeljnih pravic. Pristojni organi ne zahtevajo ali sprejemajo navodil od nobenega drugega organa v zvezi z opravljanjem svojih nalog iz člena 12(1).

Prvi pododstavek ne preprečuje nadzora v skladu z nacionalnim ustavnim pravom.

Člen 14

Sodelovanje med ponudniki storitev gostovanja, pristojnimi organi in Europolom

1. Pristojni organi si izmenjujejo informacije, se usklajujejo in sodelujejo med seboj ter po potrebi z Europolom v zvezi z odredbami o odstranitvi, zlasti da bi se preprečilo podvajanje prizadevanj, okrepilo usklajevanje in preprečilo poseganje v preiskave v različnih državah članicah.
2. Pristojni organi v državah članicah si s pristojnimi organi iz točk (c) in (d) člena 12(1) izmenjujejo informacije, se usklajujejo ter sodelujejo z njim v zvezi s posebnimi ukrepi, sprejetimi na podlagi člena 5, ter kaznimi, naloženimi na podlagi člena 18. Države članice zagotovijo, da imajo pristojni organi iz točk (c) in (d) člena 12(1) vse ustrezne informacije.
3. Za namene odstavka 1 države članice zagotovijo ustrezne in varne komunikacijske kanale ali mehanizme, da zagotovijo pravočasno izmenjavo relevantnih informacij.
4. Zaradi učinkovitega izvajanja te uredbe in zaradi izogibanja podvajanju prizadevanj lahko države članice in ponudniki storitev gostovanja uporabijo namenska orodja, vključno s tistimi, ki jih je vzpostavil Europol, da se olajša zlasti:
 - (a) obdelava odredb o odstranitvi in povratne informacije v zvezi z njimi na podlagi člena 3; in
 - (b) sodelovanje s ciljem določitve in izvajanja posebnih ukrepov na podlagi člena 5.
5. Kadar ponudniki storitev gostovanja ugotovijo teroristično vsebino, ki vključuje neposredno grožnjo za življenje, o tem takoj obvestijo organe, pristojne za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj v zadevnih državah članicah. Kadar ni mogoče ugotoviti zadevne države članice ali držav članic, ponudniki storitev gostovanja uradno obvestijo kontaktno točko na podlagi člena 12(2) v državi članici, v kateri imajo glavni sedež ali v kateri imajo njihovi pravni zastopniki prebivališče ali sedež, informacije o tej teroristični vsebini pa pošljejo Europolu za ustrezno nadaljnje ukrepanje.
6. Pristojni organi so pozvani, naj kopije odredb o odstranitvi pošljejo Europolu, da bi le-ta pripravil letno poročilo z analizo vrst terorističnih vsebin, za katere so bile izdane odredbe o odstranitvi ali do katerih je bil onemogočen dostop na podlagi te uredbe.

Člen 15

Kontaktne točke ponudnikov storitev gostovanja

1. Vsak ponudnik storitev gostovanja imenuje ali vzpostavi kontaktno točko za elektronsko sprejemanje odredb o odstranitvi ter njihovo hitro obdelavo na podlagi členov 3 in 4. Ponudniki storitev gostovanja zagotovijo, da so informacije o kontaktni točki javno dostopne.

2. Informacije iz odstavka 1 tega člena navajajo uradne jezike institucij Unije v skladu z Uredbo 1/58 ⁽¹⁵⁾, v katerih se je mogoče obrniti na kontaktno točko in v katerih potekajo nadaljnje izmenjave glede odredb o odstranitvi na podlagi člena 3. Ti jeziki vključuje vsaj enega od uradnih jezikov države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja svoj glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež.

ODDELEK V

IZVAJANJE IN IZVRŠEVANJE

Člen 16

Sodna pristojnost

1. Država članica, v kateri je glavni sedež ponudnika storitev gostovanja, ima sodno pristojnost za namene členov 5, 18 in 21. Za ponudnika storitev gostovanja, ki nima glavnega sedeža v Uniji, se šteje, da je v sodni pristojnosti države članice, v kateri ima prebivališče ali sedež njegov pravni zastopnik.
2. Kadar ponudnik storitev gostovanja, ki nima glavnega sedeža v Uniji, ne imenuje pravnega zastopnika, imajo sodno pristojnost vse države članice.
3. Kadar pristojni organ države članice izvaja sodno pristojnost na podlagi odstavka 2, o tem obvesti pristojne organe vseh drugih držav članic.

Člen 17

Pravni zastopnik

1. Ponudnik storitev gostovanja, ki nima svojega glavnega sedeža v Uniji, pisno imenuje fizično ali pravno osebo kot svojega pravnega zastopnika v Uniji za prejetje odredb o odstranitvi in odločitev, ki jih izdajo pristojni organi, za zagotavljanje skladnosti z njimi in njihovo izvrševanje.
2. Ponudnik storitev gostovanja svojemu pravnemu zastopniku zagotovi potrebna pooblastila in sredstva za skladnost s temi odredbami za odstranitev in odločitvami in za sodelovanje s pristojnimi organi.

Pravni zastopnik ima prebivališče ali sedež v edni od držav članic, v kateri ponudnik storitev gostovanja ponuja svoje storitve.

3. Pravni zastopnik je lahko odgovoren za kršitev te uredbe, brez poseganja v odgovornost ali pravne ukrepe zoper ponudnika storitev gostovanja.
4. Ponudnik storitev gostovanja o tem imenovanju uradno obvesti pristojni organ iz točke (d) člena 12(1) v državi članici, v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež.

Ponudnik storitev gostovanja zagotovi, da so informacije o pravnem zastopniku javno dostopne.

ODDELEK VI

KONČNE DOLOČBE

Člen 18

Kazni

1. Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe s strani ponudnikov storitev gostovanja, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihovega izvajanja. Take kazni so omejene na obravnavanje kršitev člena 3(3) in (6), člena 4(2) in (7), člena 5(1), (2), (3), (5) in (6), členov 6, 7, 10 in 11, člena 14(5), člena 15(1) in člena 17.

⁽¹⁵⁾ Uredba št. 1 o določitvi jezikov, ki se uporabljajo v Evropski gospodarski skupnosti (UL 17, 6.10.1958, str. 385).

Kazni iz prvega pododstavka morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice do 7. junija 2022 uradno obvestijo Komisijo o teh pravilih in ukrepih ter jo brez odlašanja uradno obvestijo o kakršnih koli naknadnih spremembah, ki vplivajo nanje.

2. Države članice zagotovijo, da pristojni organi pri odločanju o tem, ali bodo naložili kazen, ter pri določanju vrste in ravni kazni upoštevajo vse pomembne okoliščine, vključno z naslednjim:

- (a) naravo, resnostjo in trajanjem kršitve;
- (b) ali je bila kršitev namerna ali malomarna;
- (c) predhodnimi kršitvami s strani ponudnika storitev gostovanja;
- (d) finančno trdnostjo ponudnika storitev gostovanja;
- (e) ravno sodelovanja ponudnika storitev gostovanja s pristojnimi organi;
- (f) vrsto in velikostjo ponudnika storitev gostovanja, zlasti ali je mikro, malo ali srednje podjetje;
- (g) stopnjo krivde ponudnika storitev gostovanja, pri čemer upoštevajo tehnične in organizacijske ukrepe, ki jih je ta sprejel za skladnost s to uredbo.

3. Države članice zagotovijo, da za sistematično ali vztrajno neizpolnjevanje obveznosti iz člena 3(3) veljajo denarne kazni v višini do 4 % skupnega prometa ponudnika storitev gostovanja v predhodnem poslovnem letu.

Člen 19

Tehnične zahteve in spremembe prilog

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 20, s katerimi dopolni to uredbo s potrebnimi tehničnimi zahtevami za elektronska sredstva, ki jih pristojni organi uporabljajo za pošiljanje odredb o odstranitvi.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 20 za spremembo prilog, da bi se učinkovito obravnavala morebitna potreba po izboljšavah predlog za odredbe o odstranitvi in za predložitev informacij o nezmožnosti izvršitve odredb o odstranitvi.

Člen 20

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 19 se prenese na Komisijo za nedoločen čas od 7. junija 2022.
3. Prenos pooblastila iz člena 19 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 19, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 21

Spremljanje

1. Države članice od svojih pristojnih organov in ponudnikov storitev gostovanja pod njihovo sodno pristojnostjo zberejo in Komisiji vsako leto do 31. marca pošljejo informacije o ukrepih, ki so jih sprejeli v skladu s to uredbo v predhodnem koledarskem letu. Te informacije vključujejo:

- (a) število izdanih odredb o odstranitvi in število terorističnih vsebin, ki so bile odstranjene ali je bil dostop do njih onemogočen, ter hitrost odstranitve ali onemogočenja;
- (b) posebne ukrepe, sprejet na podlagi člena 5, vključno s številom terorističnih vsebin, ki so bile odstranjene ali je bil dostop do njih onemogočen, in ter hitrostjo odstranitve ali onemogočenja;
- (c) število zahtev za dostop, ki jih izdajo pristojni organi v zvezi z vsebinami, ki jih ponudniki storitev gostovanja hranijo na podlagi člena 6;
- (d) število začelih pritožbenih postopkov in ukrepov, ki so jih ponudniki storitev gostovanja sprejeli na podlagi člena 10;
- (e) število začelih upravnih ali sodnih postopkih pregleda in odločitvah, ki jih je sprejel pristojni organ v skladu z nacionalnim pravom.

2. Komisija najpozneje do 7. junija 2023 vzpostavi podroben program za spremljanje dosežkov, rezultatov in učinkov te uredbe. V programu spremljanja se določijo kazalniki in načini ter časovni intervali za zbiranje podatkov in drugih potrebnih dokazov. Določijo se ukrepi, ki jih morajo Komisija in države članice sprejeti pri zbiranju in analizi podatkov in drugih dokazov za spremljanje napredka in oceno te uredbe na podlagi člena 23.

Člen 22

Poročilo o izvajanju

Komisija do 7. junija 2023 Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o uporabi te uredbe. V to poročilo se vključijo informacije o spremljanju iz člena 21 in informacije, ki izhajajo iz obveznosti glede preglednosti iz člena 8. Države članice predložijo Komisiji informacije, potrebne za pripravo poročila.

Člen 23

Ocena

Komisija do 7. junija 2024 izvede oceno te uredbe ter Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o njeni uporabi, vključno o:

- (a) delovanju in učinkovitosti zaščitnih mehanizmov, zlasti tistih iz člena 4(4), člena 6(3) in členov 7 do 11;

- (b) učinku uporabe te uredbe na temeljne pravice, zlasti do svobode izražanja in obveščanja, spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, ter
- (c) prispevku te uredbe k zaščiti javne varnosti.

Poročilu se po potrebi priložijo zakonodajni predlogi.

Države članice predložijo Komisiji informacije, potrebne za pripravo poročila.

Komisija oceni tudi potrebo in izvedljivost vzpostavitve evropske platforme o terorističnih spletnih vsebinah, da bi olajšala komunikacijo in sodelovanje na podlagi te uredbe.

Člen 24

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 7. junija 2022.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. aprila 2021

Za Evropski parlament
predsednik
D.M. SASSOLI

Za Svet
predsednik
A.P. ZACARIAS

PRILOGA I

ODREDBA O ODSTRANITVI

(člen 3 Uredbe (EU) 2021/784 Evropskega parlamenta in Sveta)

Na podlagi člena 3 Uredbe (EU) 2021/784 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) naslovnik te odredbe o odstranitvi odstrani teroristično vsebino ali onemogoči dostop do nje v vseh državah članicah čim prej, v vsakem primeru pa v eni uri od prejema odredbe o odstranitvi.

Na podlagi člena 6 Uredbe naslovniki hranijo vsebino in povezane podatke, ki so bili odstranjeni ali je bil dostop do njih onemogočen, šest mesecev ali dlje, če to zahtevajo pristojni organi ali sodišča.

Na podlagi člena 15(2) Uredbe se odredba o odstranitvi pošlje v enem od jezikov, ki jih določi naslovnik.

ODDELEK A:

Država članica pristojnega organa izdajatelja:

.....

Opomba: podatki o pristojnem organu izdajatelju, ki se navedejo (oddelka E in F)

Naslovnik ter po potrebi pravni zastopnik:

.....

Kontaktna točka:

.....

Država članica, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež:

.....

Čas in datum izdaje odredbe o odstranitvi:

.....

Referenčna številka odredbe o odstranitvi:

.....

ODDELEK B: Teroristična vsebina, ki jo je treba odstraniti ali onemogočiti dostop do nje v vseh državah članicah čim prej, v vsakem primeru pa v eni uri od prejema odredbe o odstranitvi:

Enotni naslov vira (URL) in vse dodatne informacije, ki omogočajo opredelitev teroristične vsebine in njene točne lokacije:

.....

Razlogi, zaradi katerih se gradivo šteje za teroristično vsebino v skladu s točko 7 člena 2 Uredbe.

Gradivo (označite ustrezno okence ali ustrezna okenca):

- napeljuje druge k storitvi terorističnih kaznivih dejanj, na primer s povečevanjem terorističnih dejanj ali zagovarjanjem takšnih kaznivih dejanj (točka 7(a) člena 2 Uredbe)
- nagovarja druge k storitvi ali prispevanju k storitvi terorističnih kaznivih dejanj (točka 7(b) člena 2 Uredbe)
- nagovarja druge k sodelovanju v dejavnostih teroristične skupine (točka 7(c) člena 2 Uredbe)
- daje navodila za izdelavo ali uporabo razstreliva, strelnega ali drugega orožja ali škodljivih ali nevarnih snovi oziroma v zvezi z drugimi posebnimi metodami ali tehnikami z namenom storitve ali prispevanja k storitvi terorističnih kaznivih dejanj (točka 7(d) člena 2 Uredbe)
- predstavlja grožnjo za storitev enega od terorističnih kaznivih dejanj (točka 7(e) člena 2 Uredbe).

Dodatne informacije, zaradi katerih se gradivo šteje za teroristično vsebino:

.....
.....
.....

ODDELEK C: Informacije za ponudnika vsebin

Upoštevajte, da (označite okence, če je to ustrezno):

- zaradi javne varnosti naslovnik **ne sme obvestiti ponudnika vsebin**, da je teroristična vsebina odstranjena ali onemogočen dostop do nje.

Če okence ni ustrezno, glejte oddelek G o podrobnostih o možnostih za izpodbijanje odredbe o odstranitvi v državi članici pristojnega organa izdajatelja v skladu z nacionalnim pravom (kopija odredbe o odstranitvi se lahko na zahtevo pošlje ponudniku vsebin)

ODDELEK D: Informacija za pristojni organ države članice, v kateri ima v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež

Označite ustrezno okence ali ustrezni okenci:

- Država članica, v kateri ima v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež, se razlikuje od države članice pristojnega organa izdajatelja
- Kopija odredbe o odstranitvi se pošlje pristojnemu organu države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež

ODDELEK E: Podatki o pristojnemu organu izdajatelju

Vrsta (označite ustrezno okence):

- sodnik, sodišče ali preiskovalni sodnik
- organ preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja
- drug pristojni organ → izpolnite tudi oddelek F

Podatki o pristojnemu organu izdajatelju ali njegovem zastopniku, ki potrjujejo točnost in pravilnost odredbe o odstranitvi:

Ime pristojnega organa izdajatelja:

.....

Ime njegovega zastopnika in delovno mesto (naziv in položaj):

.....

Številka spisa:

.....

Naslov:

.....

Tel. št.: (klicna številka države) (številka omrežne skupine):

.....

Št. faksa: (klicna številka države) (številka omrežne skupine):

.....

Elektronski naslov.....

Datum.....

Uradni žig (če je na voljo) in podpis (!):

.....

(!) Podpis ni potreben, če se odredba o odstranitvi pošlje prek kanalov, ki zahtevajo potrditev pristnosti, in tako jamčijo za verodostojnost odredbe o odstranitvi.

ODDELEK F: Kontaktni podatki za nadaljnje ukrepanje

Kontaktni podatki pristojnega organa izdajatelja za posredovanje povratnih informacij o času odstranitve ali onemogočenja dostopa ali za pridobitev nadaljnjih pojasnil:

.....

Kontaktni podatki pristojnega organa države članice, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež ali v kateri ima njegov pravni zastopnik prebivališče ali sedež:

.....

ODDELEK G: Informacije o možnostih sodnega varstva

Informacije o pristojnem organu ali sodišču, rokih in postopkih za izpodbijanje odredbe o odstranitvi:

Pristojni organ ali sodišče, pri katerem se lahko izpodbija odredba o odstranitvi:

.....

Rok za izpodbijanje odredbe o odstranitvi: (dni/mesecev od ...)

.....

Povezava na določbe nacionalne zakonodaje:

.....

—

PRILOGA II

POVRATNE INFORMACIJE PO ODSTRANITVI TERORISTIČNE VSEBINE ALI ONEMOGOČENJU DOSTOPA DO NJE

(člen 3(6) Uredbe (EU) 2021/784 Evropskega parlamenta in Sveta)

ODDELEK A:

Naslovnik odredbe o odstranitvi:

.....

Pristojni organ, ki je izdal odredbo o odstranitvi:

.....

Referenčna številka spisa pristojnega organa, ki je izdal odredbo o odstranitvi:

.....

Referenčna številka spisa naslovnika:

.....

Čas in datum prejema odredbe o odstranitvi:

.....

ODDELEK B: Ukrepi, sprejeti v skladu z odredbo o odstranitvi

(označite ustrezno okence):

 teroristična vsebina je bila odstranjena dostop do teroristične vsebine je bil onemogočen v vseh državah članicah

Čas in datum sprejetega ukrepa:

.....

ODDELEK C: Podatki o naslovníku

Ime ponudnika storitev gostovanja:

.....

ALI

Ime pravnega zastopnika ponudnika storitev gostovanja:

.....

Država članica, v kateri ima ponudnik storitev gostovanja glavni sedež

.....

ALI

Država članica prebivališča ali sedeža pravnega zastopnika ponudnika storitev gostovanja:

.....

Ime pooblaščne osebe:

.....

Elektronski naslov kontaktne točke:

.....

Datum:

.....

—

PRILOGA III

INFORMACIJE O NEZMOŽNOSTI IZVRŠITVE ODREDBE O ODSTRANITVI

(člen 3(7) in (8) Uredbe (EU) 2021/784 Evropskega parlamenta in Sveta)

ODDELEK A:

Naslovník odredbe o odstranitvi:

.....

Pristojni organ, ki je izdal odredbo o odstranitvi:

.....

Referenčna številka spisa pristojnega organa, ki je izdal odredbo o odstranitvi:

.....

Referenčna številka spisa naslovníka:

.....

Čas in datum prejema odredbe o odstranitvi:

.....

ODDELEK B: Neizvršitev

(1) Odredbe o odstranitvi ni mogoče izvršiti v roku iz naslednjih razlogov (označite ustrezno okence ali ustrezna okenca):

 višje sile ali ker je to dejansko nemogoče in ponudnik storitev gostovanja na to nima vpliva, med drugim zaradi objektivno utemeljenih tehničnih ali operativnih razlogov odredba o odstranitvi vsebuje očitne napake odredba o odstranitvi ne vsebuje dovolj informacij

(2) Navedite dodatne informacije o razlogih za neizvršitev:

.....

(3) Če odredba o odstranitvi vsebuje očitne napake in/ali ne vsebuje dovolj informacij, navedite napake in dodatne informacije ali pojasnila, ki jih potrebujete:

.....

ODDELEK C: Podatki o ponudniku storitev gostovanja ali njegovem pravnem zastopniku

Ime ponudnika storitev gostovanja:

.....

ALI

Ime pravnega zastopnika ponudnika storitev gostovanja:

.....

Ime pooblaščne osebe:

.....

Kontaktne podatke (elektronski naslov):

.....

Podpis:

.....

Čas in datum:

.....

UREDBA (EU) 2021/785 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 29. aprila 2021****o vzpostavitvi programa Unije Boj proti goljufijam in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 250/2014**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 33 in 325 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Računskega sodišča ⁽¹⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Člen 325 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa, da Unija in države članice preprečujejo goljufije in vsa druga nezakonita dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije. Unija bi morala podpirati dejavnosti na teh področjih.
- (2) Podpora, ki je bila v preteklosti namenjena takim dejavnostim prek Sklepa št. 804/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: program Herkul), ki je bil spremenjen in podaljšan s Sklepom št. 878/2007/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: program Herkul II), ki je bil razveljavljen in nadomeščen z Uredbo (EU) št. 250/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ (v nadaljnjem besedilu: program Herkul III), je omogočila izboljšanje dejavnosti Unije in držav članic za preprečevanje goljufij, korupcije in drugih nezakonitih dejavnosti, ki škodijo finančnim interesom Unije.
- (3) Zakonodaja Unije, ki določa pravila za Evropski kmetijski jamstveni sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad, Kohezijski sklad, Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, Sklad za azil, migracije in vključevanje, instrument za finančno podporo na področju policijskega sodelovanja, preprečevanja kriminala in boja proti njemu ter obvladovanja kriz, Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim in za predpristopno pomoč za programsko obdobje 2014–2020 in dalje, določa obveznost za države članice, države kandidatke in potencialne kandidatke, da poročajo o nepravilnostih in goljufijah, ki škodijo finančnim interesom Unije. Sistem za upravljanje nepravilnosti (Irregularity Management System – IMS) je varno elektronsko komunikacijsko orodje, ki državam članicam, pa tudi državam kandidatkam in potencialnim kandidatkam olajšuje izpolnjevanje obveznosti poročanja o odkritih nepravilnostih ter tudi podpira upravljanje in analizo nepravilnosti.
- (4) Delo Komisije v zvezi s preprečevanjem goljufij je nedvomno pomembno, vendar bi bilo treba v celoti pomen priznati tudi izvajanju informacijskega sistema za boj proti goljufijam (Anti-Fraud Information System – AFIS) in strategijam za boj proti goljufijam na nacionalni ravni.

⁽¹⁾ UL C 10, 10.1.2019, str. 1.

⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 12. februarja 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 16. marca 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Stališče Evropskega parlamenta z dne 29. aprila 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽³⁾ Sklep št. 804/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o delovnem programu Skupnosti za spodbujanje dejavnosti na področju zaščite finančnih interesov Skupnosti (program Herkul) (UL L 143, 30.4.2004, str. 9).

⁽⁴⁾ Sklep št. 878/2007/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2007 o spremembi in podalšanju Sklepa št. 804/2004/ES o delovnem programu Skupnosti za spodbujanje dejavnosti na področju zaščite finančnih interesov Skupnosti (program Herkul II) (UL L 193, 25.7.2007, str. 18).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 250/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o uvedbi programa za spodbujanje dejavnosti na področju zaščite finančnih interesov Evropske unije (program Herkul III) in razveljavitvi Sklepa št. 804/2004/ES (UL L 84, 20.3.2014, str. 6).

- (5) Uredba Sveta (ES) št. 515/97 ⁽⁶⁾ in Sklep Sveta 2009/917/PNZ ⁽⁷⁾ določata, da Unija podpira medsebojno pomoč med upravnimi organi držav članic ter sodelovanje med njimi in Komisijo, zaradi zagotavljanja pravilnega izvajanja carinske in kmetijske zakonodaje.
- (6) Ta podpora se zagotavlja za številne operativne dejavnosti. To vključuje AFIS, ki je informacijsko-tehnološka platforma, sestavljena iz sklopa aplikacij, ki delujejo v okviru skupnega informacijskega sistema, ki ga upravlja Komisija. IMS prav tako deluje v okviru platforme AFIS. Skupni informacijski sistem zahteva dolgoletno stabilno in predvidljivo financiranje, da se zagotovi njegova trajnost.
- (7) Platforma AFIS zajema več informacijskih sistemov, vključno s carinskim informacijskim sistemom. Carinski informacijski sistem je avtomatiziran informacijski sistem, katerega cilj je pomagati državam članicam pri preprečevanju, odkrivanju in preganjanju dejanj, ki so v nasprotju s carinsko ali kmetijsko zakonodajo, ter s hitrejšim razširjanjem informacij povečati učinkovitost postopkov sodelovanja in nadzora carinskih uprav, katerih pristojnosti zajemajo taka dejanja. Enotna infrastruktura carinskega informacijskega sistema zajema tako primere upravnega sodelovanja kot policijskega sodelovanja na podlagi nekdanjega stebra Unije za pravosodje in notranje zadeve. Razsežnosti policijskega sodelovanja v carinskem informacijskem sistemu tehnično ni mogoče ločiti od njegove upravne razsežnosti, saj obe delujeta v okviru skupnega informacijsko-tehnološkega sistema. Ker je carinski informacijski sistem sam samo eden od več informacijskih sistemov, ki delujejo v okviru platforme AFIS, in je v carinskem informacijskem sistemu primerov policijskega sodelovanja manj kot primerov upravnega sodelovanja, je razsežnost policijskega sodelovanja platforme AFIS obravnavana kot pomožna glede na njegovo upravno razsežnost.
- (8) Da bi se povečale sinergije in proračunska prožnost ter poenostavilo upravljanje, bi bilo treba podporo Unije na področju zaščite finančnih interesov Unije, poročanja o nepravilnostih ter medsebojne upravne pomoči in sodelovanja v carinskih in kmetijskih zadevah združiti in racionalizirati znotraj enotnega programa, in sicer programa Unije Boj proti goljufijam (v nadaljnjem besedilu: Program). Program bi bilo treba vzpostaviti za obdobje sedmih let, da se njegovo trajanje uskladi s trajanjem večletnega finančnega okvira iz Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁸⁾.
- (9) Program bi moral tako biti sestavljen iz komponente, podobne tisti iz programa Herkul III, druge komponente, ki zagotavlja financiranje IMS, in tretje komponente, ki financira dejavnosti, naložene Komisiji v skladu z Uredbo (ES) št. 515/97, vključno s platformo AFIS.
- (10) Program bi moral pripomoči k sodelovanju med pristojnimi organi držav članic ter med državami članicami, Komisijo in drugimi pristojnimi organi Unije, po potrebi vključno z Evropskim javnim tožilstvom (EJT), ko gre za države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe Sveta (EU) 2017/1939 ⁽⁹⁾, da se zagotovi učinkovita zaščita finančnih interesov Unije ter pravilno uporabo carinske in kmetijske zakonodaje, brez poseganja v odgovornosti držav članic in da se zagotovi učinkovitejšo uporabo sredstev kot bi lahko bila dosežena na nacionalni ravni. Ukrepanje na ravni Unije je potrebno in upravičeno, saj državam članicam pomaga pri kolektivni zaščiti finančnih interesov Unije in spodbuja uporabo skupnih struktur Unije za krepitev sodelovanja in izmenjavo informacij med pristojnimi organi, hkrati pa podpira tudi sporočanje podatkov o nepravilnostih in primerih goljufij.
- (11) Poleg tega bi bilo treba pri podpiranju zaščite finančnih interesov Unije obravnavati vse vidike proračuna Unije, tako na strani prihodkov kot odhodkov. V tem okviru bi bilo treba ustrezno upoštevati dejstvo, da je Program edini program Unije, ki štiti odhodkovno stran proračuna Unije.

⁽⁶⁾ Uredba Sveta (ES) št. 515/97 z dne 13. marca 1997 o medsebojni pomoči med upravnimi organi držav članic in o sodelovanju med njimi in Komisijo zaradi zagotavljanja pravilnega izvajanja carinske in kmetijske zakonodaje (UL L 82, 22.3.1997, str. 1).

⁽⁷⁾ Sklep Sveta 2009/917/PNZ z dne 30. novembra 2009 o uporabi informacijske tehnologije za carinske namene (UL L 323, 10.12.2009, str. 20).

⁽⁸⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11).

⁽⁹⁾ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

- (12) Ta uredba določa finančna sredstva za Program, ki za Evropski parlament in Svet v letnem proračunskem postopku pomenijo prednostni referenčni znesek v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih lastnih virih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev⁽¹⁰⁾.
- (13) Za ta program se uporablja Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba). Finančna uredba določa pravila za izvrševanje proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, javnih naročilih, posrednem upravljanju, finančnih instrumentih, proračunskih jamstvih, finančni pomoči in povračilu zunanjim strokovnjakom. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, zajemajo tudi splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije.
- (14) Vrste financiranja in načine izvajanja na podlagi te uredbe bi bilo treba izbrati na podlagi tega, v kolikšnem obsegu se lahko z njimi dosežejo specifični cilji ukrepov in rezultati ob upoštevanju zlasti stroškov nadzora, upravnega bremena in pričakovanega tveganja neizpolnjevanja obveznosti. V tej zvezi bi bilo treba upoštevati tudi možnost uporabe pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in stroškov na enoto ter financiranje, ki ni povezano s stroški, kot je navedeno v členu 125(1) finančne uredbe.
- (15) V tej uredbi bi bilo treba določiti okvirni seznam ukrepov, ki naj bi se financirali, da se zagotovi kontinuiteto pri financiranju vseh ukrepov, naloženih Komisiji v skladu z Uredbo (ES) št. 515/97, vključno s platformo AFIS.
- (16) Ukrepi bi morali biti upravičeni do financiranja glede na to, koliko lahko prispevajo k doseganju specifičnih ciljev Programa. Specifični cilji Programa bi morali vključevati zagotavljanje tehnične pomoči pristojnim organom držav članic, kot je prek zagotavljanja specifičnega znanja, specializirane in tehnično napredne opreme ter učinkovitih orodij informacijske tehnologije, prek zagotavljanja potrebne podpore preiskavam in njihovega olajševanja, zlasti z vzpostavljanjem skupnih preiskovalnih skupin in čezmejnih operacij, ali prek povečanja izmenjav osebja za specifične projekte. Poleg tega bi morali upravičeni ukrepi vključevati tudi organizacijo ciljno usmerjenega specializiranega usposabljanja in delavnic na temo analize tveganja ter, po potrebi, konference in študije.
- (17) Nakup opreme prek Instrumenta Unije za finančno podporo za opremo za carinski nadzor, ustanovljenega z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Instrumenta za finančno podporo za opremo za carinske kontrole v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja bi lahko imel pozitiven učinek na boj proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije. V navedenem instrumentu bi bila določena obveznost za preprečevanje podvajanja podpore Unije. V Programu pa bi bilo podobno treba zagotoviti, da se izogne vsakemu podvajanju podpore Unije, in bi načeloma moral usmerjati svojo podporo v nabavo vrst opreme, ki ne spada v področje uporabe Instrumenta Unije za finančno podporo za opremo za carinski nadzor, ali za opremo, namenjeno organom, za katere se ne uporablja Instrument Unije za finančno podporo za opremo za carinski nadzor. Poleg tega bi bilo treba poskrbeti, da bo financirana oprema primerna, da bo prispevala k zaščiti finančnih interesov Unije.
- (18) V programu bi lahko sodelovale članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP). To možnost bi morale imeti tudi države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke, pa tudi države iz evropske sosedске politike, v skladu s splošnimi načeli in splošnimi pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali v podobnih sporazumih. V Programu bi lahko prav tako sodelovale druge tretje države, če sklenejo poseben sporazum, ki ureja posebne pogoje njihovega sodelovanja v programih Unije.
- (19) Ob upoštevanju preteklih ocen programov Herkul in za okrepitev Programa bi moralo biti izjemoma mogoče tudi sodelovanje subjektov s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena Programu.

⁽¹⁰⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28.

⁽¹¹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

- (20) Spodbujati bi bilo treba zlasti sodelovanje subjektov s sedežem v tretjih državah, ki imajo veljaven pridružitveni sporazum z Unijo, da bi se okrepila zaščita finančnih interesov Unije prek sodelovanja v zvezi s carinami in prek izmenjave najboljših praks, zlasti glede načinov boja proti goljufijam, korupciji in drugim nezakonitim dejavnostim, ki škodijo finančnim interesom Unije, ter glede spoprijemanja z izzivi v zvezi z novimi tehnološkimi premiki.
- (21) Pri izvajanju Programa bi bilo treba upoštevati priporočila in ukrepe iz sporočila Komisije z dne 6. junija 2013 z naslovom „Okrepitev boja proti tihotapljenju cigaret in drugim oblikam nedovoljene trgovine s tobaknimi izdelki – Celovita strategija EU“ ter poročilo z dne 12. maja 2017 o napredku pri izvajanju tega sporočila.
- (22) Unija je leta 2016 ratificirala Protokol za odpravo nezakonite trgovine s tobaknimi izdelki k Okvirni konvenciji Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom (v nadaljnjem besedilu: Protokol). Navedeni protokol se uporablja za zaščito finančnih interesov Unije pri boju proti čezmejni nezakoniti trgovini s tobaknimi izdelki, ki povzroča izgubo prihodkov. Program bi moral podpirati sekretariat Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom v njegovih nalogah v zvezi s Protokolom. Podpirati bi moral tudi druge dejavnosti, ki jih organizira sekretariat v zvezi z bojem proti nezakoniti trgovini s tobaknimi izdelki.
- (23) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾ ter uredbami Sveta (Euratom, ES) št. 2988/95 ⁽¹³⁾, (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽¹⁴⁾ in (EU) 2017/1939 se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi z naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen za izvajanje upravnih preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnega koli drugega nezakonitega ravnanja, ki škodi finančnim interesom Unije. EJT je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.
- (24) Tretje države, ki so članice EGP, so lahko v programih Unije udeležene v okviru sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ⁽¹⁶⁾, ki določa izvajanje programov na podlagi odločitve, sprejete na podlagi navedenega sporazuma. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov. V to uredbo bi bilo treba vnesti posebno določbo, s katero se od tretjih držav zahteva, da odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podelijo potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti.
- (25) Na podlagi Sklepa Sveta 2013/755/EU ⁽¹⁷⁾ so osebe in subjekti s sedežem v čezmorskih državah in ozemljih upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji Programa ter možnimi ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevna čezmorska država ali ozemlje povezano.

⁽¹²⁾ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

⁽¹³⁾ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

⁽¹⁵⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

⁽¹⁶⁾ UL L 1, 3.1.1994, str. 3.

⁽¹⁷⁾ Sklep Sveta 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj) (UL L 344, 19.12.2013, str. 1).

- (26) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja Programa bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Komisija bi morala sprejemati letne programe dela, v katerih bodo med drugim določene prednostne naloge in merila za ocenjevanje nepovratnih sredstev za ukrepe.
- (27) Ta uredba bi morala določiti najvišjo možno stopnjo sofinanciranja za nepovratna sredstva.
- (28) Na podlagi odstavkov 22 in 23 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽¹⁸⁾ bi bilo treba ta program oceniti na podlagi informacij, zbranih v skladu s posebnimi zahtevami glede spremljanja, pri tem pa se izogibati nalaganju upravnega bremena, zlasti državam članicam, in pretiranemu urejanju. Te zahteve bi morale po potrebi vključevati merljive kazalnike kot podlago za ocenjevanje dejanskih rezultatov Programa. Oceno bi bilo treba opraviti pravočasno, neodvisno in objektivno.
- (29) Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s spremembo seznama kazalnikov za merjenje doseganja splošnih in specifičnih ciljev, kadar bi bilo to potrebno, ter dopolni to uredbo z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (30) Ker ciljev te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči zaradi čezmejne narave obravnavanih vprašanj, temveč se zaradi dodane vrednosti Unije lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (31) Člen 42a(1) in (2) Uredbe (ES) št. 515/97 je pravna podlaga za financiranje sistema AFIS. Ta uredba bi morala nadomestiti navedeno pravno podlago z novo. Člen 42a(1) in (2) Uredbe (ES) št. 515/97 bi bilo zato treba črtati.
- (32) Uredba (EU) št. 250/2014 o uvedbi programa Herkul III zajema obdobje od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020. Ta uredba bi morala določiti nadaljevanje programa Herkul III s 1. januarjem 2021. Uredbo (EU) št. 250/2014 bi bilo zato treba razveljaviti.
- (33) Glede na velik pomen boja proti podnebnim spremembam v skladu z zavezami Unije o uresničevanju Pariškega sporazuma, sprejetega na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, ter ciljev Združenih narodov glede trajnostnega razvoja je namen Programa k vključevanju podnebnih ukrepov in doseganju skupnega cilja, da bi 30 % proračuna Unije podpiralo podnebne cilje.
- (34) V skladu s členom 193(2) finančne uredbe se nepovratna sredstva lahko dodelijo tudi za ukrep, ki se je že začel izvajati, pod pogojem, da vložnik lahko dokaže, da je bilo treba ukrep začeti izvajati pred podpisom sporazuma o nepovratnih sredstvih. Vendar v takšnih primerih stroški, nastali pred datumom vložitve vloge za nepovratna sredstva, niso upravičeni, razen v ustrezno utemeljenih izjemnih primerih. Da pri zagotavljanju podpore Unije ne bi prihajalo do motenj, ki bi lahko škodovalе interesom Unije, bi moralo biti v sklepu o financiranju za omejeno obdobje na začetku večletnega finančnega okvira 2021–2027 in le v ustrezno utemeljenih primerih mogoče določiti, da so dejavnosti in stroški upravičeni od začetka proračunskega leta 2021, tudi če so bili izvršeni in so nastali pred vložitvijo vloge za nepovratna sredstva.

⁽¹⁸⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (35) Da bi zagotovili kontinuiteto pri zagotavljanju podpore na zadevnem področju politike in da bi bilo izvajanje Programa mogoče z začetkom večletnega finančnega okvira 2021–2027, bi morala ta uredba nujno začeti veljati čim prej in bi se morala uporabljati z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2021 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

Splošne Določbe

Člen 1

Predmet urejanja

S to uredbo se vzpostavlja program Unije Boj proti goljufijam (v nadaljnjem besedilu: Program) za obdobje trajanja večletnega finančnega okvira 2021–2027.

V uredbi so določeni cilji Programa, proračun za obdobje 2021–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja.

Člen 2

Cilji Programa

1. Splošni cilji Programa so:

- (a) zaščita finančnih interesov Unije;
- (b) podpora za medsebojno pomoč med upravnimi organi držav članic ter sodelovanje med njimi in Komisijo zaradi zagotavljanja pravilnega izvajanja carinske in kmetijske zakonodaje.

2. Specifični cilji Programa so:

- (a) preprečevanje goljufij, korupcije in vseh drugih nezakonitih dejavnosti, ki škodijo finančnim interesom Unije, ter boj proti njim;
- (b) podpora za poročanje o nepravilnostih, vključno z goljufijami, v zvezi s sredstvi v okviru deljenega upravljanja in predpristopne pomoči iz proračuna Unije;
- (c) zagotavljanje orodij za izmenjavo informacij in podpore operativnim dejavnostim na področju medsebojne upravne pomoči v carinskih in kmetijskih zadevah.

Člen 3

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje Programa za obdobje 2021–2027 znašajo 181,207 milijona EUR v tekočih cenah.

2. Okvirna dodelitev zneska iz odstavka 1 je:

- (a) 114,207 milijona EUR za cilj iz točke (a) člena 2(2);
- (b) 7 milijonov EUR za cilj iz točke (b) člena 2(2);
- (c) 60 milijonov EUR za cilj iz točke (c) člena 2(2).

3. Do 2 % zneska iz odstavka 1 se lahko uporabi za tehnično in upravno pomoč v zvezi z izvajanjem Programa, npr. dejavnostmi pripravljanja, spremljanja, nadzora, revizije in ocenjevanja, vključno s korporativnimi informacijsko tehnološkimi sistemi. Poleg tega se pri okvirnem znesku iz točke (a) odstavka 2 ustrezno upošteva dejstvo, da je Program edini program Unije, ki obravnava stran odhodkov pri zaščiti finančnih interesov Unije.

Člen 4

Tretje države, pridružene Programu

V Programu lahko sodelujejo naslednje tretje države:

- (a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru;

- (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke v skladu s splošnimi načeli in pogoji za udeležbo teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali v podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
- (c) države iz evropske sosedске politike v skladu s splošnimi načeli in pogoji za sodelovanje teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali v podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
- (d) druge tretje države v skladu s pogoji, določenimi v posebnem sporazumu, ki ureja sodelovanje tretje države v katerem koli programu Unije, če sporazum:
- (i) zagotavlja pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v programih Unije;
 - (ii) določa pogoje za sodelovanje v programih, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe, in upravne stroške programov;
 - (iii) na tretjo državo ne prenaša nobenega pooblastila za odločanje v zvezi s programom Unije;
 - (iv) jamči pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovanje in ščiti svoje finančne interese.

Prispevki iz točke (d)(ii) prvega odstavka so namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe.

Člen 5

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja z neposrednim upravljanjem v skladu s finančno uredbo ali s posrednim upravljanjem z organom iz točke (c) prvega pododstavka člena 62(1) finančne uredbe.
2. S Programom se lahko zagotovi financiranje v kateri koli obliki iz finančne uredbe, zlasti v obliki nepovratnih sredstev in javnih naročil, pa tudi povračil potnih stroškov in izplačil dnevnic, kot je določeno v členu 238 finančne uredbe.
3. S Programom se lahko zagotovi financiranje za ukrepe, ki se izvajajo v skladu z Uredbo (ES) št. 515/97, zlasti za kritje vrst stroškov iz okvirnega seznama v Prilogi I k tej uredbi.
4. Kadar financirani ukrep vključuje nabavo opreme, Komisija, če je potrebno, vzpostavi mehanizem usklajevanja za zagotovitev učinkovitosti in interoperabilnosti vse opreme, kupljene s podporo programov Unije.

Člen 6

Zaščita finančnih interesov Unije

Kadar tretja država sodeluje v Programu po odločitvi, sprejeti na podlagi mednarodnega sporazuma ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, odgovornemu odredbodajalcu, OLAF in Računskemu sodišču podeli potrebne pravice in dostop, da lahko v celoti izvajajo svoje pristojnosti. V primeru OLAF take pravice vključujejo pravico do izvajanja preiskav, vključno s preverjanji na kraju samem in inšpekcijami, kot je določeno v Uredbi (EU, Euratom) št. 883/2013.

POGLAVJE II

Nepovratna Sredstva

Člen 7

Nepovratna sredstva

Nepovratna sredstva v okviru Programa se dodeljujejo in upravljajo v skladu z naslovom VIII finančne uredbe.

*Člen 8***Sofinanciranje**

Stopnja sofinanciranja za nepovratna sredstva, dodeljena v okviru Programa, ne presega 80 % upravičenih stroškov. Finančna sredstva, ki presegajo to zgornjo mejo, se odobrijo samo v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih, ki so opredeljeni v programih dela iz člena 11, in taka finančna sredstva ne presegajo 90 % upravičenih stroškov.

*Člen 9***Upravičeni ukrepi**

1. Do financiranja so upravičeni samo ukrepi, s katerimi se uresničujejo cilji iz člena 2.
2. Brez poseganja v kateri koli drug ukrep iz programov dela v skladu s členom 11 se kot upravičeni do financiranja lahko štejejo naslednji ukrepi:
 - (a) zagotavljanje tehničnega znanja, specializirane in tehnološko napredne opreme ter učinkovitih orodij informacijske tehnologije, s katerimi se krepijo nadnacionalno in multidisciplinarno sodelovanje ter sodelovanje s Komisijo;
 - (b) povečanje obsega izmenjave osebja za posebne projekte, zagotavljanje potrebne podpore in olajševanje preiskav, zlasti z vzpostavljanjem skupnih preiskovalnih skupin in čezmejnih operacij;
 - (c) zagotavljanje tehnične in operacijske podpore nacionalnim preiskavam, zlasti za carinske organe in organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, da bi okrepili boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejavnostim;
 - (d) krepitev zmogljivosti informacijske tehnologije v državah članicah in tretjih državah, povečanje izmenjave podatkov ter razvoj in zagotavljanje orodij informacijske tehnologije za preiskave in spremljanje obveščevalnega dela;
 - (e) organizacija specializiranega usposabljanja, delavnic za analizo tveganja, konferenc in študij za izboljšanje sodelovanja in usklajevanja med službami, ki se ukvarjajo z zaščito finančnih interesov Unije;
 - (f) vsi drugi ukrepi iz programov dela v skladu s členom 11, ki so potrebni za doseganje splošnih in specifičnih ciljev iz člena 2.
3. Kadar ukrep, ki se podpira, vključuje nabavo opreme, Komisija zagotovi, da je financirana oprema primerna, da prispeva k zaščiti finančnih interesov Unije.

*Člen 10***Upravičeni subjekti**

1. Poleg meril iz člena 197 finančne uredbe se uporabljajo merila za upravičenost iz odstavka 2 tega člena.
2. Na podlagi Programa so upravičeni naslednji subjekti:
 - (a) javni organi, ki lahko prispevajo k doseganju enega od ciljev iz člena 2 in imajo sedež v:
 - (i) državi članici ali z njo povezani čezmorski državi ali ozemlju;
 - (ii) tretji državi, pridruženi Programu; ali
 - (iii) tretji državi, navedeni v programu dela, pod pogoji iz odstavka 3;

(b) raziskovalni in izobraževalni inštituti ter neprofitni subjekti, ki lahko prispevajo k doseganju ciljev iz člena 2, če imajo sedež in delujejo vsaj eno leto v:

(i) državi članici;

(ii) tretji državi, pridruženi Programu; ali

(iii) tretji državi, navedeni v programu dela, pod pogoji iz odstavka 3;

(c) vsi pravni subjekti, ustanovljeni v skladu s pravom Unije, in vse mednarodne organizacije.

3. Subjekti iz odstavka 2 s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena Programu, so izjemoma upravičeni do sodelovanja v njem, kadar je to potrebno za doseganje ciljev določenega ukrepa. Takšni subjekti načeloma sami krijejo stroške svoje udeležbe, razen v primerih, ki so ustrezno utemeljeni v programu dela.

POGLAVJE III

Načrtovanje, Spremljanje in Ocenjevanje

Člen 11

Program dela

Komisija za izvajanje Programa sprejema programe dela iz člena 110 finančne uredbe.

Člen 12

Spremljanje in poročanje

1. Kazalniki za poročanje o napredku Programa pri doseganju splošnih in specifičnih ciljev iz člena 2 so določeni v Prilogi II.

2. Za zagotovitev učinkovite ocene napredka Programa pri doseganju njegovih ciljev se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 14 za spremembo Priloge II, da se pregledajo ali dopolnijo kazalniki, kadar je to potrebno, in da se ta uredba dopolni z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje.

3. Komisija letno poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o smotrnosti Programa v okviru njenega letnega poročila o zaščiti finančnih interesov Unije – boj proti goljufijam.

V okviru tozadevnih razprav lahko Evropski parlament pripravi priporočila za letni program dela. Komisija ta priporočila ustrezno upošteva.

4. Sistem za poročanje o smotrnosti zagotavlja, da se podatki za spremljanje izvajanja Programa in njegovih rezultatov zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno. V ta namen se prejemnikom sredstev Unije in po potrebi državam članicam naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja.

Člen 13

Ocenjevanje

1. Komisija pri izvajanju ocen zagotovi, da se te opravljajo neodvisno, objektivno in pravočasno; skrbi tudi, da lahko ocenjevalci svoje delo opravljajo brez kakršnih koli poskusov vplivanja nanje.

2. Vmesna ocena Programa se opravi, ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju Programa, vendar najpozneje v štirih letih od začetka izvajanja Programa.

3. Na koncu izvajanja Programa, vendar ne pozneje kot v štirih letih po zaključku obdobja iz člena 1, Komisija opravi končno oceno Programa.

4. Komisija zaključke teh ocen skupaj s svojimi pripombami predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Računskemu sodišču ter jih objavi na svojem spletnem mestu.

Člen 14

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 12(2) se prenese na Komisijo za obdobje do 31. decembra 2028.

3. Prenos pooblastila iz člena 12(2) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 12(2), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

POGLAVJE IV

Prehodne in Končne Določbe

Člen 15

Informiranje, komuniciranje in prepoznavnost

1. Prejemniki sredstev Unije z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, navedejo izvor teh sredstev in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov, razen kadar to ogrozi učinkovito izvajanje dejavnosti boja proti goljufijam in carinskih operativnih dejavnosti.
2. Komisija redno izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s Programom, ukrepi, izvedenimi na podlagi Programa in doseženimi rezultati. Finančna sredstva, dodeljena Programu, prispevajo tudi k korporativnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so te prednostne naloge povezane s cilji iz člena 2.

Člen 16

Sprememba Uredbe (ES) št. 515/97

V členu 42a Uredbe (ES) št. 515/97 se odstavka 1 in 2 črtata.

Člen 17

Razveljavitev

Uredba (EU) št. 250/2014 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2021.

Člen 18

Prehodne določbe

1. Ta uredba ne vpliva na nadaljevanje ali spremembo ukrepov, začelih na podlagi Uredbe (EU) št. 250/2014 in člena 42a Uredbe (ES) št. 515/97, ki se še naprej uporabljata za te ukrepe do njihovega zaključka.
2. Finančna sredstva za Program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med Programom in ukrepi, sprejetimi na podlagi Uredbe (EU) št. 250/2014 in člena 42a Uredbe (ES) št. 515/97.
3. V skladu s točko (a) drugega pododstavka člena 193(2) finančne uredbe se v ustrezno utemeljenih primerih, navedenih v sklepu o financiranju, in za omejeno obdobje, ukrepi, ki se podpirajo s to uredbo, in z njimi povezani stroški lahko štejejo za upravičene od 1. januarja 2021, tudi če so bili navedeni ukrepi izvršeni in so navedeni stroški nastali pred vložitvijo vloge za nepovratna sredstva.

Člen 19

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 29. aprila 2021

Za Evropski parlament

predsednik

D.M. SASSOLI

Za Svet

predsednik

A.P. ZACARIAS

PRILOGA I

OKVIRNI SEZNAM STROŠKOV IZ ČLENA 5(3)

Okvirni seznam vrst stroškov za ukrepe, ki se financirajo iz Programa in izvajajo v skladu z Uredbo (ES) št. 515/97:

- (a) stroški za vzpostavitev in vzdrževanje stalne tehnične infrastrukture, ki državam članicam zagotavlja logistična, pisarniška in informacijsko-tehnološka sredstva za usklajevanje skupnih carinskih operacij in drugih operativnih dejavnosti;
 - (b) povračila prevoznih stroškov in izplačila dnevnic ter po potrebi katerih koli drugih nadomestil ali plačil v zvezi s predstavniki držav članic in, kjer je primerno, predstavniki tretjih držav, ki sodelujejo v akcijah Unije, v skupnih carinskih operacijah, kadar jih organizira ali pri organizaciji sodeluje Komisija, ter v usposabljanjih, priložnostnih sestankih ter pripravljanih in ocenjevalnih sestankih za upravne preiskave ali operativne ukrepe, ki jih izvedejo države članice, kadar jih organizira ali pri organizaciji sodeluje Komisija;
 - (c) odhodki, povezani s pridobitvijo, študijami, razvijanjem in vzdrževanjem računalniške infrastrukture (strojne opreme), programske opreme in namenskih mrežnih povezav, ter odhodki, povezani s službami za oskrbo, podporo in usposabljanje za namene izvajanja ukrepov, ki so določeni v Uredbi (ES) št. 515/97, zlasti ukrepov v zvezi s preprečevanjem goljufij in bojem proti njim;
 - (d) odhodki, povezani z zagotavljanjem informacij, in odhodki za s tem povezane ukrepe, ki omogočajo dostop do informacij, podatkov in virov podatkov v okviru izvajanja ukrepov, ki so določeni v Uredbi (ES) št. 515/97, zlasti ukrepov v zvezi s preprečevanjem goljufij in bojem proti njim;
 - (e) odhodki, povezani z uporabo carinskega informacijskega sistema, ki je določen v instrumentih, sprejetih na podlagi člena 87 PDEU, in zlasti s Sklepom 2009/917/PNZ, če ti instrumenti določajo, da navedene odhodke krije splošni proračun Unije;
 - (f) odhodki, povezani s pridobitvijo, študijami, razvijanjem in vzdrževanjem komponent Unije v skupnem komunikacijskem omrežju, ki se uporablja za namene iz točke (c).
-

PRILOGA II

KAZALNIKI ZA SPREMLJANJE PROGRAMA

Program bo pozorno spremljan na podlagi niza kazalnikov za merjenje uspešnosti pri uresničevanju splošnih in specifičnih ciljev Programa ter za zmanjšanje upravnih bremen in stroškov. V ta namen se bodo zbirali podatki v povezavi z naslednjim nizom ključnih kazalnikov:

Specifični cilj št. 1: preprečevanje goljufij, korupcije in vseh drugih nezakonitih dejavnosti, ki škodijo finančnim interesom Unije, ter boj proti njim;

Kazalnik 1: podpora pri preprečevanju goljufij, korupcije in vseh drugih nezakonitih dejavnosti, ki škodijo finančnim interesom Unije, ter boju proti njim, kot je izmerjena s:

1.1: stopnjo zadovoljstva z dejavnostmi, ki se organizirajo v okviru Programa in se iz njega (so-)financirajo;

1.2: deležem držav članic, ki iz Programa vsako leto prejemajo podporo.

Specifični cilj št. 2: podpora za poročanje o nepravilnostih, vključno z goljufijami, v zvezi s sredstvi v okviru deljenega upravljanja in predpristopne pomoči iz proračuna Unije.

Kazalnik 2: stopnja zadovoljstva uporabnikov z uporabo IMS.

Specifični cilj št. 3: zagotavljanje orodij za izmenjavo informacij in podporo operativnim dejavnostim na področju medsebojne upravne pomoči v carinskih in kmetijskih zadevah.

Kazalnik 3: število primerov, v katerih so bile informacije o medsebojni pomoči dane na voljo, in število podprtih dejavnosti, povezanih z medsebojno pomočjo.

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)
ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL